

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΒΙΒΛΙΟ ΑΓΟΡΩΝ

ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ

Επιβλέπων Καθηγητής: Αλέξανδρος Λυγγίτσος

Φοιτητής: Ξάνθος Ιωάννης
Α.Μ. 2000213

ΓΕΝΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2005

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	i
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑ	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'	
ΑΡΘΡΟ 1	6
ΑΡΘΡΟ 2	6
ΑΡΘΡΟ 3	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'	
ΑΡΘΡΟ 4	14
ΑΡΘΡΟ 5	16
ΑΡΘΡΟ 6	17
ΑΡΘΡΟ 7	24
ΑΡΘΡΟ 8	26
ΑΡΘΡΟ 9	30
ΑΡΘΡΟ 10	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'	
ΑΡΘΡΟ 11	39
ΑΡΘΡΟ 12	39
ΑΡΘΡΟ 13	39
ΑΡΘΡΟ 14	39
ΑΡΘΡΟ 15	39
ΑΡΘΡΟ 16	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'	
ΑΡΘΡΟ 17	40
ΑΡΘΡΟ 18	42
ΑΡΘΡΟ 18α	43
ΑΡΘΡΟ 19	43
ΑΡΘΡΟ 20	47
ΑΡΘΡΟ 21	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'	
ΑΡΘΡΟ 22	50
ΑΡΘΡΟ 23	50

	ΑΡΘΡΟ 24	51
	ΑΡΘΡΟ 25	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'	ΑΡΘΡΟ 26	55
	ΑΡΘΡΟ 27	56
	ΑΡΘΡΟ 28	58
	ΑΡΘΡΟ 29	59
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'	ΑΡΘΡΟ 30	61
	ΑΡΘΡΟ 31	65
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'	ΑΡΘΡΟ 32	66
	ΑΡΘΡΟ 33	66
	ΑΡΘΡΟ 34	66
	ΑΡΘΡΟ 35	66
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'	ΑΡΘΡΟ 36	67
	ΑΡΘΡΟ 37	70
	ΑΡΘΡΟ 38	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι'	ΑΡΘΡΟ 39	72
	ΑΡΘΡΟ 40	72
ΕΠΙΛΟΓΟΣ		73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1		75
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2		77
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		98

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑ

- Α.Ε. = ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
Α.Λ.Π. = ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΠΩΛΗΣΗΣ
Α.Π.Υ. = ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
Α.Υ.Ο. = ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Α.Φ.Μ. = ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ
Δ.Ο.Υ. = ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Ε.Ε. = ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
Ε.Ι.Χ. = ΕΠΙΒΑΤΙΚΟ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
Ε.Π.Ε. = ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ
Η/Υ = ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ
Κ.Β.Σ. = ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΙΒΛΙΩΝ και ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
Κ.Φ.Σ. = ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
Ν.Α.Τ. = ΝΑΥΤΙΚΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
Ν.Π. = ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ
Ν.Π.Δ.Δ. = ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
Ν.Π.Ι.Δ. = ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
Ο.Ε. = ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
Π.Δ. = ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ
ΠΟΛ. = ΠΟΛΥΓΡΑΦΗΜΕΝΗ
Φ.Ε.Κ. = ΦΥΛΛΟ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
Φ.Ι.Χ. = ΦΟΡΤΗΓΟ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
Φ.Π.Α. = ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ
Φ.Τ.Μ. = ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΜΗΧΑΝΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από μαθητής γυμνασίου ακόμη, έβλεπα τον πατέρα μου να ασχολείται με φορολογικά, όντας ο ίδιος υπάλληλος του Υπουργείου Οικονομικών. Συζητώντας μαζί του, σχημάτισα την εντύπωση ότι πρόκειται για ενδιαφέρουσα επιστήμη.

Αργότερα, μαθητής Λυκείου πλέον, θέλοντας να συμπληρώσω το χρηματικό ποσό που χρειαζόμουν για τις διακοπές μου, εργαζόμουν για κάποια χρονικά διαστήματα σε λογιστικό γραφείο.

Έτσι γνώρισα, έστω και υποτυπωδώς την δουλειά που κάνει ένας φοροτέχνης - λογιστής και αυτό στάθηκε η αιτία, σε συνδυασμό με την πρώτη εντύπωση που είχα, να σπουδάσω οικονομικά. Επειδή και η δουλειά που έκανα στο λογιστικό γραφείο κυρίως ήταν να θεωρώ στις Δ.Ο.Υ. βιβλία και στοιχεία διαφόρων πελατών του λογιστικού γραφείου και να ενημερώνω τα φορολογικά τους βιβλία καταχωρώντας σ' αυτά τα έσοδα και τα έξοδα της επιχείρησης, δηλαδή εργασίες που είχαν να κάνουν με τον Κ.Β.Σ., επέλεξα να κάνω την πτυχιακή μου εργασία επάνω σ' αυτό.

Όχι όμως επάνω σε όλο το φάσμα που περιλαμβάνει ο Κ.Β.Σ., αλλά μόνο σε ότι έχει να κάνει με τα φορολογικά βιβλία. Θα απομονώσω λοιπόν και θα αναλύσω μόνο ό,τι αναφέρεται στα φορολογικά βιβλία μέσα στα δέκα (10) κεφάλαια του Κ.Β.Σ.

Το Π.Δ. 186/92 ή αλλιώς Κ.Β.Σ., δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. 84Α/26-5-92 και σύμφωνα με το τελευταίο άρθρο του-το άρθρο 40 - ισχύει από 1^η Ιουλίου 1992 εκτός των διατάξεων των άρθρων 20-22-23-24 καθώς και το άρθρο 7 μόνο σε ότι αφορά το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 οι οποίες ισχύουν από 1 Ιανουαρίου 1993.

Πριν το 1992, πριν δηλαδή τον Κ.Β.Σ. - Π.Δ. 186/92, υπήρχε ο Κ.Φ.Σ. - Π.Δ. 99/77. Η αλλαγή έγινε με το σκεπτικό ότι το "ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ" δεν περιείχε στον τίτλο του την λέξη βιβλία. Έτσι νόμιζε κανείς ότι το Π.Δ. 99/77 αναφερόταν μόνο σε φορολογικά στοιχεία.

Επίσης δεν γινόταν αναφορά στην τήρηση των λογιστικών βιβλίων και την έκδοση φορολογικών στοιχείων μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Με το νέο τίτλο απαλείφθηκε μεν η λέξη "φορολογικών" αλλά αυτό έγινε μόνο χάριν συντομογραφίας και έτσι έχουμε τον τίτλο "ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ" που αποδίδει πιο σωστά το περιεχόμενο του Π.Δ. 186 / 92.

Βέβαια ο Κ.Β.Σ. - Π.Δ. 186/92 από το 1992 που θεσπίστηκε και μέχρι σήμερα έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί πολλές φορές με νέους νόμους οι οποίοι παρατίθενται στο παράρτημα 1.

Επίσης έχουν εκδοθεί πολλές αποφάσεις του εκάστοτε Υπουργού Οικονομικών που έχουν ισχύ νόμου, οι οποίες και παρατίθενται στο παράρτημα 2.

Έτσι φτάνουμε στην μορφή που έχει σήμερα ο Κ.Β.Σ. - Π.Δ. 186 / 92 - όπου η πλήρης και ορθή εφαρμογή του, έχει σαν στόχο τη δίκαιη επιβολή φορολογίας στον φορολογούμενο είτε πρόκειται για φυσικό, είτε για νομικό πρόσωπο.

Βεβαίως οι φορολογούμενοι θέλοντας να καρπωθούν οι ίδιοι ένα μέρος από τον φόρο που θα πληρώσουν στο Κράτος ή και όλο το φόρο, "εφευρίσκουν" διάφορα τεχνάσματα που έχουν ως στόχο να αποφύγουν να είναι συνεπείς στις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Έτσι αδικοπραγούν όχι μόνο κατά του Δημοσίου αλλά και κατά του κοινωνικού συνόλου.

Για να το κατανοήσουμε αυτό ας σκεφθούμε πως θα λειτουργούσε η κοινωνία, αν το κράτος δεν είχε τα οικονομικά μέσα να επιβάλλει την έννομη τάξη, να εξασφαλίσει την υγεία και την εκπαίδευση των πολιτών, την εδαφική ακεραιότητα της χώρας, να κατασκευάσει κοινωφελή έργα καθώς και να προσφέρει άλλες υπηρεσίες.

Η ευθύνη της πολιτείας για την νοοτροπία αυτή των πολιτών είναι τεράστια, αφού ποτέ δεν «καλλιεργήθηκε» εκ μέρους των αρμοδίων «φορολογική συνείδηση», αφού δεν υποστήριξε ποτέ το "άνωθεν καλό παράδειγμα", αφού οι φοροδιαφεύγοντες δεν τιμωρούνται όπως και όσο θα έπρεπε, αφού το να κλέψεις το κράτος είναι "εξυπνάδα" και αφού εντέλει η ίδια η φορολογούμενη αρχή είναι άδικη, ακυρώνοντας στην ουσία το ίδιο το Σύνταγμα της χώρας μας που ενώ επιτάσσει οι *"πολίτες να συμμετέχουν στην φορολογία ανάλογα με την φοροδοτική τους ικανότητα"* είναι γνωστό ότι στην πατρίδα μας το κύριο βάρος στην φορολογία το σηκώνουν οι μισθωτοί και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Όλα τα παραπάνω βεβαίως δεν πρέπει έπ' ουδενί να αποτελούν "άλλοθι" για το φορολογούμενο πολίτη, προκειμένου αυτός να μην εκπληρώνει τις φορολογικές του υποχρεώσεις.

Άλλωστε με τον Ενιαίο Γενικό Λογιστικό Σχέδιο που προβλέπεται από το Π.Δ. 186/92 - περί Κ.Β.Σ. - και που εφαρμόζεται υποχρεωτικά, γίνεται ευκολότερος ο έλεγχος και η πρόσβαση στα φορολογικά δεδομένα της επιχείρησης εκ μέρους των ελεγκτικών οργάνων του Υπουργείου Οικονομικών. Επίσης, με τους περισσότερους και συστηματικότερους προληπτικούς ελέγχους που γίνονται τα τελευταία χρόνια, και με την

μηχανοργάνωση των Δ.Ο.Υ. τα περιθώρια για τους φοροφυγάδες στενεύουν, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι λύθηκε το πρόβλημα.

Ο Κ.Β.Σ. έχει περιθώρια βελτίωσης, αφού από ένα "επιστημονικό σύγγραμμα" πρέπει να γίνει ένα "εργαλείο δουλειάς" δηλαδή να γίνει πιο απλός και κατανοητός στο μέσο πολίτη. Έτσι θα αποφευχθούν οι όποιες παρερμηνείες γίνονται.

Η σειρά που θα ακολουθήσω στην εργασία αυτή, θα είναι η ανάλυση και σχολιασμός μόνο των άρθρων εκείνων (εκ των σαράντα {40} που περιλαμβάνονται στα δέκα {10} κεφάλαια του Κ.Β.Σ.), που αναφέρονται άμεσα ή έμμεσα στα βιβλία, τα δε υπόλοιπα άρθρα θα αναγράφονται απλώς χωρίς ανάλυση ή σχολιασμό, μόνο για την συνέχεια που πρέπει να εμφανίζεται στην εργασία μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 1 - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Αναφέρεται στις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των επιτηδευματιών σχετικά με την τήρηση βιβλίων για την εκπλήρωση των φορολογικών τους υποχρεώσεων.

Δηλαδή ουσιαστικά μας λέει τα άρθρα που ακολουθούν, ποια φορολογικά θέματα θα διαπραγματευτούν.

Η έννοια "επιτηδευματίας" είναι ένα όρος που θα αναφέρω πολλές φορές παρακάτω, στην ανάλυση των επόμενων άρθρων, και ο οποίος δεν συναντάται σε άλλες φορολογίες, όπως φορολογία εισοδήματος ή Φ.Π.Α., αλλά μόνο στον Κ.Β.Σ. Είναι δε επιτηδευματίας αυτός που συγκεντρώνει αθροιστικά τα παρακάτω στοιχεία: α) Ημεδαπό ή αλλοδαπό, φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή κοινωνία του Αστικού Κώδικα ή Αστική Εταιρεία, κερδοσκοπική ή μη κερδοσκοπική, β) ασκεί την δραστηριότητα του εντός της ελληνικής επικράτειας και γ) αποβλέπει στην απόκτηση εισοδήματος από εμπορική ή βιομηχανική ή γεωργική επιχείρηση, ή ελευθέριο επάγγελμα, ή άλλη επιχείρηση. Η περίπτωση γ' δεν απαιτείται όταν πρόκειται για μη κερδοσκοπική αστική εταιρεία.

ΑΡΘΡΟ 2 - ΥΠΟΧΡΕΟΙ ΣΕ ΤΗΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ - ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Αναφέρεται στις υποχρεώσεις των επιτηδευματιών να τηρούν, να παρέχουν, να υποβάλλουν, να διαφυλάσσουν τα φορολογικά τους βιβλία, τις καταστάσεις και κάθε άλλο μέσο σχετικό με την τήρηση βιβλίων που ορίζεται από τον Κ.Β.Σ κατά περίπτωση.

Τις παραπάνω υποχρεώσεις έχει και η κοινοπραξία επιτηδευματιών, καθότι σε σχέση με την εφαρμογή των διατάξεων του Κ.Β.Σ. θεωρείται ως επιτηδευματίας εφόσον: α) έχει συγκεκριμένη επαγγελματική διεύθυνση, β) αποβλέπει στην διενέργεια συγκεκριμένης πράξης, γ) αποδεικνύεται (η κοινοπραξία) με έγγραφη συμφωνία (συμφωνητικό) που κατατίθεται στην Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) πριν από την έναρξη των εργασιών της. δ) Τα μέλη είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ασκούν δική τους επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα ή είναι ομόρρυθμα μέλη ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας. Παρατήρηση: Η περίπτωση β' - διενέργεια συγκεκριμένης πράξης - δεν απαιτείται όταν η κοινοπραξία έχει ως αντικείμενο εργασιών:

1) Αποκλειστικά εκτός της χώρας πώληση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών ή προβολή και προώθηση ελληνικών προϊόντων με κάθε τρόπο.

2) Εκμετάλλευση συγκοινωνιακών γραμμών πλοίων.

3) Εκμετάλλευση διεθνών λεωφορειακών γραμμών.

4) Εκμετάλλευση περιηγητικών πλοίων.

5) Εκμετάλλευση ρυμουλκών και ναυαγοσωστικών πλοίων.

Η κοινοπραξία πρέπει να έχει επωνυμία η οποία μπορεί να απαρτίζεται από τα ονοματεπώνυμα ή την επωνυμία όλων των μελών ή το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία τουλάχιστον ενός από τα μέλη και την φράση "και Σία". Σε κοινοπραξία μπορεί να συμμετέχει και άλλη κοινοπραξία.

Το Δημόσιο, κάθε νομικό πρόσωπο μη επιτηδευματίας, επιτροπές, ενώσεις προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ξένες αποστολές, διεθνείς οργανισμοί δεν υποχρεούνται στην τήρηση βιβλίων.

Όλα τα παραπάνω πρόσωπα, πλην Δημοσίου, όταν διενεργούν πράξεις, πώλησης ή παροχής υπηρεσιών, που να υπάγονται στο Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) ή υπάγονται στο Φόρο Εισοδήματος τότε

μόνο για τις δραστηριότητες αυτές θεωρούνται επιτηδευματίες και επομένως έχουν τις υποχρεώσεις του επιτηδευματία.

Οι αγρότες και οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις που ορίζονται από τα άρθρα 41&42 του Ν. 2859/2000 - Φ.Ε.Κ. Α' 248 - δεν υποχρεούνται στην τήρηση βιβλίων, εφόσον δεν έχουν ενταχθεί στο κανονικό καθεστώς του Φ.Π.Α. Όσοι έχουν ενταχθεί στο κανονικό καθεστώς του Φ.Π.Α., θεωρούνται επιτηδευματίες και επομένως έχουν τις υποχρεώσεις του επιτηδευματία.

Απαλλάσσονται από την υποχρέωση τήρησης βιβλίων του Κ.Β.Σ. οι επιτηδευματίες φυσικά πρόσωπα που:

α) Πραγματοποίησαν κατά την προηγούμενη ετήσια διαχειριστική περίοδο ακαθάριστα έσοδα μέχρι 9.000 ευρώ από πώληση αγαθών.

β) Πραγματοποίησαν κατά την προηγούμενη ετήσια διαχειριστική περίοδο ακαθάριστα έσοδα μέχρι 4.000 ευρώ από παροχή υπηρεσιών.

γ) Πραγματοποίησαν κατά την προηγούμενη ετήσια διαχειριστική περίοδο ακαθάριστα έσοδα μέχρι 9.000 ευρώ από πώληση αγαθών και παροχή υπηρεσιών αθροιστικά, με την προϋπόθεση τα ακαθάριστα έσοδα από την παροχή υπηρεσιών να μην υπερβαίνουν τις 4.000 ευρώ.

Η απαλλαγή από την υποχρέωση τήρησης βιβλίων δεν εφαρμόζεται όταν ο ελεύθερος επαγγελματίας ή επιτηδευματίας πραγματοποιεί τα ακαθάριστα του έσοδα από χονδρικές πωλήσεις κατά ποσοστό τουλάχιστον 60%, ή τα πραγματοποιεί από εξαγωγές ανεξάρτητα από ποσοστό, ή ο επιτηδευματίας έχει υποχρέωση στην τήρηση πρόσθετων βιβλίων της παραγράφου 5 του άρθρου 10 του Κ.Β.Σ.

Επίσης απαλλάσσονται:

- A) Οι πράκτορες κρατικών λαχείων και παιγνίων (ΠΡΟ-ΠΟ, ΛΟΤΤΟ και συναφή) μόνο για την δραστηριότητα αυτή, εκτός εάν:
- α) υπάγονται στην υποχρέωση τήρησης βιβλίων Γ' κατηγορίας αναγκαστικά λόγω ύψους ακαθάριστων εσόδων (υπερβαίνουν τα 1.000.000 ευρώ),
 - β) πωλούν και οι ίδιοι λιανικώς λαχεία οπότε υποχρεούνται να τηρούν Βιβλίο Διάθεσης Λαχείων στο οποίο καταχωρούν πριν την έναρξη πώλησης των λαχείων κάθε κλήρωση, τους αριθμούς των λαχείων που προορίζονται να πωληθούν λιανικώς από τον ίδιο.
- B) Οι εφημεριδοπώλες (υποπράκτορες εφημερίδων και περιοδικών) για τις χρήσεις 1994 και πριν (Α.Υ.Ο. ΠΟΛ. 1292/8-9-93). Για την χρήση 1995 υπήρχε υποχρέωση τήρησης βιβλίων. Για την χρήση 1996 επανήλθε η απαλλαγή. Για την χρήση 1995 επειδή παρεμβάλλεται μεταξύ δύο χρήσεων (1994-1996) για τις οποίες υπάρχει απαλλαγή, έγινε δεκτό (ΠΟΛ. 1206/17-7-96) να μην επιβάλλονται κυρώσεις του Κ.Β.Σ.
- Γ) Τα φυσικά πρόσωπα που δεν θεωρείται ότι ασκούν δραστηριότητα υπαγόμενη στο Φ.Π.Α., σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 3 του Ν. 1642/86 - Φ.Ε.Κ. Α 125 - με την προϋπόθεση ότι τα πρόσωπα αυτά δεν έχουν την ιδιότητα του επιτηδευματία από άλλη αιτία.
- Δ) Οι δικαιούχοι αμοιβών που συνδέονται με την σχέση μίσθωσης έργου με φορέα εκτέλεσης ερευνητικού έργου, το οποίο χρηματοδοτείται ή επιχορηγείται από την ευρωπαϊκή ένωση.
- Ε) Οι δικαιούχοι αμοιβών όταν είναι δημόσιοι ή ιδιωτικοί υπάλληλοι ή συνταξιούχοι και δεν είναι επιτηδευματίες από άλλη αιτία, εφόσον το ποσό των αμοιβών τους δεν υπερβαίνει το διπλάσιο του ορίου που αναφέρεται σ' αυτές και το έργο που παρέχουν αφορά αποκλειστικά το χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση έργο.

- ΣΤ) Τα φυσικά πρόσωπα που εκμεταλλεύονται φορτηγά πλοία του Ν. 27/75 των οποίων η συνολική χωρητικότητα δεν υπερβαίνει τους 500 κόρους.
- Ζ) Οι πράκτορες ιπποδρομιακών στοιχημάτων.
- Η) Τα πρόσωπα τα οποία εργάζονται στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α. κ.λ.π. με σύμβαση έργου που δημιουργεί δεσμούς εξάρτησης με τον εργοδότη όσον αφορά τους όρους εργασίας ή την αμοιβή και συνεπάγεται την ευθύνη του εργοδότη. Δηλαδή προσλαμβάνονται με σύμβαση έργου, στην ουσία όμως πρόκειται για συγκαλυμμένη σύμβαση εργασίας δεδομένου ότι εργάζονται με σταθερό ωράριο, υπό τις οδηγίες του Δημοσίου Προσώπου, δεν παραδίδουν κανένα αυτοτελές συγκεκριμένο έργο, εργάζονται ενταγμένοι στο εργατικό ή υπαλληλικό προσωπικό, (ΠΟΛ. 1206/17-7-1996).
- Θ) Οι γιατροί που εργάζονται στο Ι.Κ.Α. με σύμβαση έργου που δημιουργεί δεσμούς εξάρτησης και δεν διατηρούν ιδιωτικό ιατρείο ή δεν έχουν γενικά τη ιδιότητα του επιτηδευματία από άλλη αιτία.
- Ι) Οι γιατροί που προσφέρουν υπηρεσίες στα απογευματινά ιατρεία νοσοκομείων, επειδή δεν παρέχουν υπηρεσίες ιδιωτικώς, αλλά λειτουργούν ως τμήματα απογευματινών ιατρείων των νοσοκομείων.
- ΙΑ) Το νοσηλευτικό και διοικητικό προσωπικό (ΠΟΛ. 1131/16-4-2002) που προσφέρει υπηρεσίες στα απογευματινά ιατρεία των Νοσοκομείων, κατ' ανάλογη εφαρμογή των αμέσως παραπάνω.
- ΙΒ) Οι εκμεταλλευτές ΤΑΞΙ για τις ευκαιριακές μισθώσεις (Α.Υ.Ο. 1125593/6006/1738/ ΠΟΛ. 1314/4-12-97) φορολογούνται τεκμαρτά. Έχουν την δυνατότητα, αν το θέλουν, να ενταχθούν στο κανονικό καθεστώς, και τότε έχουν όλες τις υποχρεώσεις του Φ.Π.Α. (Ν. 2859/2000) και του Κ.Β.Σ. (Π.Δ. 186/ 92)

- ΙΓ) Οι εκμεταλλευτές μέχρι και επτά (7) ενοικιαζόμενων δωματίων, για το σύνολο των βιβλίων εφόσον ζητήσουν την απαλλαγή και η οποία χορηγείται αυτοδικαίως με την υποβολή δήλωσης μεταβολών - μετάταξης, μέχρι 10 Ιανουαρίου του πρώτου έτους που επιθυμεί να ενταχθεί στους απαλλασσόμενους, ανεξάρτητα από την μορφή της επιχείρησης (ατομική ή Ν.Π.).
- ΙΔ) Ο εκδότης περιοδικού το οποίο διαθέτει δωρεάν, επειδή δεν θεωρείται επιτηδευματίας (Α.Υ.Ο. 1061109/700/11-7-2003) αλλά λειτουργεί ως ιδιώτης.
- ΙΕ) Οι Δημόσιοι Υπάλληλοι επειδή δεν θεωρούνται επιτηδευματίες, έστω και εάν ασχολούνται πέρα από την εργασία τους και με την συγγραφή διαφόρων έργων ή και με την έκδοση αυτών και συνεπώς για τις εισπράξεις από συγγραφικά δικαιώματα ή από πωλήσεις βιβλίων τους.
- ΙΣΤ) Οι καθηγητές Πανεπιστημίων - συγγραφείς, εξομοιώνονται με τους Δημοσίους Υπαλλήλους, εφόσον δεν είναι από άλλη αιτία επιτηδευματίες (Εγκύκλιος 1101896/619/17-9-1998).
- ΙΖ) Οι Υπάλληλοι Δημοσίου ή Ιδιωτικού φορέα εισηγητές επιμορφωτικών σεμιναρίων επί αμοιβή δηλαδή δεν θεωρούνται επιτηδευματίες. (ΠΟΛ 71/19-2-88 — Εγκύκλιος 1110583/2136/ 5-2-2001).
- ΙΗ) Οι Δημόσιοι Υπάλληλοι ή Ιδιωτικοί που συμμετέχουν σε Συμβούλια, Επιτροπές, ομάδες εργασίας με αποφάσεις του Υπουργού ή άλλων αρμοδίων οργάνων, επειδή δεν χαρακτηρίζεται επιχειρηματική δραστηριότητα.
- ΙΘ) Οι ασκούμενοι δικηγόροι δεν θεωρούνται επιτηδευματίες για την αμοιβή που λαμβάνουν από τους δικηγόρους κατά την διάρκεια της άσκησης τους.

Κ) Τα πρόσωπα που αναλαμβάνουν την φύλαξη παιδιών κατ' οίκον δεν αποκτούν την ιδιότητα του επιτηδευματία.

ΚΑ) Οι αποκλειστικοί νοσοκόμοι δεν είναι επιτηδευματίες. Θεωρείται ότι αποκτούν εισόδημα από μισθωτές Υπηρεσίες (Εγκύκλιος Ε 8136 ΠΟΛ. 204/18-6-86).

ΚΒ) Το προσωπικό των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) απασχολούνται με σύμβαση μίσθωσης έργου, αντιμετωπίζονται ως μισθωτοί και δεν θεωρούνται επιτηδευματίες (Εγκύκλιος ΠΟΛ. 1244/30-10-2002).

Υπάρχουν και άλλες περιπτώσεις, όπως ξεναγοί, μεταφορείς μαθητών και με Φ.Ι.Χ. ή Ε.Ι.Χ. αυτ/τα, ταξιθέτες θεάτρων - κινηματογράφων, σωματεία εκδοροσφαγέων και φορτοεκφορτωτών κ.τ.λ. που επίσης απαλλάσσονται από την υποχρέωση τήρησης βιβλίων.

Τα βιβλία του Κ.Β.Σ. τηρούνται στην ελληνική γλώσσα ανεξάρτητα αν πρόκειται για αλλοδαπές ή ημεδαπές επιχειρήσεις, εκτός αν νομίμως επιτραπεί η τήρηση κατά άλλο τρόπο.

ΑΡΘΡΟ 3 - ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΙΩΝ. ΕΝΝΟΙΑ ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΠΩΛΗΣΗΣ. ΕΝΝΟΙΑ ΕΙΔΟΥΣ.

Το άρθρο αυτό δεν θα το αναλύσω, αφού δεν έχει άμεση σχέση με τα φορολογικά βιβλία.

Η πρώτη παράγραφος του άρθρου αναφέρεται στην διάκριση των επιτηδευματιών (εκείνοι που πωλούν αγαθά, εκείνοι που παρέχουν υπηρεσίες).

Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου αναφέρεται στην διάκριση χονδρικής και λιανικής πώλησης.

Η τρίτη παράγραφος του άρθρου αναφέρεται στην έννοια του είδους (ουσιώδης ποιοτική διάκριση των αγαθών).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΒΙΒΛΙΑ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΙΩΝ

ΑΡΘΡΟ 4 - ΕΝΤΑΞΗ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΙΩΝ ΣΕ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΗΡΗΣΗΣ
ΒΙΒΛΙΩΝ

Οι επιτηδευματίες από την έναρξη των εργασιών τους, εντάσσονται σε μία εκ των τριών κατηγοριών λογιστικών βιβλίων, στην *Α' κατηγορία*, ή στην *Β' κατηγορία* ή στην *Γ' κατηγορία*.

Τα κριτήρια ένταξης σε μία εκ των παραπάνω κατηγοριών είναι ποσοτικά (τζίρος) και ποιοτικά (νομική μορφή - αντικείμενο). Βεβαίως στην πρώτη χρήση από έναρξεως το ποσοτικό κριτήριο δεν υπάρχει, αφού οι επιχειρήσεις ξεκινούν με μηδενικό τζίρο. Έτσι τα όρια για την κατηγορία τήρησης βιβλίων ορίζονται με βάση το ύψος των ετησίων ακαθαρίστων εσόδων της επόμενης διαχειριστικής περιόδου, ως εξής:

<u>Όρια ακαθαρίστων εσόδων</u>	<u>Κατηγορίες βιβλίων</u>
μέχρι και 100.000 Ευρώ	Α' κατηγορίας
μέχρι και 1.000.000 Ευρώ	Β' κατηγορίας
άνω του 1.000.000 Ευρώ	Γ' κατηγορίας

Τα όρια αυτά τέθηκαν και ισχύουν από 1-1-2003 με το άρθρο 2 § 3 του Ν. 3052/02. Παλαιότερα υπήρχαν άλλα όρια.

Κάθε επιτηδευματίας από την έναρξη της διαχειριστικής περιόδου μπορεί οικειοθελώς να τηρήσει βιβλία ανώτερης κατηγορίας από εκείνη που υποχρεούται.

Στην πρώτη κατηγορία βιβλίων υπάγονται:

- α) Ο εκμεταλλευτής περιπτέρου,
- β) Ο πωλητής, αποκλειστικά στις λαϊκές αγορές, σπυρολαχανικών, νωπών αλιευμάτων και λοιπών αγροτικών προϊόντων,

- γ) Ο πρατηριούχος υγρών καυσίμων μόνο για την εμπορία βενζίνης,
 - δ) Ο εκμεταλλευτής κινητών καντινών,
 - ε) Το φυσικό πρόσωπο ταχυδρομικός πράκτορας που ασκεί την δραστηριότητα σε πόλη ή χωριό με πληθυσμό μέχρι 5.000 κατοίκων.
- στ) Φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε πόλη ή χωριό με πληθυσμό κάτω των πέντε χιλιάδων (5.000) κατοίκων που δεν έχουν χαρακτηριστεί ως τουριστικές περιοχές, εντάσσονται κατά την έναρξη των εργασιών τους στην Α' κατηγορία βιβλίων.

Στην παραπάνω εξαίρεση δεν υπάγονται όσοι επιτηδευματίες έχουν ως αντικείμενο εργασίας την παροχή υπηρεσιών ή πώληση και παροχή (μικτή δραστηριότητα) ή την εκμετάλλευση καταστήματος στο οποίο προσφέρεται φαγητό ή ποτό με σερβίρισμα, ή την εκμετάλλευση παραδοσιακού καφενείου, ή όσοι πραγματοποιούν ακαθάριστα έσοδα από χονδρικές πωλήσεις σε ποσοστό τουλάχιστον 60% ή εξαγωγές ανεξαρτήτως ποσοστού.

Στην δεύτερη κατηγορία βιβλίων υπάγονται:

- α) Ο επιτηδευματίας του οποίου τα καθαρά κέρδη προσδιορίζονται με ειδικό τρόπο, σύμφωνα με την νομοθεσία περί φορολογίας εισοδήματος, καθώς και ο εκμεταλλευτής πλοίου δεύτερης κατηγορίας του άρθρου 3 του Ν. 27/1975.
- β) Ο πράκτορας εφημερίδων και περιοδικών, καθώς και ο πρατηριούχος χονδρικής πώλησης καπνοβιομηχανικών προϊόντων από 1-1-2004.

Ο επιτηδευματίας που έχει δραστηριότητα και σε άλλο κλάδο, παροχής υπηρεσιών ή πώλησης αγαθών, τότε τηρεί τα βιβλία της κατηγορίας που αντιστοιχεί στο σύνολο των ετησίων ακαθαρίστων αποδοχών του.

γ) Ο πρατηριούχος υγρών καυσίμων για την εμπορία πετρελαίου.

Στην τρίτη κατηγορία βιβλίων υπάγονται:

- α) Οι ημεδαπές ή αλλοδαπές Ανώνυμες Εταιρείες, καθώς και Ε.Π.Ε. και Κοινοπραξίες Κατασκευής δημοσίων έργων, εφόσον ο προϋπολογισμός του έργου που αναλαμβάνουν υπερβαίνει το όριο τήρησης βιβλίων τρίτης κατηγορίας, δηλαδή το 1.000.000 Ευρώ.
- β) Οι επιχειρήσεις ή κοινοπραξίες που ασχολούνται με πώληση ανεγειρομένων οικοδομών ή κατασκευή δημοσίων ή ιδιωτικών τεχνικών έργων, εφόσον συμμετέχει σε αυτές ημεδαπή ανώνυμη ή περιορισμένης ευθύνης εταιρεία.

ΑΡΘΡΟ 5 - ΒΙΒΛΙΑ ΠΡΩΤΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλίο πρώτης κατηγορίας - **Βιβλίο Αγορών** — καταχωρεί σ' αυτό:

α) Το είδος του φορολογικού στοιχείου, τον αύξοντα αριθμό του και την χρονολογία έκδοσής του ή λήψης του και τα στοιχεία του εκδότη — ονοματεπώνυμο ή επωνυμία,

β) Την αξία αγοράς των αγαθών ή λήψης υπηρεσιών, τον αναλογούντα Φ.Π.Α..

Η αξία κάθε φορολογικού στοιχείου καταχωρείται στο τηρούμενο βιβλίο αναλυτικά, το αργότερο μέχρι την λήξη της προθεσμίας υποβολής της φορολογικής δήλωσης.

Η αξία αγοράς παγίων, καθώς και ο αναλογούν Φ.Π.Α. καταχωρείται σε ξεχωριστό μέρος στο βιβλίο, καθώς επίσης και η αξία των δανείων που χορηγούνται ή λαμβάνονται.

Έξοδα με αξία μέχρι 50 Ευρώ (αθροιστικά με τον Φ.Π.Α.) μπορεί να αθροίζονται ανά εκδότη φορολογικού στοιχείου και να καταχωρούνται στο Βιβλίο Αγορών. Αναγράφεται το είδος του στοιχείου, η ημερομηνία, τα στοιχεία του εκδότη, το πλήθος των στοιχείων, η συνολική αξία αυτών και ο συνολικός Φ.Π.Α. που αντιστοιχεί σ' αυτά.

ΑΡΘΡΟ 6 - ΒΙΒΛΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

1) Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλίο δεύτερης κατηγορίας - **Εσόδων - Εξόδων** - καταχωρεί σ' αυτό:

α) Το είδος του φορολογικού στοιχείου, τον αύξοντα αριθμό του και την χρονολογία έκδοσής του ή λήψης του, τα στοιχεία του εκδότη — ονοματεπώνυμο ή επωνυμία,

β) Τα ακαθάριστα έσοδα από πώληση ή παροχή υπηρεσιών ή από άλλες πράξεις,

γ) Τις δαπάνες από την αγορά αγαθών, τις δαπάνες για λήψη υπηρεσιών, τα γενικά έξοδα και τις λοιπές πράξεις.

δ) Τις επιστροφές και τις εκπτώσεις, όταν γίνονται με ξεχωριστό φορολογικό στοιχείο,

ε) Τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας όλων των παραπάνω περιπτώσεων (α έως και δ).

Το ποσό κάθε στοιχείου που καταχωρείται αναλύεται ανάλογα με τις ανάγκες της φορολογίας εισοδήματος και του Φ.Π.Α., δηλαδή αγορές ή πωλήσεις:

- 1) εμπορευμάτων,
- 2) προϊόντων,
- 3) πρώτων υλών,
- 4) έσοδα από παροχή υπηρεσιών,
- 5) έξοδα από λήψη υπηρεσιών,
- 6) έσοδα ή έξοδα από λοιπές πράξεις.

Ακόμη έσοδα από λιανικές ή χονδρικές πωλήσεις. Επίσης έσοδα ή έξοδα αναλόγως συντελεστή Φ.Π.Α..

Τα ποσά των ακαθαρίστων εσόδων και ο αναλογούν σ' αυτά Φ.Π.Α. μπορεί να καταχωρούνται καθημερινά κατά είδος και σειρά φορολογικών στοιχείων αθροιστικά, χωρίς να είναι απαραίτητο να καταχωρούνται ένα προς ένα.

Δηλαδή εάν εκδοθούν 10 τιμολόγια πώλησης με αριθμούς από 6 έως και 15 μπορούμε αντί 10 καταχωρήσεων να κάνουμε μία, αναγράφοντας το πρώτο και το τελευταίο εκδοθέν φορολογικό στοιχείο (6-15), το σύνολο της αξίας και το σύνολο του Φ.Π.Α.. Δεν μπορούμε να καταχωρήσουμε αθροιστικά διαφορετικά στοιχεία.

Για τις λιανικές πωλήσεις με την χρήση Φορολογικής Ταμειακής Μηχανής ούτως ή άλλως εκδίδει η Φ.Τ.Μ. συγκεντρωτικό ημερήσιο δελτίο "Ζ" και αυτό καταχωρείται υποχρεωτικά και όχι οι Α.Λ.Π. που έχουν εκδοθεί από την Φ.Τ.Μ.

Επίσης παρέχεται η δυνατότητα στους επιτηδευματίες να καταχωρούν στο βιβλίο Εσόδων – Εξόδων αθροιστικά τα έσοδα από το "Ζ" της Φ.Τ.Μ. όλου του μήνα σε μία εγγραφή. Πρέπει να έχει την δυνατότητα η Φ.Τ.Μ. να εκτυπώσει «**Δελτίο Μηνιαίας Αναφοράς**». Τα ημερήσια δελτία "Ζ" πρέπει να συνεχίζουν να εκδίδονται και να τα διαφυλάσσει ο επιτηδευματίας.

Έξοδα με αξία μέχρι 50 € (αθροιστικά με τον Φ.Π.Α.), μπορεί να

αθροίζονται ανά εκδότη φορολογικού στοιχείου και να καταχωρούνται στο βιβλίο Εσόδων - Εξόδων.

Αναγράφεται το είδος του στοιχείου, η ημερομηνία, τα στοιχεία του εκδότη, το πλήθος των στοιχείων, η συνολική αξία αυτών και ο συνολικός Φ.Π.Α. που αναλογεί σ' αυτά.

Σε ξεχωριστό χώρο του βιβλίου Εσόδων - Εξόδων καταχωρούνται και παρακολουθούνται:

α) Η αξία αγοράς παγίων και ο αναλογούν Φ.Π.Α., καθώς και οι αποσβέσεις που πραγματοποιούνται.

β) Τα δάνεια που χορηγούνται ή λαμβάνονται.

γ) Οι καταθέσεις και οι αναλήψεις κεφαλαίων.

δ) Τα έσοδα ή έξοδα που πραγματοποιούνται για λογαριασμό τρίτων.

ε) Οι αυτοπαραδόσεις αγαθών ή ιδιοχρησιμοποίηση υπηρεσιών.

Μπορεί ο επιτηδευματίας σε ξεχωριστό χώρο (στο τέλος του βιβλίου Εσόδων – Εξόδων συνήθως), να κάνει ανάλυση των εσόδων και εξόδων του, όταν αυτή δεν προκύπτει από τον τρόπο τήρησης του βιβλίου.

Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία Β' κατηγορίας τηρεί και **Βιβλίο Απογραφής** εμπορευσίμων περιουσιακών στοιχείων, εφόσον τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα του, από πώληση αγαθών μόνο, υπερέβησαν τα όρια τήρησης βιβλίων Α' κατηγορίας, δηλαδή υπερέβησαν τις 100.000 €. Το όριο αυτό των 100.000 € ισχύει από 31-12-1999 με τον Ν. 2753/99 Άρθρο 9 § 4. Παλαιότερα υπήρχαν άλλα όρια, τα οποία αναπροσαρμόζονταν κατά καιρούς.

Η απογραφή των εμπορευσίμων περιουσιακών στοιχείων (προϊόντα, υποπροϊόντα, πρώτες ύλες και υλικά συσκευασίας) γίνεται κατά ποσότητα και αξία μέχρι 20 Φεβρουαρίου του επομένου έτους.

Εάν ο επιτηδευματίας για οποιαδήποτε αιτία υποχρεούται ή επιθυμεί

να υποβάλλει την δήλωση φορολογίας εισοδήματος ή εκκαθαριστική Φ.Π.Α. πριν τις 20 Φεβρουαρίου τότε και η απογραφή πρέπει να συνταχθεί μέχρι την ημερομηνία αυτή.

Τα μη εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία, δηλαδή πάγια, ανταλλακτικά παγίων, πελάτες, προμηθευτές, γραμμάτια εισπρακτέα, γραμμάτια πληρωτέα και εμπορεύματα τρίτων, δεν απογράφονται. (Υποχρέωση υπάρχει μόνο για τους τηρούντες βιβλία Γ κατηγορίας).

Οι επιχειρηματίες με βιβλία Εσόδων - Εξόδων που έχουν έσοδα μόνο από παροχή υπηρεσιών δεν υποχρεούνται να κάνουν απογραφή. Απογραφή γίνεται σε ξεχωριστές στήλες στο Βιβλίο Απογραφών για κάθε χώρο, δηλαδή απογραφή κεντρικού, απογραφή υποκαταστήματος (αν υπάρχει), και απογραφή αποθηκευτικού χώρου (αν υπάρχει).

Αν δεν υπάρχει υποχρέωση απογραφής, ως απογραφή λήξης λαμβάνεται το 10% των αγορών της χρήσης και ως απογραφή έναρξης το 10% των αγορών της προηγούμενης χρήσης.

Εάν συνταχθεί προαιρετικά απογραφή από τον επιτηδευματία, αυτή θεωρείται νόμιμη και λαμβάνεται υπόψη μόνο όταν συνεχισθεί η σύνταξη απογραφών για τις επόμενες τρεις χρήσεις, είτε υπάρχει υποχρέωση πλέον είτε όχι. Εάν δεν συνταχθούν επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται για την μη σύνταξη απογραφής (Ν. 2238/94 Άρθρο 31 § 1γ).

Απαλλάσσονται από την υποχρέωση σύνταξης απογραφής ως και 31-12-2004 και στο εξής (Α.Υ.Ο. / ΠΟΛ. 1134/14-12-2004) οι παρακάτω επιχειρήσεις με βιβλία δεύτερης κατηγορίας:

- 1) Εκμετάλλευση λατομείου παραγωγής αδρανών υλικών (άμμος, χαλίκι και γαρμπίλι). Δεν περιλαμβάνονται τα λατομεία εξόρυξης μαρμάρων.
- 2) Κατασκευή ή εμπορία σφραγίδων, επιγραφών και σημάτων.
- 3) Εκμετάλλευση τυπογραφείου γενικά.

- 4) Φωτογραφείο και εργαστήριο εμφανίσεων, εκτυπώσεων, φωτορεπτότερ.
- 5) Επιχειρήσεις εκδόσεως εφημερίδων και περιοδικών.
- 6) Βιβλιοδετείο.
- 7) Εργαστήριο φωτοτυπιών και πολυγραφήσεων.
- 8) Αρτοποιείο, πρατήριο άρτου, ειδών αρτοποιίας - ζαχαροπλαστικής και εργαστήριο ζαχαροπλαστικής (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική).
- 9) Γαλακτοζαχαροπλαστείο και γαλακτοπωλείο γενικά (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική).
- 10) Εμπορία ειδών διατροφής – παντοπωλεία είτε λειτουργούν με αυτοεξυπηρέτηση, είτε όχι (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική).
- 11) Εμπορία ιχθύων, νωπών και κατεψυγμένων (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική).
- 12) Οπωρολαχανοπώλης (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική).
- 13) Ελαιοτριβείο.
- 14) Αλευρόμυλος.
- 15) Έμπορος ρακών και απορριμμάτων.
- 16) Έμπορος ψιλικών και τσιγάρων (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική).
- 17) Πρακτορείο εφημερίδων και περιοδικών γενικά.
- 18) Ανθοπωλείο. Δεν περιλαμβάνεται στην απαλλαγή η πώληση μη φυσικών φυτών και η πώληση φυτών και δενδρυλλίων από φυτώρια.
- 19) Εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, ζυθοεστιατόρια, μπαρ, καφέ - μπαρ, κέντρα διασκέδασης, μαγειρεία, οινομαγειρεία, καφετέριες, πιτσαρίες, καφενεία, κυλικεία, αναψυκτήρια και λοιπά συναφή και όταν πωλούν τα είδη τους και σε «πακέτο», δηλαδή όλες οι επιχειρήσεις που παλαιότερα είχαν υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 190 της Αγορανομικής Διάταξης 14/1989 (Φ.Ε.Κ. Α' 343/11-5-1989).
- 20) Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και εκμετάλλευσης Camping.
- 21) Τεχνικές επιχειρήσεις κατασκευής δημοσίων ή ιδιωτικών τεχνικών

έργων, που φορολογούνται με τις διατάξεις του άρθρου 34 Ν. 2238/94. Δεν περιλαμβάνονται οι τεχνικές επιχειρήσεις που έχουν επαγγελματική εγκατάσταση ή και αποθήκη, στην οποία έχουν υλικά για τα έργα που εκτελούν.

- 22) Έμπορος ειδών βιβλιοπωλείου γενικώς.
- 23) Έμπορος ειδών χαρτοπωλείου γενικώς
- 24) Επιχειρήσεις εκδόσεως βιβλίων γενικά.
- 25) Ο επιτηδευματίας που διενεργεί επεξεργασία για λογαριασμό τρίτων (φασόν). Δεν περιλαμβάνεται όταν τα δικά του υλικά που χρησιμοποιεί ξεπερνούν το 1/3 της συνολικής αμοιβής του σε ετήσια βάση.
- 26) Ο επιτηδευματίας που πωλεί αγαθά για λογαριασμό τρίτων.
- 27) Εργαστήρια τυροπιτών και συναφών ειδών.
- 28) Φαρμακεία και κτηνιατρικά φαρμακεία.
- 29) Ο επιτηδευματίας που πωλεί ηλεκτρονικά ανταλλακτικά και εξαρτήματα. Δεν περιλαμβάνονται οι μπαταρίες όλων των ειδών.
- 30) Έμπορος υλικών ραπτικής και υποδηματοποιίας.
- 31) Έμπορος σιδηρικών εργαλείων χειρός και ειδών κιγκαλερίας (κλειδιά, τρυπάνια, κατσαβίδια, πόμολα, χερούλια, μεντεσέδες κ.τ.λ.).
- 32) Έμπορος ειδών υγιεινής διατροφής (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική).
- 33) Έμπορος σιδήρων και παλαιών μετάλλων (σκράπ).
- 34) Έμπορος μεταχειρισμένων ανταλλακτικών αυτοκινήτων που αγοράζονται με το βάρος. Δεν περιλαμβάνεται η περίπτωση που αγοράζονται κατά τεμάχιο και είδος.
- 35) Εμπορία ψιλικών και ζαχαρωδών προϊόντων (πώληση χονδρική και λιανική).
- 36) Εμπορία παλαιών γραμματοσήμων και συναφών.

- 37) Έμπορος φιλικών – κλωστικών ραφής και πλεξίματος, νημάτων, εργοχειρών, κεντημάτων και συναφών ειδών (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική).
- 38) Αγρότες και αγροτικές εκμεταλλεύσεις. Αφορά τους αγρότες που τηρούν βιβλία Εσόδων – Εξόδων, είτε γιατί δεν ανήκουν στο ειδικό καθεστώς Φ.Π.Α. των αγροτών, είτε γιατί έχουν μεταταγεί με δήλωσή τους από το ειδικό καθεστώς των αγροτών στο κανονικό. Ως αγρότες θεωρούνται αυτοί που ασχολούνται με γεωργία, κτηνοτροφία, ιχθυοτροφία, δασοκομία, μελισσοκομία κ.λ.π.
- 39) Παλαιοπώλης (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική).
- 40) Έμπορος μεταχειρισμένων ειδών ένδυσης και υφασμάτων λαϊκής κατανάλωσης (που αγοράζονται ή πωλούνται με το βάρος).
- 41) Έμπορος ψευδοκοσμημάτων γενικώς (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική).
- 42) Έμπορος αγαθών που προέρχονται από πλειστηριασμούς.
- 43) Πρατήριο πώλησης προϊόντων καπνοβιομηχανίας (πώληση χονδρική και λιανική).
- 44) Έμπορος ωδικών πτηνών, μικρών ζώων, τροφών και εξαρτημάτων αυτών, διακοσμητικών ψαριών, πτηνών, ζώων και συναφών (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική).
- 45) Έμπορος χρωμάτων, βερνικιών, στόκων και λοιπών συναφών (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική).
- 46) Κτηνιατρικά φαρμακεία.
- 47) Πώληση τηλεκαρτών.
- 48) Καρτών κινητής τηλεφωνίας.
- 49) Κρεοπώλες (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική).
- 50) Έμπορος μεταχειρισμένων ανταλλακτικών εξωλέμβιων κινητήρων.

51) Εκμεταλλευτής ελαιотριβείου.

Προκειμένου για επιτηδευματία που έχει παράλληλα και άλλο κλάδο, για την υποχρέωση τήρησης Βιβλίου Αποθήκης ο κλάδος αυτός κρίνεται αυτοτελώς.

ΑΡΘΡΟ 7 - ΒΙΒΛΙΑ ΤΡΙΤΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

Ο επιτηδευματίας που τηρεί λογιστικά βιβλία - τρίτης κατηγορίας - για την άσκηση του επαγγέλματος του, κατά την διπλογραφική μέθοδο, εφαρμόζει υποχρεωτικά το Ε.Γ.Λ.Σ., ως προς το περιεχόμενο των πρωτοβαθμίων, δευτεροβαθμίων και τριτοβαθμίων (υπογραμμισμένων) λογαριασμών, την ονοματολογία και την δομή τους. (Εξαιρούνται οι λογαριασμοί της ομάδος 9).

Η ανάπτυξη των δευτεροβαθμίων και τριτοβαθμίων λογαριασμών γίνεται ανάλογα με τις ανάγκες του επιτηδευματία.

Παλαιότερα, πριν την καθιέρωση της μηχανογραφημένης λογιστικής (σήμερα σχεδόν όλα τα λογιστήρια την έχουν καθιερώσει) είχαμε τρεις τρόπους τήρησης λογιστικών βιβλίων τρίτης κατηγορίας:

α) Το **Κλασικό Ιταλικό** σύστημα με ένα μόνο *Γενικό Ημερολόγιο*, από όπου ενημερώνονταν το *Γενικό Καθολικό*.

β) Το **Ανεπτυγμένο Αμερικανικό** σύστημα, όπου είχαμε περισσότερα του ενός ημερολόγια, π.χ.

Ημερολόγιο Ταμείου, στο οποίο καταχωρούσαν όλες τις εισπράξεις και τις πληρωμές και το οποίο ορισμένες φορές χωρίζονταν σε *ημερολόγιο εισπράξεων* και σε *ημερολόγιο πληρωμών*.

Ημερολόγιο Διάφορων Πράξεων, στο οποίο καταχωρούσαν όλες τις συμψηφιστικές πράξεις και το οποίο ορισμένες φορές χωρίζονταν σε *ημερολόγιο αγορών*, *ημερολόγιο πωλήσεων*, *ημερολόγιο εισπρακτέων*

γραμματίων, ημερολόγιο πληρωτέων γραμματίων. Από τα Αναλυτικά Ημερολόγια στο τέλος κάθε μήνα γινόταν το Συγκεντρωτικό Ημερολόγιο και μέσω αυτού η ενημέρωση του Γενικού Καθολικού,

γ) Το σύστημα ΡΟΥΦ, όπου είχαμε την χρήση χημικού χάρτου (καρμπόν), την ταυτόχρονη ενημέρωση Αναλυτικών Καθολικών και Ημερολογίων.

Σήμερα ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας - υποχρεωτικά ή προαιρετικά - είναι υποχρεωμένος να ακολουθήσει την ανάπτυξη των λογαριασμών, σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. και αν τα τηρήσει, σύμφωνα με όσα προβλέπει ο Κ.Β.Σ. τότε έχουμε λογιστικό προσδιορισμό των οικονομικών αποτελεσμάτων του. Όταν δεν τα τηρεί, σύμφωνα με όσα προβλέπει ο Κ.Β.Σ., λόγω αμέλειας ή άγνοιας ή δόλου, τότε έχουμε «**απόρριψη των βιβλίων**», δηλαδή δεν δέχεται η αρμόδια Δ.Ο.Υ. τα οικονομικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τον λογιστικό προσδιορισμό και προβαίνει σε εξωλογιστικό προσδιορισμό των αποτελεσμάτων, πράγμα που απεύχεται ο επιτηδευματίας, διότι δεν τον συμφέρει καθόλου.

Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας πρέπει να τηρεί **Μητρώο Παγίων** αθεώρητο, όπου καταχωρούνται τα πάγια (έπιπλα - σκεύη κ.τ.λ.) κατά συντελεστή απόσβεσης (από 1-1-2003 υποχρεωτικά). Η ενημέρωση γίνεται μέχρι το κλείσιμο του ισολογισμού (ΑΡΘΡΟ 17 § 2 περίπτωση Ε').

Οι Ανώνυμες Εταιρείες τηρούν βιβλία:

- α) Πρακτικά Γενικών Συνελεύσεων Μετόχων.
- β) Πρακτικά Διοικητικού Συμβουλίου.
- γ) Βιβλίο Μετόχων.

Οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης τηρούν βιβλία:

α) Πρακτικά Συνελεύσεων.

β) Πρακτικών Διαχείρισης.

Τα βιβλία αυτά των Α.Ε. και Ε.Π.Ε. ονομάζονται Διοικητικά βιβλία, τηρούνται αθεώρητα και δεν ορίζεται ρητά χρόνος ενημέρωσης αυτών.

Τα βιβλία τρίτης κατηγορίας είναι:

- 1) Συγκεντρωτικό Ημερολόγιο
- 2) Γενικό Καθολικό
- 3) Αναλυτικά Καθολικά
- 4) Ισοζύγιο (Γενικού – Αναλυτικών Καθολικών)
- 5) Απογραφών - Ισολογισμού
- 6) Μητρώο Παγίων
- 7) Βιβλίο Αποθήκης – Παραγωγής Κοστολογίου και Τεχνικών Προδιαγραφών (εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8 παρ. 10).
- 8) Από τα πρόσθετα βιβλία του άρθρου 10, όσα και όταν συντρέχει περίπτωση.

ΑΡΘΡΟ 8 - ΒΙΒΛΙΟ ΑΠΟΘΗΚΗΣ - ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΟΣΤΟΛΟΓΙΟΥ

Ο επιτηδευματίας που πωλεί αγαθά για λογαριασμό δικό του χονδρικής ή κυρίως χονδρικής, εφόσον κατά τις δύο προηγούμενες διαχειριστικές περιόδους, τα ακαθάριστα έσοδά του υπερέβησαν το ποσό των 3.000.000 Ευρώ, τηρεί **Βιβλίο Αποθήκης**. Το τηρεί δε κατά είδος, ποσότητα και αξία κατά την εισαγωγή των αγαθών και κατά την εξαγωγή τους.

Ο επιτηδευματίας που πωλεί αγαθά για λογαριασμό δικό του λιανικώς ή κυρίως λιανικώς, εφόσον κατά τις δύο προηγούμενες διαχειριστικές περιόδους, τα ακαθάριστα έσοδα του υπερέβησαν το ποσό των τεσσάρων

εκατομμυρίων (4.000.000) Ευρώ, τηρεί Βιβλίο Αποθήκης. Το τηρεί δε κατά είδος, ποσότητα και αξία, κατά την εισαγωγή των αγαθών και κατά την εξαγωγή τους.

Ο επιτηδευματίας που πωλεί αγαθά για λογαριασμό τρίτων ή για δικό του λογαριασμό και για λογαριασμό τρίτων, τηρεί βιβλίο Αποθήκης, εφόσον πωλεί χονδρικός ή κυρίως χονδρικός και τα ακαθάριστα έσοδα του κατά τις προηγούμενες δύο διαχειριστικές περιόδους υπερέβησαν τα τρία εκατομμύρια (3.000.000) Ευρώ ή πωλεί λιανικός ή κυρίως λιανικός και τα ακαθάριστα έσοδα του κατά τις προηγούμενες δύο διαχειριστικές περιόδους υπερέβησαν τα τέσσερα εκατομμύρια (4.000.000) Ευρώ.

Τα αγαθά των τρίτων παρακολουθούνται ξεχωριστά τουλάχιστον κατά είδος και ποσότητα.

Ο επιτηδευματίας που πωλεί αγαθά αφού προηγουμένως τα έχει επεξεργασθεί, εφόσον κατά τις δύο προηγούμενες διαχειριστικές περιόδους, τα ακαθάριστα έσοδά του υπερέβησαν το ποσό των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) Ευρώ, τηρεί Βιβλίο Αποθήκης, πρώτων υλών, βοηθητικών υλών, υλικών συσκευασίας ετοιμών προϊόντων και υποπροϊόντων. Η καταχώρηση αυτών γίνεται για τις αγορές και τις πωλήσεις κατά είδος, ποσότητα και αξία.

Ο επιτηδευματίας που ενεργεί επεξεργασία για λογαριασμό τρίτων ή για δικό του λογαριασμό και για λογαριασμό τρίτων, εφόσον κατά τις δύο προηγούμενες διαχειριστικές περιόδους, τα ακαθάριστα έσοδά του υπερέβησαν το ποσό των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) Ευρώ, τηρεί Βιβλίο Αποθήκης. Οι πρώτες ύλες και τα έτοιμα προϊόντα των τρίτων παρακολουθούνται ξεχωριστά κατά είδος και ποσότητα.

Ο επιτηδευματίας που πωλεί αγαθά εκτός της χώρας ή ενεργεί επεξεργασία για λογαριασμό τρίτου που είναι κάτοικος άλλης χώρας, εφόσον

κατά τις δύο προηγούμενες διαχειριστικές περιόδους, τα συνολικά ακαθάριστα έσοδά του υπερέβησαν το ποσό των πέντε εκατομμυρίων πεντακοσίων χιλιάδων (5.500.000) Ευρώ, εκ των οποίων τουλάχιστον 80% αυτών είναι έσοδα που προέρχονται από τις παραπάνω δραστηριότητες.

Ο επιτηδευματίας που έχει παράλληλα με τον κλάδο εμπορίου και κλάδο επεξεργασίας ξεχωριστά, η υποχρέωση τήρησης του Βιβλίου Αποθήκης κρίνεται αυτοτελώς για κάθε κλάδο. Εξαιρείται ο επιτηδευματίας που τηρεί αναλυτική λογιστική (ομάδα 9), ο οποίος αν υποχρεούται στην τήρηση του Βιβλίου Αποθήκης στον ένα κλάδο, τότε τηρεί υποχρεωτικά και για τον άλλο κλάδο.

Ο επιτηδευματίας που τηρούσε Βιβλίο Αποθήκης παύει να το τηρεί, όταν προηγηθούν δύο συνεχόμενες διαχειριστικές περιόδους που δεν υπερέβη το εκάστοτε ισχύον όριο.

Δεν υποχρεούται:

Α) Στην τήρηση Βιβλίου Αποθήκης:

α) Ο εκμεταλλευτής ελαιοτριβείου.

β) Ο εκμεταλλευτής πρατηρίου χονδρικής πώλησης καπνοβιομηχανικών προϊόντων.

γ) Ο πωλητής βενζίνης και πετρελαίου για λογαριασμό τρίτου.

δ) Ο εκμεταλλευτής πρατηρίου υγραερίου αυτοκινήτων.

ε) Ο εκμεταλλευτής πρατηρίου υγρών καυσίμων και λιπαντικών αυτοκινήτων.

στ) Ο εκμεταλλευτής εστιατορίου ή ζαχαροπλαστείου (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική).

ζ) Ο εκμεταλλευτής ξενοδοχείου ή ξενώνα ή κάμπινγκ.

η) Ο πωλητής οπωρολαχανικών.

θ) Ο πωλητής νωπών αγροτικών προϊόντων, πλην οπωρολαχανικών, εκτός της χώρας κατά ποσοστό τουλάχιστον 80% των συνολικών ακαθάριστων εσόδων του

ι) Ο παραγωγός κινηματογραφικών και τηλεοπτικών ταινιών.

ια) Ο πράκτορας εφημερίδων και περιοδικών.

ιβ) Ο εκμεταλλευτής κλινικής ή θεραπευτηρίου.

ιγ) Ο πωλητής τηλεκαρτών και καρτών κινητής τηλεφωνίας.

ιδ) Ο κατασκευαστής δημόσιων ή ιδιωτικών τεχνικών έργων.

Στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής, προκειμένου για επιτηδεύματiα που έχει παράλληλα και άλλο κλάδο, για την υποχρέωση τήρησης Βιβλίου Αποθήκης ο κλάδος αυτός κρίνεται αυτοτελώς.

Β) Στην τήρηση Τεχνικών Προδιαγραφών:

α) Ο εκμεταλλευτής εστιατορίου ή ζαχαροπλαστείου

β) Ο εκμεταλλευτής λατομείου, μεταλλείου, ορυχείου, για τα πρωτογενή υλικά που εξορύσσονται.

γ) Ο παραγωγός αγροτικών προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής.

δ) Οι επιχειρήσεις παραγωγής, πώλησης και λογισμικού.

Ο επιτηδεύματiας που πωλεί αγαθά μετά από προηγούμενη επεξεργασία για λογαριασμό του και αυτός που ενεργεί επεξεργασία για λογαριασμό τρίτων όταν έχουν υποχρέωση να τηρούν Βιβλίο Αποθήκης πρέπει να τηρούν και:

1) Βιβλίο τεχνικών προδιαγραφών.

2) Βιβλίο παραγωγής κοστολογίου.

Το Βιβλίο Αποθήκης μπορεί να μην τηρηθεί, ύστερα από έγκριση της αρμόδιας Επιτροπής, ως προς το σκέλος της εισαγωγής εμπορευμάτων ή Α' και Β' υλών.

Αυτό λέγεται *μερική απαλλαγή*. Άποψη μου είναι ότι δεν πρέπει να δίδεται αυτή η απαλλαγή. Γιατί αν δεν έχουμε την εισαγωγή (τι μπαίνει στην επιχείρηση) δεν μπορούμε να ελέγξουμε και την απογραφή κατά την εξαγωγή (τι βγαίνει από την επιχείρηση).

ΑΡΘΡΟ 9 - ΕΝΝΟΙΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ - ΒΙΒΛΙΑ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ.

Υποκατάστημα είναι οποιαδήποτε επαγγελματική εγκατάσταση του επιτηδευματία, εκτός της έδρας της επιχείρησης.

Μπορεί να γίνεται παραγωγική ή συναλλακτική δραστηριότητα.

Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας, τηρεί και στο υποκατάστημα όμοια βιβλία. Στο τέλος κάθε μήνα τα δεδομένα αυτών μεταφέρονται συγκεντρωτικά στα βιβλία της έδρας μέχρι την 15η ημέρα του μήνα υποβολής των φορολογικών δηλώσεων. Όταν τα βιβλία του υποκαταστήματος τηρούνται μηχανογραφικά πρέπει να τηρείται και θεωρημένη μηνιαία κατάσταση βιβλίου αγορών και βιβλίου εσόδων — εξόδων.

Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας, τηρεί στο υποκατάστημα:

1) όταν εξάγεται αυτοτελές λογιστικό αποτέλεσμα πλήρη βιβλία τρίτης κατηγορίας. Τα δεδομένα των βιβλίων αυτών καταχωρούνται στα βιβλία της έδρας χωριστά, μέσα στην προθεσμία κλεισίματος του ισολογισμού και ενσωματώνονται με λογιστική εγγραφή.

2) Όταν δεν εξάγεται αυτοτελές λογιστικό αποτέλεσμα συντάσσει ημερολόγιο ταμειακών και συμψηφιστικών πράξεων ή μηνιαίο διπλότυπο φύλλο ανάλυσης και ελέγχου (Φ.Α.Ε.).

Δεν υπάρχει υποχρέωση τήρησης βιβλίων υποκαταστήματος στις εξής περιπτώσεις:

1) Όταν το υποκατάστημα στεγάζεται σε συνεχόμενο ή στον ίδιο κτιριακό χώρο με άλλο υποκατάστημα.

2) Όταν το υποκατάστημα στεγάζεται σε πρόσκαιρες εγκαταστάσεις, όπως εργοτάξια κατασκευαστικών επιχειρήσεων κ.τ.λ..

3) Όταν το υποκατάστημα βρίσκεται στον ίδιο νομό ή νησί με την έδρα της επιχείρησης ή σε απόσταση μικρότερη των 50 χιλιομέτρων από αυτή.

Μπορεί να επιτραπεί στον επιτηδευματία, ύστερα από αίτηση του και έγκριση από τον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. της έδρας του, η ενσωμάτωση των δεδομένων των βιβλίων υποκαταστημάτων που δεν εξάγουν αυτοτελές αποτέλεσμα, στα βιβλία άλλου υποκαταστήματος που εξάγουν αυτοτελές αποτέλεσμα.

Επίσης μπορεί να επιτραπεί στον επιτηδευματία, η ενσωμάτωση των δεδομένων των βιβλίων υποκαταστημάτων που δεν εξάγουν αυτοτελές αποτέλεσμα, στα βιβλία άλλου υποκαταστήματος, το οποίο επίσης δεν εξάγει αυτοτελές αποτέλεσμα και μέσω αυτού στα βιβλία της έδρας.

Μετά από αίτηση του επιτηδευματία και έγκριση του αρμοδίου προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ., μπορεί να επιτραπεί η μη τήρηση ή η κατά διαφορετικό τρόπο τήρηση όλων ή μερικών βιβλίων του υποκαταστήματος με εξαίρεση το Βιβλίο Αποθήκης και Παραγωγής Κοστολογίου.

Η έγκριση σ' αυτή την περίπτωση κοινοποιείται και στον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. στον οποίο υπάγεται το υποκατάστημα.

Η θεώρηση των βιβλίων του υποκαταστήματος είναι δυνατόν να γίνεται είτε στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. της έδρας, είτε του υποκαταστήματος. Η επιλογή ανήκει στον επιτηδευματία.

Για το υποκατάστημα τηρούνται τα ίδια πρόσθετα βιβλία με αυτά που τηρούνται στην έδρα, εφόσον και η δραστηριότητα είναι ίδια.

Εάν τα οικονομικά δεδομένα του υποκαταστήματος μεταβιβάζονται στην έδρα με απευθείας σύνδεση (on line) στην κεντρική μονάδα του Η/Υ, τότε στο υποκατάστημα μπορεί να μην τηρούνται τα προβλεπόμενα βιβλία, μετά από προηγούμενη γνωστοποίηση στην Δ.Ο.Υ. της έδρας.

ΑΡΘΡΟ 10 – ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Το πόσο σημαντικά είναι τα πρόσθετα βιβλία του Κ.Β.Σ., φαίνεται από το γεγονός ότι όταν ο επιτηδευματίας δεν τηρεί ή δεν διαφυλάσσει ή δεν καταχωρεί ή καταχωρεί ανακριβώς συναλλαγές στο βιβλίο ποσοτικής παραλαβής, αποτελεί λόγο να χαρακτηρισθούν τα φορολογικά του βιβλία ως ανακριβή.

Επίσης κάθε μία μη καταχώριση ή ανακριβής καταχώριση δεδομένων στα πρόσθετα βιβλία θεωρείται αυτοτελής παράβαση. Καταργείται από 1-1-2003 η υποχρέωση τήρησης πρόσθετων βιβλίων που τηρούσαν:

- 1) Τα εκκοκκιστήρια (βιβλίο πρέσας).
- 2) Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις.
- 3) Οι κλινικές (μόνο το πρόσθετο βιβλίο εισόδου – εξόδου ασθενών, το οποίο ενσωματώθηκε στο βιβλίο ασθενών).

Παράλληλα από την ίδια ημερομηνία 1-1-2003 τηρούν για πρώτη φορά πρόσθετα βιβλία οι παρακάτω επιτηδευματίες:

- α) Επισκευαστές επίπλων, μηχανών και μηχανημάτων (βιβλίο ποσοτικής παραλαβής).
- β) Επιτηδευματίες που παρέχουν υπηρεσίες έναντι συνδρομής (βιβλίο συνδρομητών).
- γ) Οι πωλητές μεταχειρισμένων τροχόσπιτων, σκαφών αναψυχής, γεωργικών και λοιπών αυτοκινούμενων μηχανημάτων (βιβλίο εισερχομένων).

- δ) Οι οδοντίατροι (βιβλίο επίσκεψης ασθενών).
- ε) Οι ασκούντες παραϊατρικά επαγγέλματα – λογοθεραπευτές, ψυχολόγοι, διαιτολόγοι κ.λ.π. (βιβλίο πελατών).
- στ) Οι επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων (βιβλίο κίνησης οχημάτων).
- ζ) Οι κτηματομεσίτες (βιβλίο εντολών).

Όταν τα πρόσθετα βιβλία τηρούνται μηχανουργικά ο χρόνος εκτύπωσης είναι ίδιος με τον χρόνο ενημέρωσης, δεν δίδεται δηλαδή η ευχέρεια μεταγενέστερης εκτύπωσης όπως με τα λογιστικά βιβλία, εκτός από το βιβλίο αποθήκευσης και το βιβλίο προσωρινής εναπόθεσης των διαμεταφορέων τα οποία ενημερώνονται από παραστατικά στοιχεία και επομένως εκτυπώνονται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από την έκδοση των στοιχείων.

Για όλους τους επιτηδευματίες που προβλέπεται η υποχρέωση τήρησης πρόσθετων βιβλίων, αυτό γίνεται, κατά την άποψή μου, όχι γιατί θέλει η πολιτεία να τους ταλαιπωρήσει, αλλά γιατί δεν υπάρχει άλλος τρόπος να μπορέσουν τα αρμόδια φορολογικά όργανα να επαληθεύσουν αν τα ακαθάριστα έσοδα που δηλώνονται είναι τα αληθή.

Δηλαδή αν δήλωνε π.χ. ο εκμεταλλευτής χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, ένα Α' ποσό σαν ακαθάριστα έσοδά του, κανείς δεν θα μπορούσε να το αμφισβητήσει γιατί δεν θα είχε στοιχεία. Με την υποχρέωση όμως που έχει να τηρεί το πρόσθετο βιβλίο στάθμευσης και να καταχωρεί σ' αυτό, πέραν των άλλων στοιχείων και τα εκδοθέντα φορολογικά στοιχεία αξίας – Α.Π.Υ. - μπορεί το ελεγκτικό όργανο της Δ.Ο.Υ. να διασταυρώσει αν τα αναγραφόμενα στην Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος ακαθάριστα έσοδά του, συμφωνούν με αυτά που προκύπτουν από την καταχώρηση στο πρόσθετο βιβλίο στάθμευσης ή υπάρχει απόκρυψη και βέβαια με τις

αυστηρές ποινές που προβλέπονται από τον Κ.Β.Σ για τους παραβάτες και το συνεχή έλεγχο των οργάνων προληπτικού ελέγχου (Υπαλλήλων της Υπηρεσίας Ειδικών Ελέγχων - ΥΠ.Ε.Ε. -) θα πρέπει να είναι κανείς τουλάχιστον αφελής για να τολμήσει να παρανομήσει.

Βεβαίως τα ίδια ισχύουν και για τους άλλους επιτηδευματίες που έχουν υποχρέωση τήρησης πρόσθετων βιβλίων.

Συμπερασματικά μπορώ να πω, πως η καθιέρωση της υποχρέωσης τήρησης πρόσθετων βιβλίων, σε όσους επιτηδευματίες προβλέπεται, είναι ένας έμμεσος τρόπος, αλλά πολύ αποτελεσματικός, να τους θυμίζει η πολιτεία, πως πρέπει να δηλώνουν όλα τα ακαθάριστα έσοδά τους, δηλαδή να εκδίδουν φορολογικό στοιχείο σε κάθε περίπτωση που απαιτείται.

Παραθέτω παρακάτω αναλυτικό πίνακα που φαίνονται όλοι οι επιτηδευματίες που είναι υπόχρεοι στην τήρηση πρόσθετων βιβλίων, την ονομασία του πρόσθετου βιβλίου καθώς και ο χρόνος ενημέρωσης αυτών.

ΒΙΒΛΙΟ (Άρθρο 10 Κ.Β.Σ.)	ΥΠΟΧΡΕΟΙ	ΧΡΟΝΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ (Άρθρο 17 § 10)
1) Ποσοτικής παραλαβής (§ 1).	Όλοι οι επιτηδευματίες όταν παραλαμβάνουν εμπορεύσιμα αγαθά χωρίς συνοδευτικό φορολογικό στοιχείο. Από 1-1-1995 και οι επισκευαστές ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών. Επίσης από 1-1-2003 και οι επισκευαστές επίπλων, μηχανών και μηχανημάτων.	Με την παραλαβή των αγαθών, όταν δεν συνοδεύονται από δελτίο αποστολής.
2) Εξόδων πρώτης εγκατάστασης (§ 2).	Ο ιδρυτής επιχείρησης ή νομικού προσώπου.	Δεν ορίζεται. Άρα στο χρόνο ενημέρωσης των βασικών βιβλίων, δηλαδή στις 15 του επομένου μηνός.

3) Επενδύσεων (§ 3 και 4) - Για Γ' κατηγορίας - Για Α', Β' κατηγορίας.	Όποιος πραγματοποιεί παραγωγικές επενδύσεις και διενεργεί αφορολόγητες εκπτώσεις ή αποθεματικά.	Στο χρόνο κλεισίματος του ισολογισμού και από τους τηρούντες βιβλία Α' ή Β' κατηγορίας μέχρι την υποβολή της δήλωσης.
4) Κίνησης Πελατών (πόρτας) (§ 5α).	Οι εκμεταλλευτές ξενοδοχείων, ξενώνων, επιπλωμένων διαμερισμάτων και οικείων. Οι εκμεταλλευτές κάμπινγκ. Οι εκμεταλλευτές οίκων ευγηρίας.	Με την είσοδο του πελάτη. Με αναγραφή από 1-1-2003 και της πιθανής ημερομηνίας αναχώρησης του πελάτη.
5) Μητρώο Μαθητών (§ 5β).	Οι εκμεταλλευτές παιδικών σταθμών, φροντιστηρίων, σχολών, εργαστηρίων ελευθέρων σπουδών και κάθε επιχείρησης με χαρακτήρα διδακτικής ή επαγγελματικής κατάρτισης.	Με την εγγραφή του μαθητή.
6) Επίσκεψης Ασθενών (§ 5δ).	Οι εκμεταλλευτές διαγνωστικών κέντρων.	Μόλις τελειώσει η εξέταση και πριν από την αποχώρηση του ασθενή.
7) α. Ασθενών β. Μεριδολόγιο Ιατρών (§ 5γ).	Οι εκμεταλλευτές κλινικών ή θεραπευτηρίων.	α) Άμεσα με την είσοδο και έξοδο του ασθενή (στοιχεία ασθενή - ημερομηνία) και εντός της επομένης με τα λοιπά στοιχεία, β) Εντός της επομένης της ειδικής ιατρικής περίθαλψης του ασθενή.
8) Αποθήκευσης (§ 5η).	Οι εκμεταλλευτές αποθηκών και ψυγείων αποθήκευσης αγαθών.	Εντός της μεθεπομένης της εισαγωγής και εξαγωγής.
9) Στάθμευσης (§ 5θ).	Οι εκμεταλλευτές χώρων σταθμεύσεως αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.	Με την είσοδο και έξοδο του οχήματος.

10) Εισερχομένων οχημάτων (§ 5ι).	- Οι εκμεταλλευτές συνεργείων επισκευής και συντήρησης αυτ/των, μοτοσικλετών, μοτοποδηλάτων, εκκαφέων, γεωργικών και λοιπών αυτοκινούμενων μηχ/των. - Οι πωλητές μεταχ/νων αυτ/των, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων, καθώς επίσης και από 1-1-2003 μεταχ/νων τροχόσπιτων, σκαφών αναψυχής, γεωργικών και λοιπών αυτοκινούμενων μηχανημάτων - Οι εκμεταλλευτές πλυντηρίων αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.	Με την είσοδο και έξοδο του οχήματος.
11) Εκπαιδευομένων οδηγών (§ 5στ).	Οι εκπαιδευτές οδηγών αυτοκινήτων για κάθε αυτοκίνητο.	Όταν αρχίζει και τελειώνει το μάθημα ή η εξέταση.
12) Βιβλίο επίσκεψης ασθενών (§ 5ια).	Οι γιατροί όλων των ειδικοτήτων και οι οδοντίατροι. Μέχρι 31-12-2002 προβλεπόταν από το Ν. 2065/92 άρθρο 64 § 11 και δεν καταλάμβανε οδοντιάτρους και κτηνιάτρους. Για τους κτηνιάτρους εξακολουθεί να μην υπάρχει υποχρέωση.	Με την είσοδο του ασθενή στο χώρο της εξέτασης.
13) Πελατών (§ 5ε).	Οι εκμεταλλεύσεις κέντρων αισθητικής και γυμναστηρίων.	Μόλις αρχίσει η παροχή υπηρεσιών.
14) Βιβλίο Συνδρομητών (§ 5ζ).	Αυτοί που παρέχουν υπηρεσίες έναντι συνδρομής.	Εντός πέντε (5) ημερών από την εγγραφή.
15) Διάθεσης Λαχείων (§ 5ιβ)	Ο πράκτορας κρατικών λαχείων	Με την παραλαβή των λαχείων κάθε κλήρωσης
16) Βιβλίο εισερχομένων σκαφών θαλάσσης (§ 5ιγ).	Οι εκμεταλλευτές συνεργείων επισκευής και συντήρησης σκαφών θαλάσσης (από 1-1-1995).	Με την είσοδο και έξοδο του σκάφους.
17) Βιβλίο πελατών (§ 5ιδ).	Οι φυσιοθεραπευτές (από 1-1-1995) Οι επιτηδευματίες που ασκούν παραϊατρικό επάγγελμα (από 1-1-2003) Π.χ. ψυχολόγοι, λογοθεραπευτές, διαιτολόγοι, βελονιστές κ.λ.π..	Με την έναρξη της παροχής υπηρεσίας.

18) Βιβλίο παραγγελιών (§ 5ιε).	Οι κατασκευαστές προκατασκευασμένων οικιών (από 1-1-1995) ή κτισμάτων (από 1-8-1996).	Με τη λήψη της παραγγελίας.
19) Βιβλίο στάθμευσης (§ 5ιστ).	Οι εκμεταλλευτές χώρου στάθμευσης σκαφών θαλάσσης (από 1-1-1995) ή φύλαξης σκαφών θαλάσσης (από 1-8-1996).	Με την είσοδο και έξοδο του σκάφους.
20) Βιβλίο έργων αυτοκινούμενων μηχανημάτων (§ 5ιζ).	Οι εκμεταλλευτές αυτοκινούμενων μηχανημάτων έργων (από 1-8-1996).	Με την έναρξη του έργου και επί ωριαίας αμοιβής με την έναρξη και λήξη της εργασίας.
21) Βιβλίο κίνησης οχημάτων (§ 5ιη).	Ο εκμεταλλευτής επιχείρησης ενοικίασης αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων (από 1-1-2003).	Με την αναχώρηση και την επιστροφή του οχήματος.
22) Βιβλίο ή δελτίο εντολών (§ 5ιθ).	Ο μεσίτης αστικών συμβάσεων αγοράς ή πώλησης και ενοικίασης ακινήτων, δηλαδή κτηματομεσίτης (από 1-1-2003).	Με τη λήψη της εντολής καταχωρούνται τα στοιχεία του εντολέα και της εντολής. Με την ολοκλήρωση της εντολής καταχωρούνται τα στοιχεία του αντισυμβαλλόμενου.
23) Βιβλίο ενδοκοινοτικών διακινήσεων και εργασιών (φασόν) Α.Υ.Ο. ΠΟΛ. 1229/97.	Οι έχοντες ενδοκοινοτικές εργασίες πραγματογνωμοσύνης, συναρμολόγησης, φασόν κ.λ.π. ή μετακινούν αγαθά για επισκευή ή προσωρινή εξαγωγή για εργασίες παροχής υπηρεσιών σε χώρες της Ε.Ε. (Ε.Ο.Κ.).	Εντός οχτώ (8) ημερών από την έκδοση ή την λήψη των σχετικών στοιχείων.
24) Βιβλίο παράδοσης φαρμάκων στους ασφαλισμένους.	Τα φαρμακεία.	Με την παράδοση των φαρμάκων.
25) Ειδικό Βιβλίο Φορολογικού αντιπροσώπου Α.Υ.Ο. ΠΟΛ. 1281/93.	Φορολογικός αντιπρόσωπος επιχειρήσεων τρίτων χωρών.	Εντός δέκα πέντε (15) ημερών από την έκδοση ή την λήψη του σχετικού στοιχείου.
26) Βιβλίο φορολογικού εκπροσώπου Α.Υ.Ο. ΠΟΛ. 1174/02.	Φορολογικός εκπρόσωπος επιχειρήσεων Ευρωπαϊκής Ένωσης.	Εντός δέκα πέντε (15) ημερών από την έκδοση ή την λήψη του σχετικού στοιχείου.
27) Ειδικό βιβλίο μεταπωλητού μεταχειρισμένων.	Υποκείμενος ειδικού καθεστώτος.	Άμεσα με την αγορά και πώληση του μεταχειρισμένου αγαθού.

28) Βιβλίο προσωρινής εναπόθεσης.	Διαμεταφορείς.	Με την άφιξη του μεταφορικού μέσου και όχι αργότερα από το πέρας της εκφόρτωσης.
29) Βιβλίο φορολογικής αποθήκης.	Ειδικό καθεστώς αναστολής Φ.Π.Α..	Εντός της επομένης της εισόδου και εξόδου των αγαθών.
30) Ημερολόγιο διαφημίσεων μέσω μαζικής ενημέρωσης.	Επιχειρήσεις τηλεόρασης, ραδιοφώνου, εφημερίδων και περιοδικών.	Εντός πέντε (5) ημερών από την καταχώρηση ή την μετάδοση της διαφήμισης και την έκδοση του τιμολογίου και καταβολή του φόρου και του αγγελιόσημου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΙΩΝ

ΑΡΘΡΟ 11 – ΔΕΛΤΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
ΔΕΛΤΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΡΘΡΟ 12 – ΤΙΜΟΛΟΓΙΑ-ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 13 – ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΓΑΘΩΝ
ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΑΡΘΡΟ 14 – ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΑΥΤΟΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

ΑΡΘΡΟ 15 – ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΔΑΠΑΝΩΝ

ΑΡΘΡΟ 16 – ΕΓΓΡΑΦΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Όλο το κεφάλαιο Γ΄ δηλαδή τα άρθρα 11 ως και 16 αφορούν φορολογικά στοιχεία και επομένως δεν χρήζουν ανάλυσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ, ΘΕΩΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΥΛΑΞΗ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΑΡΘΡΟ 17 – ΧΡΟΝΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. έχει υποχρέωση να ενημερώσει τα βιβλία του μέχρι την δεκάτη πέμπτη (15) ημέρα του επόμενου μήνα, από αυτόν που εξέδωσε ή έλαβε το φορολογικό δικαιολογητικό.

Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. έχει υποχρέωση να ενημερώσει τα βιβλία του ως εξής:

- α) Ημερολόγια μέχρι την δεκάτη πέμπτη (15) ημέρα του επόμενου μήνα από αυτόν που εξέδωσε ή έλαβε φορολογικό δικαιολογητικό.
- β) Συγκεντρωτικό Ημερολόγιο,
Γενικό Καθολικό και
Αναλυτικό Καθολικό

Εντός του επομένου
μήνα

Προκειμένου για Ασφαλιστικές επιχειρήσεις η υποχρέωση ενημέρωσης των τριών (3) παραπάνω βιβλίων παρατείνεται μέχρι και την εικοστή (20) ημέρα του μεθεπόμενου μήνα.

- γ) Το Βιβλίο Αποθήκης εντός δέκα (10) ημερών από την παραλαβή ή την παράδοση του αγαθού (ποσοτική ενημέρωση μόνο). Ως προς τις αξίες ενημερώνεται εντός δέκα (10) ημερών από την έκδοση ή λήψη του φορολογικού στοιχείου αξίας.
- δ) Το Ημερολόγιο Αναλυτικής Λογιστικής (ΟΜΑΔΑ 9) εντός του επομένου μήνα της περιόδου που αφορούν. Εάν η περίοδος είναι η τελευταία της χρήσης, η ενημέρωση παρατείνεται μέχρι το τέλος του μεθεπόμενου μήνα από την λήξη της διαχειριστικής περιόδου.

ε) Το Μητρώο Πάγιων Περιουσιακών Στοιχείων μέχρι την προθεσμία κλεισίματος του ισολογισμού.

ζ) Το Φορολογικό Μητρώο Πάγιων Περιουσιακών Στοιχείων μέχρι την προθεσμία κλεισίματος του ισολογισμού.

Τα Ν.Ν.Δ.Δ., δήμοι, κοινότητες, σύλλογοι, σωματεία και γενικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (εξαιρείται το δημόσιο) καταχωρούν στα βιβλία τους (μη φορολογικά) τα δικαιολογητικά που λαμβάνουν ή παρέχουν εντός δέκα πέντε (15) ημερών.

Τα δεδομένα των βιβλίων των υποκαταστημάτων μεταφέρονται στα βιβλία της έδρας:

1) Όταν στο κεντρικό τηρούνται βιβλία πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας μέχρι την δεκάτη πέμπτη (15) ημέρα του μήνα υποβολής φορολογικών δηλώσεων.

2) Όταν στο κεντρικό τηρούνται βιβλία τρίτης κατηγορίας μέχρι την προθεσμία σύνταξης του ισολογισμού (όταν στο υποκατάστημα τηρούνται βιβλία από τα οποία εξάγεται αυτοτελές λογιστικό αποτέλεσμα) και μέχρι την δεκάτη πέμπτη (15) ημέρα του επόμενου μήνα από εκείνο που εκδόθηκαν στοιχεία (όταν στο υποκατάστημα τηρούνται βιβλία από τα οποία δεν εξάγεται αυτοτελές λογιστικό αποτέλεσμα).

Ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. μπορεί να παρατείνει την προθεσμία ενημέρωσης των βιβλίων μέχρι πενήντα (50) ημέρες, εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι π.χ. μεταφορά επιχείρησης, ασθένεια λογιστή κ.τ.λ..

Το Βιβλίο Απογραφών ενημερώνεται ποσοτικά μέχρι την εικοστή (20) ημέρα του μεθεπόμενου μήνα από την λήξη της διαχειριστικής περιόδου π.χ. αν η διαχειριστική περίοδος λήγει 31-12-2005, η ποσοτική ενημέρωση του βιβλίου Απογραφών πρέπει να γίνει μέχρι 20-2-2006.

Το κλείσιμο του ισολογισμού γίνεται:

- α) Εντός τριών (3) μηνών από την λήξη της διαχειριστικής περιόδου (ατομικές επιχειρήσεις, Ε.Π.Ε., κοινοπραξίες, αστικές εταιρίες και κοινωνίες του Αστικού Κώδικα).
- β) Εντός τεσσάρων (4) μηνών από την λήξη της διαχειριστικής περιόδου (Α.Ε., συνεταιρισμοί, δημόσιες, δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις).
- γ) Εντός έξι (6) μηνών από την λήξη της διαχειριστικής περιόδου (αλλοδαπές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις εκμετάλλευσης ποντοπόρων πλοίων).

Το Ημερολόγιο Μεταφοράς ενημερώνεται πριν την εκκίνηση του αυτοκινήτου.

ΑΡΘΡΟ 18 – ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Η ενημέρωση των βιβλίων γίνεται χειρόγραφα ή μηχανογραφικά με χρήση Η/Υ. Δεν πρέπει στα βιβλία να υπάρχουν κενά διαστήματα, ξέσματα, επεγγραφές, παραπομπές στο περιθώριο.

Σε περίπτωση διαγραφής ή διόρθωσης, το ποσό ή το κείμενο που διαγράφεται ή διορθώνεται πρέπει να διαβάζεται με ευχέρεια. Κάθε εγγραφή στα βιβλία πρέπει να αντιστοιχεί με φορολογικά στοιχεία αξίας που προβλέπονται από τον Κ.Β.Σ. ή σε δημόσια έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία.

Ειδικά ο λήπτης φορολογικού στοιχείου που το καταχωρεί στα βιβλία του, και αφορά είτε αγορά αγαθών είτε λήψη υπηρεσιών με αξία ίση ή και μεγαλύτερη των 15.000 Ευρώ, για να θεωρείται έγκυρη η εγγραφή πρέπει η εξόφληση του φορολογικού στοιχείου να έχει γίνει μέσω τραπεζικού λογαριασμού ή με δίγραμμη επιταγή.

Τα βιβλία που τηρούνται σε κινητά φύλλα πρέπει να έχουν ενιαία

αρίθμηση, τουλάχιστον κατά διαχειριστική περίοδο.

Εάν ο επιτηδευματίας θέλει μέσα στην ίδια διαχειριστική περίοδο να επαναλάβει την ίδια αρίθμηση πρέπει να το γνωστοποιήσει στον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. που υπάγεται.

Όταν αλλοδαποί οίκοι στέλνουν τιμολόγια με φαξ μπορεί να καταχωρηθούν αυτά στα βιβλία και να είναι νομότυπη η εγγραφή με την προϋπόθεση ότι το πρωτότυπο τιμολόγιο που θα ληφθεί αργότερα θα συσχετισθεί με το ληφθέν φαξ.

**ΑΡΘΡΟ 18α – ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΟΥ ΕΠΙΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ
ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2001/115/ Ε.Κ. ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (Ισχύει από 1-1-2004 – Ν. 3193/20-11-2003)**

(Δεν χρήζει ανάλυσης)

ΑΡΘΡΟ 19 – ΘΕΩΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ - ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Ο επιτηδευματίας είναι υποχρεωμένος να θεωρεί στην Δ.Ο.Υ. που υπάγεται τα φορολογικά του βιβλία πριν την χρησιμοποίησή τους:

- α) Το Βιβλίο Αγορών όταν τηρείται χειρόγραφα ή Μηνιαία Κατάσταση Βιβλίου Αγορών όταν τηρείται μηχανογραφικά.
- β) Το Βιβλίο Εσόδων – Εξόδων όταν τηρείται χειρόγραφα ή Μηνιαία Κατάσταση Βιβλίου Εσόδων – Εξόδων όταν τηρείται μηχανογραφικά.
- γ) Τα Ημερολόγια στα οποία καταχωρεί πρωτογενείς οικονομικές πράξεις, το Γενικό Καθολικό και το Ημερήσιο Διπλότυπο Φύλλο Συναλλαγών όταν τα βιβλία της έδρας τηρούνται χειρόγραφα.
- δ) Το Ισοζύγιο Γενικού – Αναλυτικών Καθολικών, όταν τα βιβλία της έδρας τηρούνται μηχανογραφικά
- ε) Το Βιβλίο Αποθήκης όταν αυτό τηρείται χειρόγραφα ή τους Οπτικούς

Δίσκους (Cd-Rom), όπου αποθηκεύονται τα δεδομένα του βιβλίου αυτού, όταν τηρείται μηχανογραφικά.

στ) Το Βιβλίο Τεχνικών Προδιαγραφών.

ζ) Τα Πρόσθετα Βιβλία του άρθρου 10 του Κ.Β.Σ..

η) Το Βιβλίο Απογραφών και τις Καταστάσεις Απογραφής.

Τα βιβλία που θεωρούνται πρέπει υποχρεωτικά να είναι αριθμημένα ανά σελίδα ή ανά φύλλο.

Μπορεί ο επιτηδευματίας να συνενώσει ή να συγχωνεύσει οποιαδήποτε βιβλία με την προϋπόθεση ότι από το βιβλίο που προκύπτει από την συνένωση ή συγχώνευση παράγονται τα δεδομένα των συνενωμένων ή συγχωνευμένων βιβλίων.

Οι αρμόδιες Δ.Ο.Υ. δεν θεωρούν φορολογικά βιβλία στους επιτηδευματίες αν η σχετική αίτησή τους δεν συνοδεύεται από βεβαίωση του οικείου Επιμελητηρίου περί καταβολής ή διακανονισμού των εισφορών προς αυτό και βεβαίωση του φορέα της κοινωνικής ασφάλισης (πλην Ναυτικό Ασφαλιστικό Ταμείο), περί καταβολής ή διακανονισμού των ασφαλιστικών εισφορών προς αυτό (βεβαίωση κύριας ασφάλισης και όχι επικουρικής).

Οι παραπάνω βεβαιώσεις έχουν ετήσια ισχύ.

Μπορεί ο επιτηδευματίας να θεωρήσει βιβλία έστω και αν οφείλει ασφαλιστικά χρέη μέχρι 6.000 Ευρώ (χωρίς τις προσαυξήσεις). Όταν οφείλονται ποσά μεγαλύτερης αξίας κατ' εξαίρεση ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. μπορεί να εγκρίνει την θεώρηση βιβλίων με παράλληλη έγγραφη αναγγελία στο αρμόδιο ασφαλιστικό ταμείο.

Κατά την θεώρηση βιβλίων, στην τελευταία σελίδα και στο χώρο που ετίθετο η σφραγίδα της πράξης θεώρησης, τώρα επικολλάται αυτοκόλλητη ετικέτα η οποία εκτυπώνεται μηχανογραφικά από το υποσύστημα του TAXIS του Κ.Β.Σ. και περιέχει:

1) την Δ.Ο.Υ. θεώρησης των βιβλίων ή στοιχείων,

- 2) το Α.Φ.Μ. του επιτηδευματία – επιχείρησης,
- 3) το ονοματεπώνυμο – επωνυμία του επιτηδευματία – επιχείρησης,
- 4) την εγκατάσταση για την οποία θεωρήθηκε (έδρα – υποκατάστημα),
- 5) την κατηγορία βιβλίων,
- 6) τον αριθμό πράξης θεώρησης,
- 7) το είδος του βιβλίου,
- 8) τον αριθμό της πρώτης και τελευταίας σελίδας (π.χ. 1-50).

Στην ετικέτα μπαίνει η σφραγίδα της Δ.Ο.Υ. και υπογράφει ο εξουσιοδοτημένος υπάλληλος που ενήργησε την θεώρηση.

Παράλληλα χορηγείται στον επιτηδευματία αποδεικτικό θεώρησης. Στις περιπτώσεις διακοπής εργασιών των επιτηδευματιών δεν υπάρχει υποχρέωση ακύρωσης βιβλίων (Εγκύκλιος 1095653/692/8-9-1996).

Στις περιπτώσεις μετατροπής Ο.Ε. σε Ε.Ε. και αντιστρόφως, καθώς και στις περιπτώσεις μετατροπής Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. και αντιστρόφως, δεν απαιτείται θεώρηση νέων βιβλίων. Σε άλλες περιπτώσεις μετατροπής απαιτείται.

Στις περιπτώσεις αλλαγής τρόπου τήρησης των βιβλίων (από χειρόγραφα σε μηχανογραφικά), δεν υπάρχει υποχρέωση ακύρωσης των βιβλίων. Τα βιβλία του Κ.Β.Σ που πρέπει να θεωρηθούν και χρησιμοποιούνται αθεώρητα, για το χρονικό διάστημα μέχρι την θεώρησή τους, είναι σαν να μην τηρήθηκαν όταν πρόκειται για χειρόγραφη τήρηση, ενώ για μηχανογραφικά θεωρούνται ως εκπρόθεσμα εκτυπωμένα και όχι ως μη τηρηθέντα, εφόσον η λογιστικοποίηση των εγγραφών έχει γίνει εμπρόθεσμα.

Τα χειρόγραφα βιβλία πρέπει να θεωρούνται μέχρι την προθεσμία ενημέρωσής τους και τα μηχανογραφικά μέχρι το χρόνο εκτύπωσής τους. Π.χ. έναρξη εργασιών επιχείρησης Μάρτιος μπορεί να θεωρήσει χειρόγραφα

βιβλία μέχρι 15 Απριλίου και μηχανογραφικά βιβλία μέχρι 30 Απριλίου. Εάν η επιχείρηση δεν έχει έσοδα και έξοδα τον πρώτο μήνα της έναρξής της, τότε και η υποχρέωση θεώρησης των βιβλίων πηγαίνει ένα μήνα πίσω κ.τ.λ..

Σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων που έχουν έδρα στην Ελλάδα ή διενεργούν φορολογικές πράξεις εντός της Ελλάδας χορηγείται υποχρεωτικά **Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.)** που περιλαμβάνει 9 ψηφία. Οι Α.Φ.Μ. που είχαν δοθεί μέχρι 26-2-1998 δεν μεταβάλλονται, αλλά προστίθεται το ψηφίο 0 στην αρχή. Τα φυσικά πρόσωπα που πήραν Α.Φ.Μ. μετά της 26-2-1998, το πρώτο ψηφίο αρχίζει από 1 ή 2 ή 3 ή 4, ενώ στα νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων αρχίζει από 7 ή 8 ή 9. Φυσικά πρόσωπα - μόνιμοι κάτοικοι εξωτερικού - που πρέπει να αποκτήσουν στην Ελλάδα Α.Φ.Μ., αρμόδιες είναι η Δ.Ο.Υ. κατοίκων εξωτερικού όσων οι εκπρόσωποί τους υπάγονται σε οποιαδήποτε Δ.Ο.Υ. του Νομού Αττικής και όσοι δεν έχουν ορίσει εκπρόσωπο στην Ελλάδα. Η Δ.Ο.Υ. Θ' Θεσσαλονίκης όσων οι εκπρόσωποί τους υπάγονται σε οποιαδήποτε Δ.Ο.Υ. του Νομού Θεσσαλονίκης και η Δ.Ο.Υ. της πρωτεύουσας κάθε νομού όσων οι εκπρόσωποι υπάγονται σε οποιαδήποτε Δ.Ο.Υ. του ίδιου νομού. Για τα νομικά πρόσωπα (εκτός Α.Ε.) αρμόδια είναι η Δ.Ο.Υ. του νόμιμου εκπροσώπου της στην Ελλάδα

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων υποχρεούνται να υποβάλλουν στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. δήλωση έναρξης εργασιών, πριν από την πραγματοποίηση οποιασδήποτε επαγγελματικής συναλλαγής και δήλωση μεταβολής εργασιών εντός δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία μεταβολής προκειμένου για αλλαγή επωνυμίας, έδρας, αντικειμένου εργασίας, ίδρυσης ή κατάργησης υποκαταστημάτων, αλλαγής μελών κ.τ.λ.

Η Δήλωση Διακοπής εργασιών φυσικών προσώπων και ενώσεων προσώπων πρέπει να γίνει εντός δέκα (10) ημερών από την οριστική παύση και νομικών προσώπων από την δημοσίευση της λύσης στο οικείο

Πρωτοδικείο.

Μαζί με τη δήλωση έναρξης εργασιών, συνυποβάλλονται:

- α) Τίτλος ιδιοκτησίας ή μισθωτήριο συμβόλαιο ή υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 (στην περίπτωση δωρεάν παραχώρησης) θεωρημένα από την Δ.Ο.Υ. του εκμισθωτή, για την έδρα της επιχείρησης.
- β) Βεβαίωση εγγραφής ή απαλλαγής του οικείου Ασφαλιστικού Φορέα.
- γ) Βεβαίωση εγγραφής σε Επιμελητήριο (όπου απαιτείται).
- δ) Στην περίπτωση έναρξης εργασιών αλλοδαπών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης συνυποβάλλεται υποχρεωτικά στην Δ.Ο.Υ. άδεια παραμονής και εργασίας με ισχύ τουλάχιστον ενός (1) έτους. Η άδεια παραμονής και εργασίας χρειάζεται και για τη συμμετοχή τους σε Ο.Ε. ή Ε.Ε ως ομόρρυθμα μέλη, σε Ε.Π.Ε. ως διαχειριστές.

Ειδικά για λογιστές προκειμένου να δοθεί άδεια έναρξης εργασιών πρέπει να κατέχουν άδεια άσκησης επαγγέλματος που εκδίδεται από το Οικονομικό Επιμελητήριο.

Σε περιπτώσεις επαγγελματιών παροχής υπηρεσιών – μεσίτης, λογιστής, γιατρός κ.τ.λ. μπορεί να χρησιμοποιείται ως επαγγελματική έδρα η κατοικία του φορολογούμενου.

ΑΡΘΡΟ 20 – ΥΠΟΒΟΛΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΓΙΑ ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ

(Δεν χρήζει ανάλυσης)

**ΑΡΘΡΟ 21 – ΤΟΠΟΣ ΤΗΡΗΣΗΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΧΡΟΝΟΣ
ΔΙΑΦΥΛΑΞΗΣ ΑΥΤΩΝ**

Τα βιβλία τηρούνται στην έδρα του επιτηδευματία και αυτά του υποκαταστήματος, στο υποκατάστημα. Μετά από γνωστοποίηση στον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. μπορεί να τηρούνται σε διαφορετικό τόπο στην ίδια πόλη, με εξαίρεση τους νομούς της Αττικής και Θεσσαλονίκης. Ειδικά για ανώνυμες εταιρίες των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης μετά από γνωστοποίηση στον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. μπορεί να τηρούνται σε άλλο μέρος του ίδιου νομού.

Τα βιβλία που τηρούνται μηχανογραφικά μπορεί να ενημερώνονται σε άλλο τόπο μετά από γνωστοποίηση στον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. και άμεση επιστροφή στην έδρα τους.

Όταν υπάρχουν ορισμένοι λόγοι όπως οικονομική αδυναμία για αποκλειστική απασχόληση λογιστή ή αδυναμία αγοράς ή χρησιμοποίησης Η/Υ, όταν τα βιβλία τηρούνται μηχανογραφικά, ο επιτηδευματίας μπορεί να ζητήσει έγκριση για την τήρηση των βιβλίων εκτός έδρας. Η έγκριση αυτή κοινοποιείται και στην Δ.Ο.Υ. που είναι αρμόδια του νέου τόπου τήρησης βιβλίων.

Τα πρόσθετα βιβλία σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να τηρούνται εκτός της επαγγελματικής εγκατάστασης που αφορούν.

Μετά το τέλος της διαχειριστικής περιόδου τα βιβλία μπορεί να φυλάσσονται σε άλλο τόπο εκτός της έδρας. Σε κάθε περίπτωση φυλάσσονται μέχρι τον χρόνο παραγραφής του δικαιώματος του Δημοσίου

για έλεγχο π.χ. στις 31-12-2005 παραγράφεται το δικαίωμα του Δημοσίου για έλεγχο της χρήσης 1999 - οικονομικό έτος 2000. Όταν υπάρχει έκδοση στοιχείων πλαστών, εικονικών, νοθευμένων ή κατασχεμένα ανεπίσημα βιβλία ο χρόνος παραγραφής παρατείνεται για τα δύο έτη.

Η μη φύλαξη κάθε βιβλίου αποτελεί μια αυτοτελή παράβαση. Όταν η απώλεια οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας (πυρκαγιά, κλοπή, θεομηνίες κ.λ.π.), τότε δεν αποτελεί παράβαση, ωστόσο πάλι το εισόδημα προσδιορίζεται εξωλογιστικά εφ' όσον ο λογιστικός έλεγχος είναι αδύνατος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΗΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΑΡΘΡΟ 22 – ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΓΕΝΙΚΑ

Ο επιτηδευματίας που χρησιμοποιεί ηλεκτρονικά μέσα για την τήρηση των βιβλίων υπάγεται στις διατάξεις των άρθρων 23 – 24 - 25 οι οποίες ισχύουν αντί των αντίστοιχων διατάξεων του Κ.Β.Σ. οι οποίες ισχύουν όταν εφαρμόζεται χειρόγραφο και μηχανογραφικό σύστημα.

ΑΡΘΡΟ 23 – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΧΡΗΣΤΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ

Ο επιτηδευματίας που χρησιμοποιεί ηλεκτρονικό υπολογιστή (Η/Υ) για την τήρηση των βιβλίων υποχρεούται να έχει αναλυτικό εγχειρίδιο οδηγιών χρήσης του λογισμικού στην ελληνική γλώσσα, να έχει το κατάλληλο προσωπικό για την χρήση του λογισμικού στην διάθεση του προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. για όποιο φορολογικό έλεγχο, να επιτρέπει σε συνεργείο ελέγχου την απευθείας λήψη οποιουδήποτε στοιχείου από τα αρχεία του Η/Υ και να διαφυλάσσει πέραν των άλλων τα μηνιαία ισοζύγια του γενικού καθολικού, τις μηνιαίες καταστάσεις του βιβλίου αποθήκης, τα ηλεκτρομαγνητικά μέσα αποθήκευσης πληροφοριών, μέχρι την εκτύπωση των δεδομένων τους και το εγχειρίδιο οδηγιών χρήσης του λογισμικού. Το λογισμικό πρέπει να είναι σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ. και επί πλέον να έχει τις ακόλουθες ιδιότητες:

- α) Να κάνει ανάπτυξη των λογαριασμών (για όσους τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας), σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ..
- β) Να μπορεί ο χρήστης να μεταβάλει συντελεστές φορολογίας εισοδήματος και Φ.Π.Α..

- γ) Να μπορεί να τηρεί ενιαία ετήσια προοδευτική αρίθμηση ξεχωριστά για κάθε ημερολόγιο και η οποία να μην μεταβάλλεται από τον χρήστη.
- δ) Να διασφαλίζει την ενημέρωση των βιβλίων με τα στοιχεία που εκδίδονται μηχανογραφικά.
- ε) Να έχει την δυνατότητα ακύρωσης εγγραφής σε περίπτωση λανθασμένης έκδοσης φορολογικού στοιχείου, με την έκδοση ειδικού ακυρωτικού στοιχείου.
- στ) Να υπάρχει η δυνατότητα καταχώρησης και εκτύπωσης των οικονομικών πράξεων της νέας διαχειριστικής περιόδου, παράλληλα με την διαχειριστική περίοδο που έληξε και να μεταφέρει αυτόματα τα υπόλοιπα στους λογαριασμούς της νέας χρήσης.
- ζ) Να μπορεί να κάνει διαχωρισμό και χωριστή εκτύπωση των εγγραφών τέλους χρήσης από άλλες εγγραφές της ίδιας χρήσης.
- η) Να υπάρχει η δυνατότητα μεταγενέστερης αναπαραγωγής των εγγραφών σε περίπτωση τροποποίησης του λογισμικού.
- θ) Να μπορεί να κάνει αυτόματη άθροιση των ποσών στα ημερολόγια, στους λογαριασμούς, στα ισοζύγια, στα βιβλία πρώτης και δεύτερης κατηγορίας και μεταφοράς από την μία σελίδα στην άλλη.

ΑΡΘΡΟ 24 - ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας ενημερώνει τα βιβλία της έδρας ή του υποκαταστήματος μέχρι την δεκάτη πέμπτη (15) ημέρα του επόμενου μήνα από την έκδοση ή λήψη φορολογικού στοιχείου και τα εκτυπώνει μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από την έκδοση ή λήψη φορολογικού στοιχείου.

Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας ενημερώνει τα ημερολόγια μέχρι την δεκάτη πέμπτη (15) ημέρα του επόμενου μήνα από την έκδοση ή την λήψη φορολογικού στοιχείου και τα εκτυπώνει μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από την έκδοση ή την λήψη φορολογικού στοιχείου.

Το ημερολόγιο εγγραφών λογισμικού εκτυπώνεται μέχρι το χρόνο κλεισίματος του ισολογισμού.

Το Ισοζύγιο Γενικού – Αναλυτικών Καθολικών εκτυπώνεται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από εκείνο που εκδόθηκαν ή ελήφθησαν φορολογικά στοιχεία.

Τα αναλυτικά καθολικά και το γενικό καθολικό εκτυπώνεται στο τέλος της διαχειριστικής περιόδου και μέχρι την σύνταξη του ισολογισμού. Υπάρχει η δυνατότητα μη εκτύπωσής τους, εφόσον τα δεδομένα τους, φυλάσσονται σε ηλεκτρομαγνητικά μέσα αποθήκευσης. Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλίο αποθήκης το ενημερώνει ποσοτικά εντός δέκα (10) ημερών από την παραλαβή ή την παράδοση αγαθού και κατά αξία μέχρι την δεκάτη πέμπτη (15) ημέρα του επόμενου μήνα από την έκδοση ή την λήψη φορολογικού στοιχείου αξίας και αποθηκεύει τα δεδομένα αυτού μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από εκείνο που αφορούν οι οικονομικές πράξεις κατά μήνα με οπτικό δίσκο (Cd-Rom τεχνολογίας Worm) ο οποίος θεωρείται και προστατεύεται από άλλες εγγραφές.

Τα πρόσθετα βιβλία ενημερώνονται και εκτυπώνονται μέσα στις προθεσμίες που αναφέρω στο άρθρο 10 του Κ.Β.Σ. με εξαίρεση τα πρόσθετα βιβλία που ενημερώνονται βάσει φορολογικών στοιχείων που εκδίδονται. Σ' αυτήν την περίπτωση μπορεί η εκτύπωση να γίνει μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από αυτόν που εκδόθηκαν τα στοιχεία.

Τα αποθηκευμένα δεδομένα σε ηλεκτρομαγνητικά μέσα εκτυπώνονται εντός τριών (3) ημερών, όταν ζητηθεί από φορολογικό έλεγχο.

ΑΡΘΡΟ 25 - ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Η εκτύπωση των θεωρημένων βιβλίων τρίτης κατηγορίας μπορεί να γίνει σε θεωρημένο μηχανογραφημένο έντυπο πολλαπλών χρήσεων με γενική αρίθμηση σελίδων με την προϋπόθεση ότι κατά την εκτύπωση αποτυπώνεται το είδος του κάθε βιβλίου χωριστά και δίνεται άλλος ειδικός αριθμός σελίδων κατά είδος βιβλίου.

Μπορεί ο επιτηδευματίας να εκτυπώσει και άλλο βιβλίο στο θεωρημένο μηχανογραφικό έντυπο, πλην των όσων δήλωσε στην Δ.Ο.Υ. με το σημείωμα θεώρησης, εφόσον πριν την εκτύπωση του νέου βιβλίου, το δηλώσει εγγράφως στην Δ.Ο.Υ. του.

Σε περίπτωση βλάβης του Η/Υ μπορεί να παραταθεί η ενημέρωση των βιβλίων για δέκα (10) ημέρες.

Όταν εφαρμόζεται μηχανογραφικό σύστημα, δεν απαγορεύεται παράλληλα να εφαρμόζεται και χειρόγραφο π.χ. βιβλία κεντρικού μηχανογραφικά – βιβλία υποκαταστήματα χειρόγραφα ή ορισμένα βιβλία μηχανογραφικά και άλλα χειρόγραφα.

Οι επιτηδευματίες που είναι χρήστες Η/Υ πρέπει να έχουν εγχειρίδιο οδηγιών χρήσης του λογισμικού στην ελληνική γλώσσα και το λογισμικό πρέπει να είναι προσαρμοσμένο με το Ε.Γ.Λ.Σ., προκειμένου για βιβλία τρίτης κατηγορίας.

Προκειμένου για βιβλία δεύτερης κατηγορίας, το λογισμικό πρέπει να έχει την δυνατότητα ανάλυσης κατά συντελεστή Φ.Π.Α. και καθαρού κέρδους. Το πρόγραμμα πρέπει να εξασφαλίζει το διαχωρισμό των πράξεων δύο συνεχόμενων χρήσεων καθώς και την μεταφορά των υπολοίπων από την μία χρήση στην επόμενη.

Λανθασμένες εγγραφές λόγω έκδοσης λανθασμένων φορολογικών στοιχείων, ακυρώνονται με ειδικό ακυρωτικό στοιχείο.

Οι λογιστικές εγγραφές στα μηχανογραφικά τηρούμενα ημερολόγια, στα βιβλία τρίτης κατηγορίας, πρέπει να παίρνουν προοδευτική αρίθμηση μέσω του λογισμικού.

Ο αποκλεισμός αναδρομικής τακτοποίησης των εγγραφών (κλείδωμα εγγραφών) καταργήθηκε – ΑΡΘΡΟ 9 § 26 του Ν. 2753/99.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΑΡΘΡΟ 26 - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Η διαχειριστική περίοδος περιλαμβάνει χρονικό διάστημα δώδεκα μηνών. Εάν ο επιτηδευματίας κάνει έναρξη εργασιών μετά τον μήνα Ιανουάριο ή κάνει διακοπή εργασιών πριν τον Δεκέμβριο, τότε υποχρεωτικά η διαχειριστική περίοδος είναι μικρότερη των δώδεκα μηνών. Για τον επιτηδευματία που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας, η πρώτη διαχειριστική περίοδος από την έναρξη μπορεί να είναι υπερδωδεκάμηνη και όχι μεγαλύτερη των εικοσιτεσσάρων (24) μηνών.

Η διαχειριστική περίοδος κλείνει την 31^η Δεκεμβρίου ή 30^η Ιουλίου κάθε έτους. Αυτή η δυνατότητα δόθηκε στους επιτηδευματίες γιατί υπάρχουν επιχειρήσεις που λόγω αντικειμένου τους, είναι πολύ δύσκολο τέλος του χρόνου να ασχοληθούν με τις διαδικασίες απογραφής π.χ. επιχειρήσεις πώλησης παιχνιδιών, δώρων, ζαχαροπλαστεία κ.ά..

Ο χρόνος λήξης της διαχειριστικής περιόδου μπορεί να αλλάξει – σύντμηση ή επιμήκυνση του χρόνου – εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι π.χ. ημεδαπή επιχείρηση στην οποία μετέχει με ποσοστό τουλάχιστον 50% αλλοδαπή επιχείρηση. Τότε ο χρόνος λήξης της διαχειριστικής περιόδου πρέπει να εναρμονισθεί με τον χρόνο λήξης της διαχειριστικής περιόδου της αλλοδαπής επιχείρησης.

Η αλλαγή του χρόνου λήξης της διαχειριστικής περιόδου, όταν γίνεται για πρώτη φορά, απλά γνωστοποιείται στον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ., το αργότερο ένα (1) μήνα πριν την λήξη της διαχειριστικής περιόδου,

όταν πρόκειται για δεύτερη, τρίτη και άλλες φορές, τότε χρειάζεται την έγκριση του προϊσταμένου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.

Η αίτηση για έγκριση υποβάλλεται στην ίδια προθεσμία με την γνωστοποίηση.

ΑΡΘΡΟ 27 - ΑΠΟΓΡΑΦΗ

Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας, με την λήξη της διαχειριστικής περιόδου και μέχρι την εικοστή (20) ημέρα του μεθεπόμενου μήνα κάνει καταμέτρηση όλης της επαγγελματικής περιουσίας (ποσοτική απογραφή). Η αποτίμηση των αποθεμάτων (απογραφή κατά αξία) πρέπει να γίνεται μέχρι την προθεσμία σύνταξης του ισολογισμού.

Ο επιτηδευματίας που τηρεί για πρώτη φορά υποχρεωτικά ή προαιρετικά βιβλία τρίτης κατηγορίας, συντάσσει απογραφή έναρξης. Όταν δεν υπάρχουν πάγια περιουσιακά στοιχεία ή αποθέματα, τότε αντί της απογραφής έναρξης, προβαίνει στην εγγραφή ανοίγματος βιβλίου όπου καταχωρούνται αναλυτικά τα υπόλοιπα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού.

Η απογραφή γίνεται για κάθε χώρο ξεχωριστά π.χ. έδρα, υποκατάστημα, αποθηκευτικός χώρος.

Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία απογράφονται με τα εξής στοιχεία:

- α) αξία αγοράς ή κόστος κατασκευής συν τις δαπάνες εγκατάστασης και βελτίωσης,
- β) αποσβεσμένη αξία,
- γ) αναπόσβεστη αξία.

Όταν το περιουσιακό στοιχείο αποσβένεται ολοσχερώς και συνεχίζει να είναι στην κυριότητα του επιτηδευματία, στο μητρώο παγίων περιουσιακών στοιχείων συνεχίζει να φαίνεται με αξία ενός (1) λεπτού του ευρώ.

Στο Βιβλίο Απογραφών πρέπει να καταχωρούνται χωριστά όλα τα περιουσιακά στοιχεία τρίτων που βρίσκονται στον χώρο του επιτηδευματία.

Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία δεύτερης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. τηρεί Βιβλίο Απογραφών εφόσον τα ακαθάριστα έσοδά του από πώληση αγαθών υπερέβησαν το ποσό των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ.

Η απογραφή πρέπει να γίνεται κατά είδος, ποσότητα, μονάδα μέτρησης, αξία κατά μονάδα και την συνολική αξία κάθε αγαθού.

Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας, εφόσον πραγματοποιεί παραγωγικές επενδύσεις, αφορολόγητες εκπτώσεις και αφορολόγητα αποθεματικά, υποχρεούται να καταχωρεί στο βιβλίο απογραφών, αναλυτικά κατά αναπτυξιακό νόμο, τις επενδύσεις, τις εκπτώσεις και τα αποθεματικά.

Στο Βιβλίο Απογραφών πρέπει να καταχωρούνται και:

- 1) ο **Ισολογισμός** της επιχείρησης,
- 2) ο λογαριασμός **«Αποτελέσματα Χρήσης»**,
- 3) ο πίνακας **«Διάθεση Αποτελεσμάτων»**,
- 4) η κατάσταση **«Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης»**.

Η μη εμπρόθεσμη ποσοτική ενημέρωση του βιβλίου απογραφών θεωρείται γενική παράβαση με συντελεστή βαρύτητας τρία (3). Δηλαδή όταν ο επιτηδευματίας τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας τότε έχουμε: $880 \times 3 = 2.640$ Ευρώ. Το ποσό αυτό συμβιβάζεται στο 1/3.

Η μη τήρηση του βιβλίου απογραφών θεωρείται γενική παράβαση με συντελεστή βαρύτητας τρία (3) και ισχύουν ότι στην προηγούμενη παράγραφο.

ΑΡΘΡΟ 28 – ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ

Η αποτίμηση των αποθεμάτων γίνεται κατά είδος στην χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης ή του ιστορικού κόστους παραγωγής και της τρέχουσας τιμής.

Π.χ. αν ένα είδος το αγοράσουμε στις 15-5-XX διακόσια (200) Ευρώ και στις 31-12-XX τιμάται διακόσια πέντε (205) Ευρώ, η αποτίμησή του θα γίνει στην τιμή κτήσεως, δηλαδή τα 200 Ευρώ.

Υπάρχουν οι εξής μέθοδοι προσδιορισμού της τιμής κτήσεως και του ιστορικού κόστους παραγωγής:

- α) Μέθοδος **F.I.F.O.** (πρώτη εισαγωγή – πρώτη εξαγωγή).
- β) Μέθοδος **L.I.F.O.** (τελευταία εισαγωγή – πρώτη εξαγωγή).
- γ) Μέθοδος **Μέσου Σταθμικού Κόστους**
- δ) Μέθοδος **Κυκλοφοριακού Μέσου Όρου** (διαδοχικών υπολοίπων).
- ε) Μέθοδος **Βασικού Αποθέματος**.
- στ) Μέθοδος **Εξατομικευμένου Κόστους**.
- ζ) Μέθοδος **Πρότυπο Κόστους**.

Όποια μέθοδο προσδιορισμού επιλέξει η επιχείρηση, οφείλει να την εφαρμόζει συνεχώς και για όσα χρόνια πραγματοποιεί απογραφή.

Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται στην τιμή κτήσεως ή στο κόστος ιδιοκατασκευής, που προσαυξάνεται με τις δαπάνες εγκαταστάσεως, προσθηκών, βελτίωσης και μειώνεται με τις αποσβέσεις. Τα ακίνητα αποτιμώνται στην τιμή κτήσης που είναι αυτή που αναγράφεται στο συμβόλαιο αγοράς, τα διάφορα έξοδα απόκτησης (συμβολαιογραφικά, φόροι κ.τ.λ.), δεν προσαυξάνουν την τιμή κτήσεως.

Οι μετοχές, οι ομολογίες, τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων και άλλα χρεόγραφα που είναι εισηγμένα σε χρηματιστήριο, αποτιμώνται στην χαμηλότερη τιμή μεταξύ κτήσης και τρέχουσας (στην προκειμένη περίπτωση

ως τρέχουσα τιμή θεωρείται ο μέσος όρος της χρηματιστηριακής τιμής του τελευταίου μήνα της χρήσης).

Οι μετοχές των Α.Ε. μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο αποτιμώνται στην τιμή κτήσης.

Τα απαξιωμένα αγαθά (γυναικεία ρούχα εκτός μόδας, ηλεκτρικές συσκευές παλαιών μοντέλων κ.λ.π.) όπως επίσης, τα ελαττωματικά προϊόντα, αποτιμώνται στην τρέχουσα τιμή, η οποία μπορεί να είναι χαμηλότερη εκείνης της τιμής κτήσης.

ΑΡΘΡΟ 29 – ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ- ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ

Οι επιτηδευματίες που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας, συντάσσουν για κάθε χρήση και καταχωρούν στο Βιβλίο Απογραφών, τον Ισολογισμό της επιχείρησής τους, τον λογαριασμό Αποτελεσμάτων Χρήσης, τον πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων και την κατάσταση Λογαριασμού Γενικής Εκμετάλλευσης.

Ο Ισολογισμός απεικονίζει την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης σε δεδομένη χρονική στιγμή.

Τροποποιητικές εγγραφές στον Ισολογισμό δεν επιτρέπονται για κανένα λόγο από την στιγμή που παρέλθει η προθεσμία σύνταξής του.

Σε περίπτωση μη σύνταξης Ισολογισμού, τότε τα οικονομικά αποτελέσματα υπολογίζονται εξωλογιστικά και παράλληλα επιβάλλεται πρόστιμο (γενική παράβαση) με συντελεστή βαρύτητας τέσσερα (4), δηλαδή $880 \times 4 = 3.520$ Ευρώ το οποίο συμβιβάζεται στο ένα τρίτο (1/3).

Ο Ισολογισμός και ο Λογαριασμός Αποτελεσμάτων Χρήσης συντάσσονται και υπογράφονται από τον λογιστή – φοροτεχνικό με αναγραφή του ονοματεπώνυμου, της διεύθυνσης κατοικίας του ή της έδρας του επαγγέλματός του, το Α.Φ.Μ., της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. για την φορολογία

του, τον αριθμό μητρώου της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος και την κατηγορία της άδειας.

Επίσης από λογιστή – φοροτεχνικό υπογράφονται και οι δηλώσεις φόρου εισοδήματος και Φ.Π.Α. εφόσον πρόκειται για επιχειρήσεις που:

α) τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. υποχρεωτικά ή προαιρετικά,

β) τηρούν βιβλία δεύτερης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. και κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο πραγματοποίησαν ακαθάριστα έσοδα:

β₁) άνω των 300.000 Ευρώ από πώληση αγαθών και παροχή υπηρεσιών,

β₂) μέχρι των 300.000 Ευρώ από πώληση αγαθών και παροχή υπηρεσιών εφόσον τα ακαθάριστα έσοδα από την παροχή υπηρεσιών υπερβαίνουν τα 150.000 Ευρώ,

β₃) άνω των 150.000 Ευρώ από παροχής υπηρεσιών.

Ο λογιστής – φοροτεχνικός που υπογράφει τις δηλώσεις φόρου εισοδήματος και Φ.Π.Α., είναι υπεύθυνος για την ακρίβεια των οικονομικών δεδομένων, όσον αφορά την συμφωνία που πρέπει να υπάρχει μεταξύ φορολογικών στοιχείων, βιβλίων και δηλώσεων.

Σε περίπτωση μη τήρησης της παραπάνω υποχρέωσης, προβλέπονται κυρώσεις τόσο σε βάρος του υπόχρεου επιτηδευματία όσο και σε βάρος του λογιστή – φοροτεχνικού από 30-9-2001 και εντεύθεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

ΚΥΡΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ. ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΑΡΘΡΟ 30 – ΚΥΡΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ ΒΙΒΛΙΩΝ - ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Τα βιβλία που τηρούνται σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ. κρίνονται ακριβή και ειλικρινή και έχουν κύρος και αξιοπιστία, ακόμη και αν υπάρχουν παρατυπίες ή παραλήψεις, τέτοιες που δεν εμποδίζουν τον προσδιορισμό του λογιστικού αποτελέσματος

Αντιθέτως τα βιβλία κρίνονται ανεπαρκή ή ανακριβή όταν υπάρχουν σοβαρές παραλήψεις όπως:

Ανεπάρκεια

- 1) Δεν τηρεί ο επιτηδευματίας το ισοζύγιο γενικού – αναλυτικών καθολικών (προκειμένου για τρίτης κατηγορίας βιβλία) ή την μηνιαία κατάσταση του βιβλίου εσόδων – εξόδων (προκειμένου για δεύτερης κατηγορίας βιβλία). Δεν τηρεί τα ημερολόγια ή το βιβλίο εσόδων – εξόδων ή δεν διαφυλάσσει τα αθεώρητα ημερολόγια ή το αθεώρητο βιβλίο εσόδων – εξόδων, το βιβλίο αποθήκης, το βιβλίο παραγωγής – κοστολογίου, το βιβλίο τεχνικών προδιαγραφών, το βιβλίο απογραφών, καθώς και τα πρόσθετα βιβλία όπου υποχρεούται (πλην του βιβλίου ποσοτικής παραλαβής που τηρούν οι επισκευαστές ηλεκτρικών ή ηλεκτρονικών συσκευών).
- 2) Τηρεί ή εκδίδει ή διαφυλάσσει τα βιβλία του Κ.Β.Σ. κατά τρόπο διαφορετικό από αυτό που προβλέπεται. Τηρεί βιβλία κατώτερης κατηγορίας από εκείνη που εντάσσεται υποχρεωτικά.
- 3) Λαμβάνει εικονικά φορολογικά στοιχεία (διακίνησης ή αξίας) ως προς τον αντισυμβαλλόμενο.

- 4) Εξοφλεί φορολογικά στοιχεία αξίας άνω των 15.000 Ευρώ με τρόπο διαφορετικό από τον οριζόμενο.
- 5) Δεν συντάσσει και δεν καταχωρεί στο Βιβλίο Απογραφών τον πίνακα Φορολογικών Αποτελεσμάτων Χρήσης ή τον συντάσσει ανακριβώς.

Η ανεπάρκεια πρέπει να αναφέρεται σε αδυναμία διενέργειας συγκεκριμένων ελεγκτικών επαληθεύσεων για οικονομικά μεγέθη μεγάλης έκτασης σε σχέση με τα μεγέθη των βιβλίων και να είναι αιτιολογημένη.

Πράξεις ή παρατυπίες ή παραλήψεις όταν οφείλονται σε παραδρομή ή συγγνωστή πλάνη ή καθιστούν απλά δυσχερή και όχι αδύνατο τον λογιστικό έλεγχο τότε δεν συνιστούν ανεπάρκεια.

Επίσης όταν υπάρχει καταστροφή ή απώλεια των βιβλίων για λόγους ανωτέρας βίας (σεισμός – πυρκαγιά – θεομηνία – κλοπή), αποδεδειγμένη από την αρμόδια αρχή και γνωστοποιηθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από το συμβάν, τότε δεν υπάρχει ανεπάρκεια, αρκεί να υπάρχει η δυνατότητα επαναδημιουργίας τους με οποιονδήποτε τρόπο.

Ανακρίβεια

- 1) Δεν εμφανίζει ο επιτηδευματίας στα βιβλία του έσοδα ή έξοδα ή εμφανίζει αυτά ανακριβώς ή εμφανίζει έξοδα που δεν έχουν πραγματοποιηθεί και δεν έχει εκδοθεί φορολογικό στοιχείο.
- 2) Δεν απογράφει περιουσιακά στοιχεία ή τα απογράφει ανακριβώς.
- 3) Δεν εκδίδει ή εκδίδει ανακριβή ή εικονικά ή πλαστά φορολογικά στοιχεία διακίνησης ή αξίας ως προς την ποσότητα ή την αξία ή τον αντισυμβαλλόμενο. Λαμβάνει ανακριβή ή εικονικά φορολογικά στοιχεία διακίνησης ή αξίας, ως προς την ποσότητα ή την αξία.

- 4) Δεν εμφανίζει την πραγματική κατάσταση της επιχείρησής του (αφορά επιτηδευματία που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας).
- 5) Δεν τηρεί ή δεν διαφυλάσσει τα πρόσθετα βιβλία του άρθρου 10 του Κ.Β.Σ. ή δεν καταχωρεί τις συναλλαγές ή καταχωρεί ανακριβώς φορολογικά στοιχεία αξίας σ' αυτά.
- 6) Δεν διαφυλάσσει ή δεν επιδεικνύει σε τακτικό φορολογικό έλεγχο ενός τακτού χρόνου που ορίζεται με σημείωμα της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. το ισοζύγιο γενικού – αναλυτικών καθολικών ή την μηνιαία κατάσταση του βιβλίου εσόδων – εξόδων (επί μηχανογραφικής τήρησης των βιβλίων) ή τα θεωρημένα ημερολόγια και το θεωρημένο βιβλίο εσόδων - εξόδων (επί χειρόγραφης τήρησης των βιβλίων) ή τα συνδεδετικά στοιχεία των αγαθών, καθώς και τα παραστατικά με τα οποία γίνονται πρωτογενείς εγγραφές. Η μη διαφύλαξη ή η μη επίδειξη όταν οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας, δεν αποτελούν λόγο ανακρίβειας.
- 7) Νοθεύει τα φορολογικά στοιχεία.
- 8) Εμφανίζει αθροιστικά λάθη (προκειμένου για βιβλία δεύτερης κατηγορίας).

Οι παραπάνω πράξεις ή παραλήψεις καθιστούν τα βιβλία ανακριβή όταν είναι μεγάλης έκτασης σε σχέση με τα οικονομικά μεγέθη των βιβλίων και τα επηρεάζουν σημαντικά.

Τα βιβλία της πρώτης κατηγορίας κρίνονται ανακριβή, όταν ο επιτηδευματίας:

- 1) δεν καταχωρεί ή καταχωρεί ανακριβής αγορές ή καταχωρεί αγορές που δεν έγιναν και δεν εκδόθηκε φορολογικό στοιχείο,

- 2) δεν εκδίδει ή εκδίδει ανακριβής ή εικονικά ή πλαστά (ως προς την ποσότητα ή την αξία ή τον αντισυμβαλλόμενο), φορολογικά στοιχεία διακίνησης ή αξίας ή λαμβάνει ανακριβή ή εικονικά (ως προς την ποσότητα ή την αξία), φορολογικά στοιχεία,
- 3) εμφανίζει αθροιστικά λάθη,
- 4) νοθεύει τα φορολογικά στοιχεία,
- 5) δεν διαφυλάσσει ή δεν επιδεικνύει σε τακτικό φορολογικό έλεγχο, εντός τακτού χρόνου που ορίζεται με σημείωμα της αρμόδιας Δ.Ο.Υ., το βιβλίο αγορών πρώτης κατηγορίας.

Οι παραπάνω πράξεις ή παραλήψεις καθιστούν το βιβλίο της πρώτης κατηγορίας ανακριβές όταν επηρεάζουν σημαντικά τα οικονομικά μεγέθη του βιβλίου.

Δεν επηρεάζουν το κύρος των βιβλίων (ανεπάρκεια ή ανακρίβεια) πράξεις ή παραλήψεις που αφορούν οικονομικά μεγέθη ως εξής:

- α) Ποσοστό 3% (αξία μέχρι 3.500 Ευρώ) για επιχειρήσεις με ακαθάριστα έσοδα μέχρι και 150.000 Ευρώ.
- β) Ποσοστό 2% (αξία μέχρι 18.000 Ευρώ) για επιχειρήσεις με ακαθάριστα έσοδα από 150.001 Ευρώ ως και 1.500.000 Ευρώ
- γ) Ποσοστό 1% (αξία μέχρι 45.000 Ευρώ) για επιχειρήσεις με ακαθάριστα έσοδα από 1.500.001 Ευρώ ως και 9.000.000 Ευρώ.
- δ) Ποσοστό 0,5% (αξία μέχρι 90.000 Ευρώ) για επιχειρήσεις με ακαθάριστα έσοδα από 9.000.001 ως και 30.000.000 Ευρώ.
- ε) Ποσοστό 0,3% (αξία μέχρι 180.000 Ευρώ) για επιχειρήσεις με ακαθάριστα έσοδα άνω των 30.000.000 Ευρώ.

Τα παραπάνω όρια δεν εφαρμόζονται όταν έχουμε:

- α) μη έκδοση ή ανακριβή έκδοση φορολογικών στοιχείων, για τουλάχιστον δύο (2) συναλλαγές, στην ίδια χρήση, που διαπιστώθηκαν από διαφορετικούς ελέγχους,
- β) μη έκδοση ή ανακριβή έκδοση φορολογικών στοιχείων, για τουλάχιστον τρεις (3) συναλλαγές στην ίδια χρήση, που διαπιστώθηκαν από τον ίδιο έλεγχο,
- γ) μη έκδοση ή ανακριβής έκδοση ενός φορολογικού στοιχείου, αξίας άνω των 880 Ευρώ,
- δ) μη καταχώρηση ή ανακριβής καταχώρηση στα πρόσθετα βιβλία του άρθρου 10 του Κ.Β.Σ. των συναλλαγών για τις οποίες δεν έχουν εκδοθεί φορολογικά στοιχεία αξίας τουλάχιστον σε δύο (2) συναλλαγές στην ίδια χρήση που διαπιστώθηκαν από διαφορετικούς ελέγχους, ή τριών (3) συναλλαγών στην ίδια χρήση που διαπιστώθηκαν από τον ίδιο έλεγχο, ή μη έκδοση ή ανακριβής έκδοση φορολογικού στοιχείου αξίας άνω των 880 Ευρώ,
- ε) Χρήση πλαστών, εικονικών ή νοθευμένων στοιχείων αξίας άνω των 880 Ευρώ για κάθε στοιχείο ή συνολικά 880 Ευρώ για περισσότερα του ενός (1) στοιχεία.

ΑΡΘΡΟ 31 – ΑΠΟΡΡΗΤΟ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Καμία δημόσια αρχή ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή οργανισμός δικαιούται να λάβει γνώση των βιβλίων που ορίζονται από τον Κ.Β.Σ., χωρίς έγκριση του Υπουργού Οικονομικών, πλην του προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ή εντεταλμένου υπαλλήλου της Δ.Ο.Υ..

Κατ' εξαίρεση μπορούν να λαμβάνουν γνώση οι Δημόσιες Αρχές μόνο στις περιπτώσεις που προκύπτουν θέματα προστασίας του δημοσίου συμφέροντος και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και το Ι.Κ.Α. για διεκδίκηση πόρων ή άλλων δικαιωμάτων τους. Δεν επιτρέπεται όμως οι αρχές αυτές να αφαιρούν ή να κατάσχουν τα βιβλία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

ΚΥΡΩΣΕΙΣ

ΑΡΘΡΑ 32 – 33 - 34 – ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ Κ.Β.Σ.

Τα άρθρα αυτά αναφέρονται στα πρόστιμα γενικών παραβάσεων, πρόστιμα αυτοτελών παραβάσεων και στην διαδικασία επιβολής των προστίμων. Καταργήθηκαν με τον Ν. 2523/97 – Ποινολόγιο – ο οποίος αποτελεί ανεξάρτητη νομοθετική ρύθμιση σε σχέση με τον Κ.Β.Σ. και εκδίδεται ως αυτοτελές βιβλίο με τίτλο «ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΥΡΩΣΕΩΝ».

ΑΡΘΡΟ 35 – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Αυτός που γνωρίζει επαγγελματικά μυστικά από τα φορολογικά βιβλία ή από οποιαδήποτε άλλη υπηρεσιακή ενέργεια, υποχρεούται να τα τηρήσει. Σε αντίθετη περίπτωση υπόκειται στις ποινές που προβλέπονται από τον Ποινικό Κώδικα.

Στις Δημόσιες Υπηρεσίες και τα Ν.Π.Δ.Δ. εκείνος που αρνείται να διευκολύνει το φορολογικό έλεγχο, αρνείται να δώσει στοιχεία ή πληροφορίες ή τα δίνει πλημμελώς, διώκεται πειθαρχικά με αίτηση του αρμόδιου προϊσταμένου Δ.Ο.Υ..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄

ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

ΑΡΘΡΟ 36 – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΥ ΤΗΣ Δ.Ο.Υ.

Ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. και όποιος υπάλληλος ορίζεται από αυτόν, δικαιούται οποιαδήποτε εργάσιμη για τον υπόχρεο ώρα, να λαμβάνει γνώση, να ελέγχει και να θεωρεί όλα τα βιβλία που ορίζονται από τον Κ.Β.Σ. ή άλλους νόμους, όσα τηρούνται υποχρεωτικά ή προαιρετικά και να λαμβάνει γνώση οποιουδήποτε άλλου βιβλίου και κάθε περιουσιακού στοιχείου που βρίσκεται στην έδρα του επιτηδευματία ή στην έδρα άλλου επιτηδευματία.

Ο περιορισμός αυτός, να έχει δηλαδή δικαίωμα ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. μόνο τις εργάσιμες ημέρες και ώρες να ελέγχει τα βιβλία, είναι κατά την γνώμη μου σωστός, αφού οι υπάλληλοι που ενδεχομένως ασχολούνται με τα φορολογικά της επιχείρησης έχουν ωράριο εργασίας, μετά το πέρας του οποίου αποχωρούν από την επιχείρηση και ο επιτηδευματίας μπορεί να μην γνωρίζει φορολογικά για να συνεργασθεί και να διευκολύνει τον ελεγκτή.

Ο έλεγχος των βιβλίων πρώτης και δεύτερης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. γίνεται στην έδρα του επιτηδευματία ή στα γραφεία της Δ.Ο.Υ., μετά από έγγραφη πρόσκληση του προϊσταμένου αυτής.

Κατά τη γνώμη μου πρέπει ο ελεγκτής, αφού επισκεφθεί την πρώτη φορά την έδρα της επιχείρησης, προκειμένου να διαμορφώσει άποψη για την πραγματική κατάστασή της, να ζητήσει να προσκομισθεί το βιβλίο στην Δ.Ο.Υ., γιατί έτσι θα εργασθεί σε καλύτερες συνθήκες στο γραφείο του, ενώ στην επιχείρηση μπορεί να μην υπάρχει ο κατάλληλος χώρος και παράλληλα έχοντας πρόσβαση στους Η/Υ θα μπορεί να αντλεί κάθε στοιχείο που χρειάζεται.

Ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. της έδρας του επιτηδευματία μπορεί με απόφασή του:

- A) Να απαλλάσσει τον υπόχρεο από την έναρξη της διαχειριστικής περιόδου, μετά από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου Επιθεωρητή, από την τήρηση των βιβλίων πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας καθώς και να επιτρέπει την τήρηση βιβλίων πρώτης κατηγορίας αντί δεύτερης, εφόσον αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα για την τήρηση των βιβλίων.
- B) Να εντάσσει τον επιτηδευματία που απαλλάσσεται από την τήρηση βιβλίων ή τηρεί βιβλία πρώτης κατηγορίας στην δεύτερη κατηγορία.
- Γ) Να ορίζει κατά τρόπο διαφορετικό την θεώρηση βιβλίων ή να επιτρέπει την μη θεώρησή τους, στις περιπτώσεις που τηρούνται μηχανογραφικά, μετά από σύμφωνη γνώμη υπό του αρμόδιου επιθεωρητή.
- Δ) Να επιτρέπει στην κοινοπραξία επιτηδευματιών αντί να τηρεί δικά της βιβλία να τηρούνται από ένα μέλος της.
- Ε) Να επιτρέπει στον επιτηδευματία που χρησιμοποιεί Φ.Ι.Χ. αυτοκίνητα για τη διακίνηση αγαθών του, να τηρεί θεωρημένο βιβλίο κινητής αποθήκης για κάθε αυτοκίνητο, αντί Συγκεντρωτικό Δελτίο Αποστολής.
- ΣΤ) Να επιβάλλει ή να εγκρίνει μετά από αίτηση του επιτηδευματία, την θεώρηση οποιουδήποτε βιβλίου, για το οποίο δεν προβλεπόταν θεώρηση σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ..
- Ζ) Να ζητά την αύξηση των υποχρεώσεων στην τήρηση του Βιβλίου Αποθήκης, από τον επιτηδευματία που έχει μερική ή ολική απαλλαγή από την Επιτροπή Λογιστικών Βιβλίων
- Η) Να αρνείται την θεώρηση των βιβλίων στον επιτηδευματία που δεν εκπλήρωσε τις φορολογικές του υποχρεώσεις, χωρίς ασφάλεια. Το ποσό της ασφάλειας μπορεί να φθάσει στο ποσό των 58.000 Ευρώ με εγγυητική επιστολή τραπεζής ή εγγραφή υποθήκης σε ακίνητο.

- Θ) Να εντάσσει τις αλλοδαπές Α.Ε. και Ε.Π.Ε που δεν έχουν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα στην δεύτερη κατηγορία βιβλίων.
- Ι) Να επιτρέπει την τήρηση Βιβλίου Αποθήκης του αποθηκευτικού χώρου, σε άλλο τόπο, στην περίπτωση δυσχερειών.
- ΙΑ) Να επιτρέπει την μη εκτύπωση των καταστάσεων απογραφής, πλην των καταστάσεων απογραφής αποθεμάτων, κατά την αποθήκευση των δεδομένων σε ηλεκτρομαγνητικά μέσα.

Αν κατά την διάρκεια φορολογικού ελέγχου, διαπιστωθεί ότι υπάρχουν ανεπίσημα βιβλία – έγγραφα ή ότι άλλο στοιχείο που έχει σχέση με τον έλεγχο, κατάσχονται από τον υπάλληλο που κάνει τον έλεγχο, με έκθεση κατάσχεσης και αξιοποιούνται κατάλληλα.

Αν ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. έχει βάσιμες υπόνοιες ότι στην έδρα του επιτηδευματία ή αλλού κρύβονται ανεπίσημα βιβλία που έχουν φορολογικό ενδιαφέρον, μπορεί να ζητήσει εγγράφως, από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, την συνδρομή ανακριτικού υπαλλήλου για την έρευνα προς ανεύρεση των βιβλίων. Τα βιβλία που ενδεχομένως βρεθούν κατάσχονται. Ο ελεγχόμενος μπορεί να ζητήσει και να λάβει φωτοτυπίες των βιβλίων.

Μπορούν να κατασχεθούν και τα επίσημα βιβλία του ελεγχόμενου μαζί με τα ανεπίσημα.

Ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. ή ο υπάλληλος που έχει ορισθεί μετά το τέλος του τακτικού ελέγχου των βιβλίων, υποχρεούται να τα παραδώσει με απόδειξη.

ΑΡΘΡΟ 37 – ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Υπάρχουν δύο επιτροπές λογιστικών βιβλίων. Η μία έχει έδρα τη Θεσσαλονίκη και έχει αρμοδιότητα σε υποθέσεις επιτηδευματιών που έχουν έδρα στα γεωγραφικά διαμερίσματα Θεσσαλίας – Μακεδονίας - Θράκης και η άλλη έχει έδρα στην Αθήνα και έχει αρμοδιότητα σε υποθέσεις επιτηδευματιών από την υπόλοιπη Ελλάδα.

Η κάθε επιτροπή αποτελείται από ένδεκα (11) μέλη και άλλα τόσα αναπληρωματικά και είναι αντιπροσωπευτικά όλων των φορέων που γνωρίζουν ή ασχολούνται με τα προβλήματα των επιχειρήσεων π.χ. καθηγητής λογιστικής, ορκωτός λογιστής, αντιπρόσωποι επιμελητηρίων, φοροτεχνικός υπάλληλος και άλλοι. Ο προεδρεύων αναθέτει την εισήγηση στο φοροτεχνικό υπάλληλο και η επιτροπή αποφασίζει πλειοψηφικά.

Τα θέματα για τα οποία γνωμοδοτεί η επιτροπή είναι βιβλία και στοιχεία που πρέπει να τηρούν οι επιτηδευματίες, χρόνος ενημέρωσης βιβλίων, αυξομείωση ορίων στην κατηγορία βιβλίων, μη έκδοση στοιχείων σε ορισμένες περιπτώσεις και όποιο άλλο ανατεθεί από τον Υπουργό Οικονομικών. Τα θέματα για τα οποία αποφαινεται η επιτροπή είναι η απαλλαγή από την υποχρέωση τήρησης βιβλίου αποθήκης, επαύξηση υποχρεώσεων επιτηδευματία, αλλαγή του προσδιορισμού της τιμής κτήσης και προσδιορισμός της επιχείρησης αν είναι παροχής υπηρεσιών ή πώλησης αγαθών (σε περίπτωση αμφισβήτησης από τον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ.).

Όταν η απόφαση της επιτροπής δεν θεωρείται ικανοποιητική από τον προσφεύγοντα επιτηδευματία, μπορεί αυτός να ασκήσει αίτηση θεραπείας, μια φορά, εντός εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης.

Κάθε απόφαση της επιτροπής ισχύει μόνο για τον συγκεκριμένο επιτηδευματία και όχι και για άλλους με το ίδιο αντικείμενο εργασιών.

ΑΡΘΡΟ 38 – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Τα δικαιώματα του Υπουργού Οικονομικών είναι σχεδόν απεριόριστα. Μπορεί με αποφάσεις του να ορίζει την τήρηση ή μη των βιβλίων, την κατά διαφορετικό τρόπο τήρηση, την έκδοση ή μη των στοιχείων, την θεώρηση ή μη των βιβλίων, την διαφορετική εφαρμογή των διατάξεων του Κ.Β.Σ., να εντάσσει επιτηδευματίες από την δεύτερη κατηγορία τήρησης βιβλίων στην πρώτη και αντιστρόφως. Λογικό είναι να έχει όλα αυτά τα δικαιώματα ο Υπουργός Οικονομικών, όπως και πολλά άλλα, αφού προΐσταται όλων των οικονομικών υπηρεσιών και πρέπει να μπορεί να ρυθμίζει όλα όσα είναι απαραίτητα για την σωστή λειτουργία τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ – ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

ΑΡΘΡΟ 39 – ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Κάθε διάταξη παλαιότερη που είναι αντίθετη με τον παρόντα Κ.Β.Σ. δεν ισχύει.

Οι επιτηδευματίες που αλλάζουν κατηγορία βιβλίων, από την πρώτη στην δεύτερη ή αντιστρόφως, πραγματοποιούν την αλλαγή μετά την λήξη της διαχειριστικής περιόδου.

Αποφάσεις της Κεντρικής Επιτροπής Λογιστικών Βιβλίων, της Επιτροπής Λογιστικών Αμφισβητήσεων και της Επιτροπής Λογιστικών Βιβλίων, εξακολουθούν να ισχύουν για το χρόνο που ορίσθηκε και για τα θέματα που ρυθμίστηκαν, εφόσον με τον παρόντα Κ.Β.Σ. υφίστανται οι σχετικές υποχρεώσεις.

Γενικά οποιαδήποτε διάταξη του προηγούμενου Π.Δ. 99/1977 προέβλεπε κατά διαφορετικό τρόπο από το παρόν Π.Δ. 186/1992 παύει να ισχύει και με τις μεταβατικές διατάξεις του παρόντος άρθρου ρυθμίζονται το πως, πότε και που θα εφαρμοσθούν οι διατάξεις του Π.Δ. 186/1992.

ΑΡΘΡΟ 40 – ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος Π.Δ. 186/92 – Κ.Β.Σ. – ισχύει από την 1^η του μεθεπόμενου μήνα από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός και αν από τις ίδιες διατάξεις ορίζεται διαφορετικά Δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. 84Α/26-5-1992 και επομένως ισχύει από 1-7-992.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Όταν μου δόθηκε το θέμα «ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ» του Π.Δ. 186/92, περί Κ.Β.Σ., για την πτυχιακή μου εργασία, δεν γνώριζα το εύρος του αντικειμένου. Παρ' όλο που από τον Κ.Β.Σ. εγώ ασχολήθηκα στην παρούσα εργασία μόνο με το ένα μέρος του, δηλαδή αυτό που αφορά τα Φορολογικά Βιβλία και όχι με το άλλο μέρος που αφορά τα Φορολογικά Στοιχεία.

Πίστευα ότι αυτά με τα οποία είχα ασχοληθεί στα λογιστικά γραφεία που είχα εργαστεί, ήταν σχεδόν το σύνολο.

Όμως η ανάλυση των άρθρων του Κ.Β.Σ., η μελέτη βιβλίων διαφορετικών συγγραφέων, η συζήτηση για αρκετές ώρες με ανθρώπους που ασχολούνται με τον Κ.Β.Σ. και τον Κ.Φ.Σ. παλαιότερα, περισσότερο από είκοσι πέντε (25) χρόνια, όπως ο πατέρας μου Ξάνθος Παν. Οδυσσέας που είναι εφοριακός Ελεγκτής και ο θείος μου Ξάνθος Παν. Ιορδάνης που είναι καθηγητής Οικονομολόγος, με έκαναν να αλλάξω γνώμη.

Πιστεύω πλέον ότι ο Κ.Β.Σ. είναι η «ραχοκοκαλιά» της φορολογίας, αφού βάζει τους κανόνες πως, που και πότε πρέπει να τηρούνται τα φορολογικά βιβλία, να εκδίδονται τα φορολογικά στοιχεία και ορίζει πότε και πως θα επιβάλλονται τα πρόστιμα και οι κυρώσεις σε περίπτωση μη ορθής εφαρμογής του.

Κατάλαβα ότι όλα αυτά που διάβασα, άκουσα και συζήτησα, με ανθρώπους του χώρου των λογιστών – φοροτεχνικών είναι συνέχεια και προέκταση αυτών που είχα διδαχθεί.

Κατανόησα πόσο σωστοί ήταν στην δουλειά τους όλοι οι καθηγητές μου, είδα με «άλλο μάτι» τις σπουδές μου στο Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας και τελικά αγάπησα περισσότερο αυτό που επέλεξα ως επάγγελμα. Η αλήθεια είναι ότι δυσκολεύτηκα αρκετά, αφού το Π.Δ. 186/92 – Κ.Β.Σ. - έχει υποστεί πολλές

προσθήκες και τροποποιήσεις και εγώ έπρεπε να ανατρέξω σε πολλούς συγγραφείς και επιστημονικά περιοδικά του χώρου – Λογιστής, φορολογική Επιθεώρηση κ.τ.λ. – προκειμένου αυτά τα οποία θα έγραφα στην εργασία μου, να ισχύουν σήμερα.

Τελειώνοντας θέλω να τονίσω ότι:

Παρ' όλη την μεγάλη μου προσπάθεια να παρουσιάσω όσο πιο ολοκληρωμένα μπορούσα την εργασία μου, γνωρίζω ότι έχω πολλά ακόμη να μάθω. Ένα θέμα καθαρά επιστημονικό, όπως αυτό που επέλεξα για την πτυχιακή μου εργασία, δεν μου έδωσε τη δυνατότητα να το παρουσιάσω με γλαφυρό τρόπο, και ευχάριστη ροή, αφού έπρεπε να τηρήσω αυστηρά ορολογίες, προσδιορισμούς και ορισμένη σειρά κατά άρθρο, όπως επιβάλλεται εκ των πραγμάτων.

Τέλος πιστεύω πως χωρίς την βοήθεια και την συμπαράσταση του πατέρα μου Ξάνθου Παν. Οδυσσέα και του θείου μου Ξάνθου Παν. Ιορδάνη, θα μου ήταν πολύ δύσκολο να παρουσιάσω την εργασία μου στο επίπεδο αυτό.

Θέλω να τους ευχαριστήσω από καρδιάς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΝΟΜΟΙ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙ ΤΟ Π.Δ.

186/92.

1. Ν. 2065/1992, άρθρο 55 παρ. 3 και άρθρο 64 παρ. 11, 12 (Φ.Ε.Κ. Α' 113).
2. Ν. 2093/1992, άρθρο 24 παρ. 3 (Φ.Ε.Κ. Α' 181).
3. Ν. 2120/1993, άρθρο 8 (Φ.Ε.Κ. Α' 24).
4. Ν. 2166/1993, άρθρο 21 (Φ.Ε.Κ. Α' 137).
5. Ν. 2214/1994, άρθρα 43 και 44 (Φ.Ε.Κ. Α' 75).
6. Ν. 2275/1994, άρθρο 9, παρ. 4 (Φ.Ε.Κ. Α' 238).
7. Ν. 2386/1996, άρθρο 20 παρ. 13 (Φ.Ε.Κ. Α' 43).
8. Ν. 2390/1996, άρθρο 4 παρ. 27 (Φ.Ε.Κ. Α' 54).
9. Π.Δ. 134/1996, άρθρα 1-22 (Φ.Ε.Κ. Α' 105) ,(με ισχύ νόμου)
10. Ν. 2459/1997, άρθρο 19α (Φ.Ε.Κ. Α' 17).
11. Ν. 2515/1997, άρθρο 24, παρ. 1 (Φ.Ε.Κ. Α' 154).
12. Ν. 2523/1997, άρθρα 5, 9, 24 παρ. 4 και 38 παρ. 6 (Φ.Ε.Κ. Α' 179).
13. Ν. 2556/1997, άρθρο 2 παρ. 6 (Φ.Ε.Κ. Α' 270).
14. Ν. 2579/1998, άρθρο 15 (Φ.Ε.Κ. Α' 31).
15. Ν. 2648/1998, άρθρα 32, 35 (Φ.Ε.Κ. 1238).
16. Ν. 2703/1999 άρθρο 26 (Φ.Ε.Κ. Α' 72).
17. Ν. 2753/1999, άρθρα 9-12 (Φ.Ε.Κ. Α' 249).
18. Ν. 2842/2000, άρθρο 7 παρ. 1 (Φ.Ε.Κ. Α' 207).
19. Ν. 2873/2000, άρθρο 7 (Φ.Ε.Κ. Α' 285).
20. Ν. 2948/2001, άρθρα 17, 21 (Φ.Ε.Κ. Α' 242).
21. Ν. 2954/2001, άρθρο 10 (Φ.Ε.Κ. Α' 255).
22. Ν. 2992/2002, άρθρο 16 (Φ.Ε.Κ. Α' 54).

23. Ν. 3052/2002, άρθρα 1-12 (Φ.Ε.Κ. Α' 221).
24. Ν. 3193/2003, άρθρα 1 και 2 (Φ.Ε.Κ. Α' 266).
25. Ν. 3220/2004, άρθρα 25, 43, 46 (Φ.Ε.Κ. Α' 15).
26. Ν. 3296/2004, άρθρα 20, 27, 28 (Φ.Ε.Κ. Α' 253).
27. Ν. 3301/2004, άρθρα 11, 12 (Φ.Ε.Κ. Α' 263).
28. Ν. 3312/2005, άρθρο 21 (Φ.Ε.Κ. Α' 35).
29. Ν. 3336/2005, άρθρο 6 (Φ.Ε.Κ. Α' 96).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Αποφάσεις που εκδόθηκαν μετά το ΠΔ 186/92

1) 1077844/641/0015/ΠΟΛ. 1144/6.8.1992 (Φ.Ε.Κ. Β' 517).

«Θεώρηση φορτωτικών εγγράφων, τήρηση ημερολογίου μεταφοράς και έκδοση συγκεντρωτικής φορτωτικής ή συγκεντρωτικής απόδειξης επί αστικών μεταφορών. Μη υποβολή συγκεντρωτικών καταστάσεων για τις φορτωτικές έτους 1992».

2) 1079967/662/0015/ΠΟΛ. 1169/25.8.1992 (Φ.Ε.Κ. Β' 548).

«Τήρηση ειδικού βιβλίου, τρόπος και χρόνος έκδοσης αποδείξεων για πωλήσεις ειδών από περιφερόμενους πωλητές ή κινητά σημεία πώλησης κυλικείων, γηπέδων, σχολείων κινηματογράφων, θεάτρων και λοιπών παρεμφερών εγκαταστάσεων».

3) 1089300/720/0015/ΠΟΛ. 1191/17.9.1992 (Φ.Ε.Κ. Β' 575).

«Λεπτομέρειες τήρησης βιβλίου επίσκεψης ασθενών από γιατρούς».

4) 1086944/5321/0009 Α/ΠΟΛ. 1200/8.9.1992 (Φ.Ε.Κ. Β' 610).

«Τρόπος εκδόσεως και αξιοποίησεως στοιχείων του Κ.Β.Σ. από εκμεταλλευτές σφαγείων».

5) 1101579/795/ΠΟΛ. 1220/13.10.1992 (Φ.Ε.Κ. Β' 655).

«Μη θεώρηση φορτωτικών εγγράφων αεροπορικών εταιριών και ΟΣΕ. Θεώρηση αποδείξεων για την πώληση υγραερίου από πρατήρια προς επιτηδευματίες (εκμεταλλευτές ταξί)».

6) 1075406/635/ΠΟΛ. 1238/26.10.1992 (Φ.Ε.Κ. Β' 736).

«Εναλλακτικός τρόπος έκδοσης φορολογικών στοιχείων από καταστήματα που σερβίρουν φαγητό για επιτόπια κατανάλωση και χρησιμοποιούν Η/Υ».

7) 1108850/851/ΠΟΛ. 1271/3.12.1992 (Φ.Ε.Κ. Β' 731).

«Φορολογικά στοιχεία διάθεσης τηλεκάρτας».

8) 1010974/84/ΠΟΛ. 1027/21.1.1993 (Φ.Ε.Κ. Β' 68).

«Ημερήσια προοδευτική αρίθμηση των ημερολογιακών εγγραφών στα βιβλία τραπεζών».

9) 1014511/109/ΠΟΛ. 1023/1.2.1993 (Φ.Ε.Κ. Β' 110).

«Υποβολή στοιχείων Κ.Β.Σ. σε ηλεκτρομαγνητικά μέσα για το ημερολογιακό έτος 1992».

10) 1133390/1104/ΠΟΛ. 1102/16.3.1993 (Φ.Ε.Κ. Β' 234).

«Έκδοση ειδικών στοιχείων κατά την πώληση αεροπορικών εισιτηρίων από τους πράκτορες, τα τουριστικά και τα ταξιδιωτικά γραφεία και τις αεροπορικές επιχειρήσεις».

11) 1042718/295/ΠΟΛ. 1112/12.3.1993 (Φ.Ε.Κ. Β' 237).

«Ένταξη επιτηδευματιών στην πρώτη κατηγορία τήρησης βιβλίων του Κ.Β.Σ. αντί της δεύτερης - Κινητές καντίνες».

12) 1077259/545/ΠΟΛ. 1233/30.6.1993 (Φ.Ε.Κ. Β' 528).

«Εκδιδόμενα φορολογικά στοιχεία για την πώληση εισιτηρίων αστικών και υπεραστικών χερσαίων συγκοινωνιακών μέσων από τρίτους».

13) 1098249/696/ΠΟΛ. 1260/27.7.1993 (Φ.Ε.Κ. Β' 615).

«Περιορισμός της υποχρέωσης έκδοσης διπλοτύπων θεωρημένων αποδείξεων πώλησης αεροπορικών εισιτηρίων».

14) 1111374/9160/ΠΟΛ. 1281/26.8.1993 (Φ.Ε.Κ. Β' 700).

«Όροι, προϋποθέσεις και διαδικασία ορισμού φορολογικού αντιπροσώπου από υποκειμένους εγκαταστημένους εκτός Ελλάδας, υποχρεώσεις και δικαιώματα αυτών».

15) 1112050/814/ΠΟΛ. 1284/31.8.1993 (ΔΥΟ).

«Παροχή οδηγιών σε ό,τι αφορά την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 23 του Κ.Β.Σ. από 1ης Ιανουαρίου 1993».

16) 1115278/842/ΠΟΛ. 1292/8.9.1993 (Φ.Ε.Κ. Β' 728).

«Δυνατότητα μη τήρησης βιβλίων του Κ.Β.Σ. ορισμένων κατηγοριών επιτηδευματιών - ρύθμιση θεμάτων διάθεσης εφημερίδων και περιοδικών».

17) 1124974/916/ΠΟΛ. 1319/30.9.1993 και 1141971/1098/ 17.11.1991 (Φ.Ε.Κ. Β' 872).

«Εκδιδόμενα φορολογικά στοιχεία για τις αμοιβές προσώπων που διαμεσολαβούν στην πώληση μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων».

18) 1142043/ΠΟΛ. 1378/17.12.1993 (Φ.Ε.Κ. Β'945).

«Μετάθεση του χρόνου έναρξης εφαρμογής της παραγράφου 7 της απόφασης 1133390/1104/ΠΟΛ. 1102/16.3.1993».

19) 1002957/178/ΠΟΛ. 1007/12.1.1994 (Φ.Ε.Κ. Β' 38).

«Τρόπος τήρησης και περιεχόμενο του ειδικού βιβλίου για τις μετακινήσεις αγαθών σε άλλο κράτος μέλος για τις εργασίες φασόν». Νεότερη Α.Υ.Ο. ΠΟΛ 1229/97 θέμα 114 άρθρου 12.

20) 1022045/ΠΟΛ. 1056/22.2.1994 (Φ.Ε.Κ. Β' 180).

«Μη υποβολή συγκεντρωτικών τριπλότυπων καταστάσεων τιμολογίων κ.λ.π. από το πρατήριο πώλησης υγρών καυσίμων για συναλλαγές αξίας μέχρι οκτώ χιλιάδες (8.000) δραχμές».

21) 1049940/ΠΟΛ. 1104/25.4.1994 (Φ.Ε.Κ. Β' 370).

«Εκδιδόμενα φορολογικά στοιχεία, για τη διάθεση καρτών ελεγχόμενης στάθμευσης οχημάτων σε δημοτικές θέσεις».

22) 1060800/ΠΟΛ. 1133/25.5.1994 (Φ.Ε.Κ. Β' 437).

«Παράταση χρόνου υποβολής συγκεντρωτικών καταστάσεων».

23) 1072823/513/ΠΟΛ. 1159/22.6.1994 (Φ.Ε.Κ. Β' 506).

«Έκδοση εισιτηρίων από κέντρα διασκέδασης και λοιπά συναφή καταστήματα».

24) 1096017/716/17.8.1994 (Φ.Ε.Κ. Β' 672).

«Θεώρηση φορολογικών στοιχείων των Ανωνύμων Εταιριών που εδρεύουν στο διαμέρισμα Ανατολικής Αττικής».

25) 1104762/824/ΠΟΛ. 1212/19.9.1994 (Φ.Ε.Κ. Β' 735).

«Ρύθμιση φορολογικών θεμάτων συναλλαγών μέσω του σωματείου INTERΦΛΟΡΑ ΕΛΛΑΣ».

26) 1142972/1252/ΠΟΛ. 1283/21.12.1994 (Φ.Ε.Κ. Β' 967).

«Απαλλαγή ορισμένων κατηγοριών επιτηδευματιών της δεύτερης κατηγορίας βιβλίων από την τήρηση βιβλίου απογραφών και τη σύνταξη απογραφής την 31.12.1994».

27) 1041554/ΠΟΛ. 1094/31.3.1995 (Φ.Ε.Κ. Β' 305).

«Θεώρηση εισιτηρίων αγώνων καλαθοσφαίρισης από την ΕΣΑΚ για λογαριασμό των τμημάτων αμειβομένων καλαθοσφαιριστών».

28) 1041614/ΠΟΛ. 1100/4.4.1995 (Φ.Ε.Κ. Β' 305).

«Υποχρέωση τήρησης βιβλίου προσωρινής εναπόθεσης. Διακίνηση αγαθών από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τη χώρα μας».

29) 1064084/ΠΟΛ. 1146/253.1995 (Φ.Ε.Κ. Β' 525).

«Υποβολή συγκεντρωτικών καταστάσεων του Κ.Β.Σ. μόνο στις Δ.Ο.Υ. και όχι στο ΚΕΠΥΟ».

30) 1065732/ΠΟΛ. 1148/30.5.1995 (Φ.Ε.Κ. Β' 519).

«Θεώρηση των τιμολογίων που εκδίδονται για την αγορά αγροτικών προϊόντων, προς αγρότες του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α.»

31) 1073555/ΠΟΛ. 1166/16.6.1995 (Φ.Ε.Κ. Β' 572).

«Έκδοση εισιτηρίων από κέντρα διασκέδασης και λοιπά καταστήματα».

32) 1093619/ΠΟΛ. 1212/10.8.1995 (Φ.Ε.Κ. Β' 719).

«Εκδιδόμενα ειδικά στοιχεία από τα καζίνο και θεώρηση αυτών - τήρηση ειδικών βιβλίων».

33) 1113319/ΠΟΛ. 1254/5.10.1995 (Φ.Ε.Κ. Β' 886).

«Μετάθεση χρόνου έναρξης ισχύος απόφασης για την έκδοση ειδικών στοιχείων από καζίνο».

34) 1128269/1226/ΠΟΛ. 1292/16.11.1995 (Φ.Ε.Κ. Β' 982).

«Έκδοση εισιτηρίων εισόδου στα καζίνο».

35) 1115472/ΠΟΛ. 1299/29.11.1995 (Φ.Ε.Κ. Β' 1035).

«Μη θεώρηση φορτωτικών εγγράφων ημεδαπών αεροπορικών εταιριών».

36) 1136801/ΠΟΛ. 1308/5.12.1995 (Φ.Ε.Κ. Β' 1047).

«Απαλλαγή ορισμένων κατηγοριών επιτηδευματιών της δεύτερης κατηγορίας από τη σύνταξη απογραφής την 31.12.95». Βλέπε θέματα 30-32 άρθρου 6.

37) 1004226/ΠΟΛ. 1006/11.1.1996 (Φ.Ε.Κ. Β' 47).

«Προσωρινή αναστολή κατηγορίας μικροεπιχειρήσεων με βιβλία δεύτερης κατηγορίας από την υποχρέωση σύνταξης απογραφής την 31.12.95».

38) 1036330/266 ΠΟΛ. 1094/20.3.1996 (Φ.Ε.Κ. 210β')

«Τρόπος εμφάνισης των χρεωστικών φορολογικών παραστατικών αξίας».

39) 1044425/323 ΠΟΛ. 1127/10.4.1996 (Φ.Ε.Κ. 303β')

«Τήρηση ειδικού βιβλίου διάθεσης φαρμάκων από τα φαρμακεία».

40) 1038317/281 ΠΟΛ. 1141/25.4.1996 (Φ.Ε.Κ. 384β')

«Θεωρημένες εκκαθαρίσεις για αμοιβές προσώπων που διαμεσολαβούν στην πώληση τραπεζικών προϊόντων».

41) 1035585/320 ΠΟΛ. 1184/20.6.1996 (Φ.Ε.Κ. 552β')

«Διάθεση ανθέων από ανθοπώλες με σωματεία τύπου ΙΝΤΕΡΦΛΟΡΑ».

42) 1083741/4536/1292 ΠΟΛ. 1215/19.7.1996 (Φ.Ε.Κ. 672β')

«Τρόπος φορολογίας των κοινοπραξιών πλοίων και των κοινοπρακτούντων μελών».

43) 1105674/778 ΠΟΛ. 1286/31.10.1996 (Φ.Ε.Κ. 1038β')

«Έκδοση λογαριασμών στις περιπτώσεις παροχής φυσικού αερίου σε καταναλωτές επιτηδευματίες και μη, μέσω δικτύου».

44) 1133485/1095 ΠΟΛ. 1327/16.12.1996 (Φ.Ε.Κ. 1146β')

«Υποχρεώσεις φορολογικών αντιπροσώπων».

45) 1135778/1113 ΠΟΛ. 1328/20.12.1996 (Φ.Ε.Κ. 1189β')

«Απαλλαγή ορισμένων επιτηδευματιών β' κατηγορίας από την υποχρέωση τήρησης βιβλίου απογραφής την 31/12/96».

46) 1118436/953 ΠΟΛ. 1332/20.12.1996 (Φ.Ε.Κ. 11β'/15-1-97)

«Διακίνηση υλικών από τον Ο.Τ.Ε. μεταξύ των εγκαταστάσεων του με μη θεωρημένα φορολογικά στοιχεία».

47) 1138050/4885/1436 ΠΟΛ. 1338/30.12.1996.

«Πωλήσεις προς αλλοδαπούς ταξιδιώτες εκτός Ε.Ε. Απαλλαγή από Φ.Π.Α.»

48) 1007293/36 ΠΟΛ. 1021/22.1.1997 (Φ.Ε.Κ. 44β')

«Έκδοση θεωρημένων αποδείξεων σε κάθε περίπτωση λιανικής πώλησης πετρελαίου θέρμανσης».

49) 1018334/670/256 ΠΟΛ. 1089/11.3.1997

«Πώληση σε αλλοδαπούς ταξιδιώτες εκτός ΕΕ. Τροποποίηση της ΠΟΛ. 1338/96».

50) 1131532/1075 ΠΟΛ. 1152/30.4.1997 (Φ.Ε.Κ. 395β').

«Εισιτήρια θεαμάτων του Οργανισμού Εργατικής Εστίας».

51) 1055211/317 ΠΟΛ. 1166/23.5.1997 (Φ.Ε.Κ.463β')

«Παράταση χρόνου υποβολής συγκεντρωτικών καταστάσεων και ισοζυγίων».

52) 1059330/5367 ΠΟΛ. 1185/2.6.1997 (Φ.Ε.Κ. 516β')

«Πώληση εντύπων παραβολών του Δημοσίου από Ν.Π.Ι.Δ. και ιδιώτες».

53) 1063306/378 ΠΟΛ. 1223/3.8.1997 (Φ.Ε.Κ. 742β')

«Έκδοση αποδείξεων παραδοθέντων εισιτηρίων αστικών συγκοινωνιών από τις Δημόσιες επιχειρήσεις (Δ.Ε.Κ.Ο.) από μη θεωρημένα στελέχη».

54) 1085775/3427/876 ΠΟΛ. 1229/18.8.1997 (Φ.Ε.Κ. 791β').

«Τρόπος τήρησης ειδικού βιβλίου για μετακινήσεις αγαθών σε άλλο κράτος της Ε.Ε.».

55) 1090182/4663 ΠΟΛ. 1239/29.8.1997 (Φ.Ε.Κ. 828β')

«Τροποποίηση της ΑΥ.Ο. ΠΟΛ. 1338/96».

56) 1084974/496 ΠΟΛ. 1252/12.9.1997 (Φ.Ε.Κ. 859β')

«Λογαριασμοί χρήσης δικτύου αποχέτευσης από Δήμους και τις Δημοτικές επιχειρήσεις σε δημότες επιτηδευματίες και μη».

57) 1093363/547 ΠΟΛ. 1290/29.10.1997 (Φ.Ε.Κ. 1029β')

«Εισιτήρια αγώνων μπάσκετ».

58) 1125593/6006/1738 ΠΟΛ. 1314/4.12.1997

«Απαλλαγή εκμεταλλευτών TAXI από βιβλίο εσόδων - εξόδων. Τεκμαρτός υπολογισμός Φ.Π.Α.».

59) 1131878/986 ΠΟΛ. 1326/17.12.1997 (Φ.Ε.Κ. 11β')

«Απαλλαγή επιτηδευματιών β' κατηγορίας από υποχρέωση απογραφής την 31 -12-1997».

60) 1027421/680 ΠΟΛ. 1078/24.2.1998 (Φ.Ε.Κ. 193β').

«Διαδικασία θεώρησης βιβλίων και στοιχείων του Κ.Β.Σ. για τις Δ.Ο.Υ. TAXIS».

61) 1027421/680/26.2.1998 (Φ.Ε.Κ. 193β').

«Υποχρεωτική χορήγηση Α.Φ.Μ.. Βλέπε θέμα 200 άρθρου 19».

62) 1053293/347 ΠΟΛ. 1123/29.4.1998 (Φ.Ε.Κ. 461β').

«Διαδικασία σήμανσης ηλεκτρονικών μέσων αρχειοθέτησης των φορολογικών στοιχείων».

63) 1056278/277 ΠΟΛ. 1135/11.5.1998 (Φ.Ε.Κ. 494β').

«Εκδιδόμενα παραστατικά για την προμήθεια εξόφλησης λογαριασμών από ΕΛΤΑ και Τράπεζες».

64) 1072362/447 ΠΟΛ. 1180/16.6.1998

«Διαδικασία αντικατάστασης δημοσιονομικής μνήμης και άλλα θέματα Φ.Τ.Μ.».

65) 1074786/462 ΠΟΛ. 1182/22.6.1998 (Φ.Ε.Κ. 662β').

«Έγκριση μη θεώρησης εισιτηρίων αγώνων Παγκοσμίου Πρωταθλήματος Μπάσκετ Ανδρών '98 «FIBA WORLDBASTET HELLES '98».

66) 1122030/1435/2.11.1998 (Φ.Ε.Κ. Β 1175).

«Διαδικασία είσπραξης του ειδικού φόρου που επιβάλλεται στην τιμή των εισιτηρίων των κινηματογράφων που εκδίδονται με ηλεκτρονικό υπολογιστή και διαδικασία θεώρησης των εισιτηρίων αυτών».

67) 1144878/973 ΠΟΛ. 1315/29.12.1998 (Φ.Ε.Κ. 1337β').

«Απαλλαγή ορισμένων κατηγοριών επιτηδευματιών Β' κατηγορίας από την τήρηση βιβλίου απογραφής 31-12-1998».

68) 1145339/6602/140 ΠΟΛ. 1320/30.12.1998.

«Τρόπος υπολογισμού και απόδοσης Φ.Π.Α. από τους εκμεταλλευτές σκαφών παράκτιας αλιείας μήκους μέχρι 12 μέτρων και τους σπογγαλιείς».

69) 1036171/579/48 ΠΟΛ. 1087/5.4.1999 (Φ.Ε.Κ. 487β').

«Τρόπος υπολογισμού και απόδοσης Φ.Π.Α. από τους εκμεταλλευτές Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων (ΤΑΞΙ) για το έτος 1999».

70) 1045300/286 ΠΟΛ. 1105/6.5.1999 (Φ.Ε.Κ. 1089β').

«Απαλλαγή από την θεώρηση φορολογικών στοιχείων ορισμένων κατηγοριών υπόχρεων».

71) 1051247/323 ΠΟΛ. 1123/24.5.1999 (Φ.Ε.Κ. 1269β').

«Παράταση χρόνου υποβολής συγκεντρωτικών καταστάσεων και ισοζυγίων του άρθρου 20 του Κ.Β.Σ. από 25 Μαΐου στις 18 Ιουνίου 1999».

72) 1068997/474 ΠΟΛ. 1148/13.7.1999 (Φ.Ε.Κ. 1508β').

«Φορολογική εμφάνιση συναλλαγών διάθεσης χρόνου κινητής τηλεφωνίας μέσω ηλεκτρονικής καταγραφής και χρήσης των αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (Α.Τ.Μ.) Τραπεζών».

73) 1056291/378 ΠΟΛ. 1227/22.11.1999 (Φ.Ε.Κ. 2119β').

«Εκδιδόμενα στοιχεία για τις προμήθειες πρακτόρων ιπποδρομιακού στοιχήματος και λοιπών συναφών».

74) 1033364/218 ΠΟΛ. 1006/10.1.2000 (Φ.Ε.Κ. 50β')

«Φορολογικά στοιχεία για συναλλαγές του ΕΛ.ΤΑ απευθείας ή μέσω τρίτων. Ταχυδρομικές υπηρεσίες. Γραμματόσημα. Ταχυδρομικοί πράκτορες συγκεντρωτικές καταστάσεις».

75) ΑΥΟ 1066086/577/ΠΟΛ. 1213/19.7.2000 (Φ.Ε.Κ. 981β')

«Αναδιτύπωση διατάξεων ΑΥΟ ΠΟΛ. 1071/25.5.2000».

- 76) ΑΥΟ 1114729/1049/ΠΟΛ. 1302/14.12.2000 (Φ.Ε.Κ. 1638β')
«Απαλλαγή επιτηδευματιών της δεύτερης κατηγορίας βιβλίων από την τήρηση βιβλίου απογραφών».
- 77) ΑΥΟ 1115604/1055/ΠΟΛ. 1304/14.12.2000 (Φ.Ε.Κ. 1607β')
«Απαλλαγή από τη θεώρηση φορολογικών στοιχείων».
- 78) ΑΥΟ 1116643/1081/ΠΟΛ. 1310/20.12.2000 (Φ.Ε.Κ. 9β').
«Απαλλαγή από τη θεώρηση ορισμένων βιβλίων και καταστάσεων».
- 79) 1013521/116/ΠΟΛ. 1034/7.2.2001 (Φ.Ε.Κ. 166β')».
«Τήρηση της μηνιαίας κατάστασης του βιβλίου, αποθήκης ή του βιβλίου αποθήκης σε οπτικό δίσκο (CD ROM τεχνολογίας WORM)».
- 80) 1017350/552/ΔΕΒ/15.2.2001 (Φ.Ε.Κ. 223Β').
«Αρμοδιότητες Εθνικού Ελεγκτικού Κέντρου».
- 81) 1026789/194 ΠΟΛ. 1061/7.3.2001 (Φ.Ε.Κ. 305β').
«Εκκαθαρίσεις για αμοιβές σε διαμεσολαβητές πώλησης μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων».
- 82) 1003510/102 ΠΟΛ. 1070/15.3.2001 (Φ.Ε.Κ. 370β').
«Υπογραφή καταστάσεων και δηλώσεων από λογιστή φοροτεχνικό».
- 83) 1037084/289 ΠΟΛ. 1114/26.4.2001 (Φ.Ε.Κ. 573β')
«Είσπραξη διοδίων από επιτηδευματίες».
- 84) 1049187/601/Α 0006/18.5.2001 (Φ.Ε.Κ. 657Β')
«Τροποποίηση ΑΥΟ 1017350/552/ΔΕΒ/15.2.2001 (Φ.Ε.Κ. 233Β)».
- 85) 1056690/420/ΠΟΛ. 1157/14.6.2001 (Φ.Ε.Κ. 1157Β').
«Όροι και προϋποθέσεις υποβολής καταστάσεων - ισοζυγίου του άρθρου 20 του Π.Δ. 186/1992 Κ.Β.Σ. με χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας».

86) 1066726/505/ΠΟΛ. 1171/9.7.2001 (Φ.Ε.Κ. 916Β').

«Τρόπος τήρησης του βιβλίου αποθήκης για τις επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται εκκοκκιστήρια – σπορελαιουργεία».

87) 1066722/501/ΠΟΛ. 1172/9.7.2001 (Φ.Ε.Κ. 916Β').

«Τρόπος τήρησης του βιβλίου αποθήκης για τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με την εκτροφή πτηνών».

88) 1066723/502/ΠΟΛ. 1173/9.7.2001 (Φ.Ε.Κ. 916Β').

«Τρόπος τήρησης του βιβλίου αποθήκης για τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με την εκτροφή ζώων».

89) 1066724/503/ΠΟΛ. 1174/9.7.2001 (Φ.Ε.Κ. 916Β').

«Τρόπος τήρησης του βιβλίου αποθήκης για τις επιχειρήσεις παραγωγής - πώλησης λογισμικού».

90) 1066725/504/ΠΟΛ. 1175/9.7.2001 (Φ.Ε.Κ. 916Β').

«Τρόπος τήρησης του βιβλίου αποθήκης για τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με την εκμετάλλευση ιχθυοτροφείων».

91) 1087241/688/ΠΟΛ. 1219/18.9.2001 (Φ.Ε.Κ. 1239Β').

«Τρόπος τήρησης του βιβλίου αποθήκης για τις επιχειρήσεις 'Σούπερ-Μάρκετ'».

92) ΑΥΟ 1097303/773 ΠΟΛ. 1237/18.10.2001 (Φ.Ε.Κ. 1393β').

«Διακίνηση συσπόρου βάμβακος παραγωγού προς εκκοκκιστικές επιχειρήσεις».

93) 1115204/1033 ΠΟΛ. 1291/14.12.2001 (Φ.Ε.Κ. 1814β').

«Χρόνος υποβολής συγκεντρωτικών καταστάσεων (30/9). Όριο αξίας φορολογικών στοιχείων για διασταύρωση (300 ευρώ, για 2001: 103.000 δρχ.). Άρθρο 20. Ορίζεται πλέον εκ των διατάξεων».

94) 1116504/34 ΠΟΛ. 1370/19.12.2001 (Φ.Ε.Κ. 11β').

«Τήρηση ειδικού βιβλίου διάθεσης φαρμάκων από τα φαρμακεία».

95) 1113823/1003 ΠΟΛ. 1378/21.12.2001 (Φ.Ε.Κ. 1816β').

«Απαλλαγή από την τήρηση βιβλίου απογραφής για επιτηδευματίες με Εσόδων - Εξόδων την 31-12-2001».

96) 1021391/138 ΠΟΛ. 1080/28.2.2002 (Φ.Ε.Κ. 294β')

«Τρόπος τήρησης βιβλίου αποθήκης για κάρτες σταθερής ή κινητής τηλεφωνίας (από 1-1-2003 ορίζεται στις διατάξεις, άρθρο 8 § 10)».

97) 1021090/133 ΠΟΛ. 1078/4.3.2002 (Φ.Ε.Κ. 294β')

«Θεώρηση φορολογικών στοιχείων των ΑΕ που υπάγονται στη Δ.Ο.Υ., Φ.Α.Ε.Ε. Αθηνών και στις Δ.Ο.Υ. Α' και Β' Καλλιθέας».

98) 1106911/913 ΠΕ ΠΟΛ. 1133/18.4.2002 (Φ.Ε.Κ. 582β').

«Έκδοση και διάθεση εισιτηρίων από το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών».

99) 1045879/327 ΠΟΛ. 1166/29.5.2002 (Φ.Ε.Κ. 728β')».

«Απαλλαγή από τη θεώρηση κατηγοριών επιχειρήσεων. Κωδικοποίηση ΠΟΛ. 1105/99, ΠΟΛ. 1071/2000».

100) 1046323/326/ΠΟΛ. 1167/29.5.2002 (Φ.Ε.Κ. 728β').

«Θεώρηση Ισοζυγίου «Γενικού - Αναλυτικών Καθολικών». Αποθήκευση σε ηλεκτρομαγνητικά μέσα. Βιβλίο αποθήκης CD-ROM. Άρθρο 24 Ορίζεται πλέον εκ των διατάξεων».

101) 1047914/3046/233 ΠΟΛ. 1173/4.6.2002 (Φ.Ε.Κ. 716β').

«Φ.Π.Α. στα Ε.Δ.Χ. και απαλλαγή βιβλίων έτος 2002».

102) 1048281/2583/529 ΠΟΛ. 1174/4.6.2002 (Φ.Ε.Κ. 716β').

«Φορολογικός εκπρόσωπος Φ.Π.Α. Υποχρεώσεις».

103) 1058289/4454/335/Β 0014/ΠΟΛ. 1193/9.7.2002 (Φ.Ε.Κ. 932β').

«Συναλλαγές σε επενδυτικό χρυσό».

104) 1064690/3772/713 ΠΟΛ. 1206/31.7.2002.

«Διαδικασία θεώρησης δύο σειρών του Ειδικού Διπλότυπου Δελτίου Απαλλαγής από το Φ.Π.Α.».

105) 1084982/616 ΠΟΛ. 1241/22.10.2002 (Φ.Ε.Κ. 1386β').

«Χρήση φορολογικών μηχανισμών και έκδοση Α.Λ.Π. από τους πρατηριούχους υγρών καυσίμων για την εμπορία πετρελαίου. Αντικαταστάθηκε.

106) 1090797/684 ΠΟΛ. 1249/11.11.2002 (Φ.Ε.Κ. 1492β')».

«Διακίνηση και πώληση εφημερίδων από τα Πρακτορεία σε οργανωμένες αλυσίδες καταστημάτων».

107) 1093833/721 ΠΟΛ. 1258/21.11.2002 (Φ.Ε.Κ. 1513β').

«Φορητές ταμειακές μηχανές στις λαϊκές αγορές για τα βιομηχανικά είδη».

108) 1063550/457 ΠΟΛ. 1259/13.10.2002 (Φ.Ε.Κ. 1528β').

«Έκδοση και διάθεση εισιτηρίων από τον Οργανισμό Μεγάλου Μουσικής Θεσσαλονίκης για τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται σε μισθωμένες από τρίτους αίθουσες τους».

109) 1099834/859 ΠΟΛ. 1272/12.12.2002 (Φ.Ε.Κ. 1585β').

«Έκδοση Α.Λ.Π. από τους πρατηριούχους υγρών καυσίμων για την εμπορία πετρελαίου. Νεότερη απόφαση».

110) 1103481/932 ΠΟΛ. f 290/27.12.2002 (Φ.Ε.Κ. 3β').

«Απαλλαγή ορισμένων κατηγοριών επιτηδευματιών της δεύτερης κατηγορίας βιβλίων από την τήρηση βιβλίου απογραφών και τη σύνταξη απογραφής την 31-12-2002».

111) 1016567/190 ΠΟΛ. 1027/20.2.2003 (Φ.Ε.Κ. 247β').

«Εγγραφή των δεδομένων των πρόσθετων βιβλίων «Κίνησης οχημάτων», «Αποθήκευσης» και «Προσωρινής εναπόθεσης» σε θεωρημένο οπτικό δίσκο (CD ROM)».

112) 1022120/273 ΠΟΛ. 1045/4.3.2003.

«Υποβολή γνωστοποιήσεων που προβλέπονται από τον Κ.Β.Σ. και τις Υπουργικές Αποφάσεις στις Δ.Ο.Υ. μέσω τηλεομοιοτυπίας (FAX) ή επιστολής».

113) 1023445/281 ΠΟΛ. 1049/11.3.2003 (Φ.Ε.Κ. 324β').

«Τρόπος τήρησης του βιβλίου αποθήκης για τις επιχειρήσεις 'Σούπερ Μάρκετ'».

114) 1051083/550 ΠΟΛ. 1083/2.6.2003.

«Απαλλαγή από τη θεώρηση φορολογικών στοιχείων Κωδικοποίηση ΠΟΛ. 1166/29.5.2002».

115) 1059176/625 ΠΟΛ. 1087/25.6.2003 (Φ.Ε.Κ. 932β').

«Εισιτήριο εισόδου στα κέντρα διασκέδασης».

116) 1062054/648 ΠΟΛ. 1089/2.7.2003 (Φ.Ε.Κ. 970β').

«Τρόπος τήρησης του βιβλίου αποθήκης και του βιβλίου τεχνικών προδιαγραφών των τεχνικών επιχειρήσεων».

117) 1062608/668 ΠΟΛ. 1090/3.7.2003 (Φ.Ε.Κ. 994β').

«Χρόνος υποβολής των συγκεντρωτικών καταστάσεων και ισοζυγίων του Κ.Β.Σ.».

118) 1065009/695 ΠΟΛ. 1092/11.7.2003 (Φ.Ε.Κ. 998β').

«Αναγνώριση ποσοτικών αποκλίσεων - διαδικασία φορολογικού ελέγχου αποθεμάτων πρατηρίων καυσίμων για τις πωλήσεις πετρελαίου μέσω αντλιών».

119) 1069392/725 ΠΟΛ. 1094/22.7.2003 (Φ.Ε.Κ. 1093β')

«Πώληση πετρελαίου από πρατήρια καυσίμων, χρήση φορολογικών μηχανισμών Α.Λ.Π., Τιμολόγια».

120) 1089736/963 ΠΟΛ. 1110/8.10.2003 (Φ.Ε.Κ. 1531β').

«Συμπλήρωση της ΠΟΛ. 1094/22.7.2003. Πρατήρια καυσίμων».

121) 1086660/1247 ΠΟΛ. 1129/28.11.2003 (Φ.Ε.Κ. 1816β').

«Ταξίμετρα και έκδοση Α.Π.Υ από ΤΑΞΙ».

122) 1114801/1370 ΠΟΛ. 1137/22.12.2003 (Φ.Ε.Κ. 1969β').

«Απαλλαγή ορισμένων κατηγοριών επιτηδευματιών της δεύτερης κατηγορίας Βιβλίων από την τήρηση βιβλίου απογραφών και τη σύνταξη απογραφής την 31-12-2003».

123) 1114802/1371 ΠΟΛ. 1138/22.12.2003 (Φ.Ε.Κ. 1969β').

«Ρύθμιση της τήρησης του βιβλίου αποθήκης των συνεταιριστικών οργανώσεων - ομάδων παραγωγών ακατέργαστου καπνού (Ο.Π.Α.Κ.)

124) 1116069/1403 ΠΟΛ. 1146/30.12.2003 (Φ.Ε.Κ. 12β')».

«Όροι και προϋποθέσεις για την καταχώρηση ορισμένων δαπανών στα βιβλία Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.».

125) 1006073/7491/1001/ΠΟΛ. 1006/23.1.2004 (Φ.Ε.Κ. 158β').

«Φ.Π.Α. και απαλλαγή βιβλίων ΤΑΞΙ για το έτος 2004».

126) 1011293/94/19/0014/ΠΟΛ. 1013/5.2.2004.

«Διαδικασία φορολογίας των ΚΤΕΛ Α.Ε., των ΚΤΕΛ, των μετόχων και των μελών αυτών».

127) 1033884/402 Π.Ε./0015/ΠΟΛ. 1058/25.6.2004 (Φ.Ε.Κ. 1057β').

«Απλούστευση τιμολογίου παροχής υπηρεσιών για δικαιώματα εισόδου, ζυγίσεων κ.λ.π. του Οργανισμού Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών Α.Ε.».

128) 1055042/488/0015/ΠΟΛ. 1060/1.7.2004 (Φ.Ε.Κ. 1087β')».

«Ρύθμιση της υποχρέωσης τήρησης του βιβλίου αποθήκης και του βιβλίου τεχνικών προδιαγραφών των τεχνικών επιχειρήσεων».

129) 105/5264/491/0015/ ΠΟΛ. 1061/1.7.2004 (Φ.Ε.Κ. 1051β').

«Προαιρετική χρησιμοποίηση των Ειδικών Ασφαλών Φορολογικών Διατάξεων Σήμανσης Στοιχείων «Ε.Α Φ.Δ.Σ.Σ.» για τα στοιχεία που εκδίδονται από τον υπόχρεο εκτός επαγγελματικής του εγκατάστασης επί οχημάτων, με τη χρησιμοποίηση φορητών ηλεκτρονικών υπολογιστών».

130) 1055485/492/0015/ΠΟΛ. 1062/2.7.2004 (Φ.Ε.Κ. 1087β').

«Ρύθμιση του τρόπου τήρησης του βιβλίου αποθήκης των λιανοπωλητών ή των κατά κύριο λόγο λιανοπωλητών».

131) 1060492/530/0015/ΠΟΛ. 1074/20.7.2004 (Φ.Ε.Κ. 1164β').

«Τήρηση του βιβλίου αποθήκης από τις επιχειρήσεις των Σούπερ Μάρκετ για τη διαχειριστική περίοδο που αρχίζει την 1-1-2005 ή εντός του 2005 και μέχρι τη λήξη της».

132) 1062476/556/0015/ΠΟΛ. 1081/28.7.2004 (Φ.Ε.Κ. 1196β').

«Χρόνος υποβολής των καταστάσεων και ισοζυγίων του άρθρου 20 του Κ.Β.Σ ».

133) 1100938/845/0015/ΠΟΛ. 1134/14.12.2004 (Φ.Ε.Κ. 1936β').

«Απαλλαγή ορισμένων κατηγοριών επιτηδευματιών της δεύτερης κατηγορίας βιβλίων από την τήρηση βιβλίου απογραφών και τη σύνταξη απογραφής την 31-12-2004 και στο εξής».

134) 1101014/7183/908//B 0014/ΠΟΛ. 1135/15.12.2004 (Φ.Ε.Κ. 1951β').

«Φ.Π.Α. και απαλλαγή βιβλίων ΤΑΧΙ για τα έτη 2005 και 2006».

135) 1104297/868/0015/ΠΟΛ. 1151/29.12.2004 (Φ.Ε.Κ. 1985β').

«Διαφύλαξη εισιτηρίων μεταφοράς προσώπων και αποδείξεων μεταφοράς με πλοία, σε ηλεκτρονική μορφή».

136) 1019513/125/0015/ΠΟΛ. 1030/24.2.2005

«Συγκεντρωτικές καταστάσεις του άρθρου 20 που, αφορούν συναλλαγές του ημερολογιακού έτους, από 1/1 - 31/12/2005 (ισχύς ορίου 300 ευρώ)».

Πέραν αυτών έχουν εκδοθεί Υπουργικές Αποφάσεις για τις
Φ.Τ.Μ. οι οποίες είναι:

- 1) 1127421/974/ΠΟΛ. 1278/19.12.1989 (Φ.Ε.Κ. 931β') «περί διαδικασίας σφράγισης ηλεκτρονικών ταμειακών μηχανών».
- 2) 1128942/987/ΠΟΛ. 1284/29.12.1989 (Φ.Ε.Κ. 38/1990β') «περί υποχρέωσης χρησιμοποίησης ηλεκτρονικών ταμειακών μηχανών του Ν. 1809/1988 για την έκδοση αποδείξεων λιανικής πώλησης αγαθών και υπηρεσιών».
- 3) 1029133/284/ΠΟΛ. 1088/19.4.1990 (Φ.Ε.Κ. 304β') «περί υποχρεωτικής χρησιμοποίησης ταμειακών μηχανών του Ν. 1809/1988».
- 4) 1060347/648/ΠΟΛ. 1183/17.8.1990 (Φ.Ε.Κ. 561β') «περί χρόνου έκδοσης αποδείξεων λιανικής πώλησης αγαθών και ειδικών στοιχείων από κατηγορίες επιτηδευματιών που χρησιμοποιούν Η.Τ.Μ. ή Η/Υ».
- 5) 1006568/70/ΠΟΛ. 1014/18.1.1991 (Φ.Ε.Κ. 66β') «περί κατηγοριών επιτηδευματιών που υποχρεώνονται στη χρησιμοποίηση ηλεκτρονικής ταμειακής μηχανής του Ν. 1809/1988 για την έκδοση των αποδείξεων λιανικής πώλησης αγαθών και παροχής υπηρεσιών».
- 6) 1050321/504/ΠΟΛ. 1117/31.5.1991 (Φ.Ε.Κ. 454β') «περί εναλλακτικού τρόπου έκδοσης φορολογικών στοιχείων από καταστήματα που σερβίρουν φαγητό για επιτόπια κατανάλωση και χρησιμοποιούν Φ.Τ.Μ.»
- 7) 1014655/185/ΠΟΛ. 1037/12.2.1992 (Φ.Ε.Κ. 128β') «περί κατηγοριών επιτηδευματιών που εξαιρούνται από τη χρησιμοποίηση ταμειακών μηχανών του Ν. 1809/1988».
- 8) 1020199/241/ΠΟΛ. 1075/30.3.1992 (Φ.Ε.Κ. 274β') «περί μετάθεσης χρόνου έναρξης υποχρέωσης χρήσης φορολογικών ταμειακών μηχανών για τους υπόχρεους που τηρούν βιβλίο αποθήκης».

- 9) 1034094/354/ΠΟΛ. 1083/10.4.1992 «περί απλοποίησης διαδικασίας Φ.Τ.Μ. από επιτηδευματία χρήστη σε άλλο επιτηδευματία».
- 10) 1062764/226/ΠΟΛ. 1111/24.6.1992 (Φ.Ε.Κ. 472β') «περί υποχρεωτικής χρησιμοποίησης φορολογικών ταμειακών μηχανών».
- 11) 1079967/662/ΠΟΛ. 1169/25.8.1992 (Φ.Ε.Κ. 548β') «περί τήρησης ειδικού βιβλίου, τρόπος και χρόνος έκδοσης αποδείξεων για πωλήσεις ειδών από περιφερόμενους πωλητές ή κινητά σημεία πώλησης κυλικείου, γηπέδων, σχολείων, κινηματογράφων, θεάτρων και λοιπών παρεμφερών εγκαταστάσεων».
- 12) 1075406/635/ΠΟΛ. 1238/26.10.1992 (Φ.Ε.Κ. 736β') «περί εναλλακτικού τρόπου έκδοσης φορολογικών στοιχείων από καταστήματα που σερβίρουν φαγητό για επιτόπια κατανάλωση και χρησιμοποίηση Η/Υ».
- 13) 1129159/1059/ΠΟΛ. 1279/15.12.1992 (Φ.Ε.Κ. 765β') «περί κατηγοριών επιτηδευματιών που υποχρεώνονται στη χρησιμοποίηση φορολογικής ταμειακής μηχανής του Ν. 1809/1988».
- 14) 1001220/6/ΠΟΛ. 1006/4.1.1993 (Φ.Ε.Κ. 39β') «περί ένταξης ιχθυοπωλών Κεντρικής Δημοτικής Ιχθυαγοράς Αθηνών στην υποχρέωση χρήσης Φ.Τ.Μ.».
- 15) 1005954/49/ΠΟΛ. 1039/3.2.1993 (Φ.Ε.Κ. 97) «περί προσωρινής αναστολής μέτρου υποχρεωτικής χρήσης Φ.Τ.Μ. από τους σπρωποπώλες της Βαρβακείου Αγοράς Αθηνών».
- 16) 1004991/21/ΠΟΛ. 1012/14.1.1994 (Φ.Ε.Κ. 34β') «περί προσωρινής αναστολής μέτρου υποχρεωτικής χρήσης φορολογικών ταμειακών μηχανών από τα κυλικεία των θεάτρων - κινηματογράφων».

- 17) 1041671/277/ΠΟΛ. 1088/7.4.1994 (Φ.Ε.Κ. 291β') «περί εξαίρεσης από το μέτρο της υποχρεωτικής χρήσης Φ.Τ.Μ. ορισμένων μόνο ιχθυοπωλών της Κεντρικής Δημοτικής Ιχθυαγοράς Αθηνών. Έκδοση θεωρημένων αποδείξεων λιανικής πώλησης για τις διενεργούμενες λιανικές πωλήσεις».
- 18) 1076243/528/ΠΟΛ. 1164/30.6.1994 (Φ.Ε.Κ. 544β') «περί εξαίρεσης των τουριστικών και ταξιδιωτικών γραφείων από τη χρήση Φ.Τ.Μ.».
- 19) 1133630/1096/ΠΟΛ. 1326/13.12.1996 «παρακολούθηση πώλησης μεταχειρισμένων Φ.Τ.Μ. από εμπόρους - αντιπροσώπους ή επιχειρήσεις που έχουν λάβει άδεια καταλληλότητας Φ.Τ.Μ.».
- 20) 1016031/103/ΠΟΛ. 1036/5.2.1998 (Φ.Ε.Κ. 120β') «τεχνικές προδιαγραφές Φ.Τ.Μ. και συστημάτων.».
- 21) 1062830/392/ΠΟΛ. 1152/22.5.1998 «Διάρκεια έγγραφης εγγύησης του κατασκευαστή - εισαγωγέα Φ.Τ.Μ. ή συστήματος.».
- 22) 1072362/447/ΠΟΛ. 1180/16.6.1998 «Διαδικασία αντικατάστασης δημοσιονομικής μνήμης και άλλα θέματα Φ.Τ.Μ.».
- 23) 1095343/291/ΠΟΛ. 1223/18.8.1998 «Διαφύλαξη δείγματος Φ.Τ.Μ. απατούς κατασκευαστές - εισαγωγείς».
- 24) 1144860/370/ΠΟΛ. 1314/29.12.1998 (Φ.Ε.Κ. 1388β') «Τεχνικές προδιαγραφές των Φ.Τ.Μ. και συστημάτων».
- 25) 1016480/51/ΠΟΛ. 1046/11.2.1999 (Τροπ. για ΕΥΡΩ) «Τροποποίηση των τεχνικών προδιαγραφών των Φ.Τ.Μ. και συστημάτων σχετικά με τον τρόπο αποτύπωσης στα παραστατικά του νομίσματος ΕΥΡΩ».
- 26) 1044418/215 ΠΟΛ. 1157/21.5.2002 (Φ.Ε.Κ. 718β') «Ανάκληση αδειών καταλληλότητας Φ.Τ.Μ., οι οποίες δεν δύνανται να λειτουργούν σε ευρώ».

- 27) 1081253/320 ΠΟΛ. 1234/9.10.2002 (Φ.Ε.Κ. 1362β') «Τεχνικές προδιαγραφές φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών και συστημάτων».
- 28) 10928119/366 ΠΟΛ. 1257/20.11.2002 (Φ.Ε.Κ. 1489β') «Τεχνικές προδιαγραφές Ειδικών Ασφαλών Φορολογικών Διατάξεων Σήμανσης Στοιχείων (Ε.Α.Φ.Δ.Σ.Σ.)».
- 29) 1093833/721 ΠΟΛ. 1258/21.11.2002 (Φ.Ε.Κ. 1513β') «Χρήση Φ.Τ.Μ. στις λαϊκές αγορές από τους πωλητές βιομηχανικών ειδών».
- 30) 1102389/913 ΠΟΛ. 1284/20-12-2002 (Φ.Ε.Κ. 3β'/2003) «Καθιέρωση υποχρέωσης χρησιμοποίησης Ειδικών Ασφαλών Διατάξεων Σήμανσης Στοιχείων του Ν. 1809/88 για την έκδοση, σήμανση και διαφύλαξη των στοιχείων του Κ.Β.Σ. που εκδίδονται με μηχανογραφικό τρόπο».
- 31) 1103624/941 ΠΟΛ. 1292/31.12.2002 (Φ.Ε.Κ. 3β')
«Συμπλήρωση Α.Υ.Ο. ΠΟΛ. 1234/9-10-2002 και ΠΟΛ. 1258/21.11.2002».
- 32) 1051081/383 ΠΟΛ. 1081/2.6.2003. «Συμπλήρωση Α.Υ.Ο. ΠΟΛ. 1234/9.10.2002 και ΠΟΛ. 1257/20.11.2002».
- 33) 1051922/552 ΠΟΛ. 1084/3.6.2003 (Φ.Ε.Κ. 762β') «Τήρηση βιβλίων και υποχρεωτική χρήση φορολογικών μηχανισμών στα ΤΑΞΙ».
- 34) 1069392/725 ΠΟΛ. 1094/22.7.2003 (Φ.Ε.Κ. 1093β') «Χρήση μηχανισμών για έκδοση Α.Λ.Π. από πρατήριο καυσίμων για την εμπορία πετρελαίου».
- 35) 1051082/549 ΠΟΛ. 1082/2.6.2003
«Καθιέρωση Ε.Α.Φ.Δ.Σ.Σ. (φορολογικοί μηχανισμοί) κωδικοποίηση Α.Υ.Ο. ΠΟΛ. 1284/20.12.2002 (Φ.Ε.Κ. 3β')».
- 36) 1075116/800 ΠΟΛ. 1100/20.8.2003 (Φ.Ε.Κ. 1259β') «Διαδικασίες μεταβίβασης μεταβολής φορολογικών μηχανισμών».

- 37) 1089736/963 ΠΟΛ. 1110/8.10.2003 (Φ.Ε.Κ. 1531 β') «Συμπλήρωση και τροποποίηση Α.Υ.Ο. ΠΟΛ. 1094/22.7.2003».
- 38) 1106660/1247 ΠΟΛ. 1129/28.11.2003 (Φ.Ε.Κ. 181β') «Ταξίμετρο. Έκδοση Α.Π.Υ. ΤΑΞΙ».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Π.Δ. 186/92 – Κ.Β.Σ. – Ν. ΤΟΤΣΗ
- ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ Π.Δ. 186/92
- ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ Ν. 1809/99 (Η.Φ.Τ.Μ.)
- ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ Κ.Β.Σ.
- ΓΕΝΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ, ΜΙΛΤΙΑΔΗ ΛΕΟΝΤΑΡΗ
- ΓΕΝΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ (Π.Δ. 100/98 – ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ) ΣΠΥΡ. ΜΠΑΡΑΛΕΞΗ
- Π.Δ. 186/92 – Κ.Β.Σ. – ΔΗΜ. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ
- ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΥΡΩΣΕΩΝ. ΔΗΜ. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ
- ΚΥΡΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ. ΔΗΜ. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ – ΑΝΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΗ.
- ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ Π.Δ. 186/92 ΙΟΡΔΑΝΗ ΞΑΝΘΟΥ
- ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ «ΛΟΓΙΣΤΗΣ» ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΤΣΗ
- ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ «ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ»